

การพัฒนาแนวทางการลดต้นทุนการผลิต เพื่อยกระดับผลิตภาพ
ของวิสาหกิจชุมชน ในตำบลป่าแดด อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย

ธนภัทร กันทาวงค์ และคณะ

คณะบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
พฤษภาคม 2568

(งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนการทำวิจัยจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย)

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาวิจัยฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี เนื่องจากการสนับสนุนเงินทุนอุดหนุนการวิจัยจากคณะบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ตลอดจนการได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากผู้ประกอบวิสาหกิจชุมชนเป็นอย่างดี

คณะผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณทุกท่านที่ได้กล่าวถึง ในการมีส่วนร่วมสนับสนุนการศึกษาวิจัยครั้งนี้ รวมทั้งผู้ที่ได้มีส่วนช่วยเหลือให้การสนับสนุนและให้กำลังใจด้วยดีที่มีจากกล่าวนามได้ทั้งหมดไว้เป็นอย่างสูง

คณะผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่างานวิจัยครั้งนี้จะมีคุณค่าและประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำข้อมูลเกี่ยวกับการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการบริหารการเงินในธุรกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม

ธนภัทร กันทวงศ์
พฤษภาคม 2568

บทคัดย่อ

ชื่อการศึกษาวิจัย : การพัฒนาแนวทางการลดต้นทุนการผลิต เพื่อยกระดับผลิตภาพของวิสาหกิจชุมชน ในตำบลป่าแดด อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย
ชื่อผู้ศึกษา : ธนภัทร กันทาวงศ์
คณะ : บัญชี
ปีการศึกษา : 2568

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบริบท สภาพปัญหา ความต้องการ และต้นทุนการผลิต ศึกษาและพัฒนาแนวทางการลดต้นทุนการผลิต เพื่อยกระดับผลิตภาพ เสริมสร้างองค์ความรู้ และทักษะด้านการลดต้นทุน และวิเคราะห์เปรียบเทียบต้นทุนการผลิตก่อนและหลัง ของของวิสาหกิจชุมชนในตำบลป่าแดด อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย กลุ่มตัวอย่างคือผู้มีอำนาจทำการแทน ตัวแทนสมาชิกของวิสาหกิจชุมชน ประธานและตัวแทนกลุ่มอาชีพ รวมจำนวน 50 คน คัดเลือกประชากรที่ศึกษาจากการเลือกแบบเจาะจง โดยใช้แบบสัมภาษณ์และแบบเก็บรวบรวมข้อมูลต้นทุนการผลิตในการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลอาศัยการวิเคราะห์ 3 ขั้นตอน การลดทอนข้อมูล การจัดระบบข้อมูล และการตีความ เชื่อมโยงความสัมพันธ์เชิงเหตุผลนำไปสู่บทสรุปและนำมาเทียบเคียงตามแนวคิดและทฤษฎี ผลการวิจัยพบว่า การบันทึกต้นทุนของวิสาหกิจชุมชนยังไม่ละเอียดพอ โดยปกติจะบันทึกต้นทุนรวมๆ กันในสมุด หรือบางครั้งก็ใช้วิธีจำในหัว ซึ่งทำให้พลาดรายละเอียดบางส่วน ในการคำนวณต้นทุน จะคำนวณต้นทุนแบบง่าย โดย จะนับรวมต้นทุนวัตถุดิบหลักที่ใช้ในการผลิต ค่าแรงงานของสมาชิกที่ช่วยกันทำงาน และค่าใช้จ่ายต่างๆ การพัฒนาแนวทางการลดต้นทุนการผลิต ใช้การผสมผสานหลักการ ECRS และการวิเคราะห์คุณค่า เป็นการ ตัด รวม ปรับใหม่ ทำให้ง่ายขึ้น เพื่อให้กระบวนการผลิตมีประสิทธิภาพสูงสุด พัฒนาทั้งตัวสินค้าและกระบวนการผลิตให้มีคุณค่า โดยไม่เพิ่มต้นทุนเกินความจำเป็นส่งเสริมความประหยัดและคุณภาพควบคู่กันนำไปสู่การเพิ่มผลิตภาพและความยั่งยืนของวิสาหกิจชุมชนในระยะยาว ในการเปรียบเทียบต้นทุนการผลิต จากการวิเคราะห์ความเปลี่ยนแปลง พบว่าต้นทุนลดลง ผลิตภาพและคุณภาพเพิ่มขึ้น พร้อมเสนอแนวทางต่อยอด เช่น ลดต้นทุนบรรจุและขนส่ง และสร้างระบบฐานข้อมูลระยะยาวเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ: การพัฒนา แนวทางการลดต้นทุนการผลิต การยกระดับผลิตภาพ วิสาหกิจชุมชน

Abstract

Research Title : Development of Cost Reduction Strategies to Enhance Productivity of Community Enterprises in Pa Daet Subdistrict, Mae Suai District, Chiang Rai Province

Authors : Thanaphat Kuntawong

Faculty : Faculty of Accountancy

Academic Year : 2024

This research aimed to study the context, problems, needs, and production costs, as well as to develop strategies for reducing production costs in order to enhance productivity. It also sought to build knowledge and skills related to cost reduction and to conduct a comparative analysis of production costs before and after implementation among community enterprises in Pa Daet Subdistrict, Mae Suai District, Chiang Rai Province. The sample group consisted of 50 individuals, including authorized representatives, community enterprise members, group leaders, and occupational group representatives. Participants were selected using purposive sampling. Data was collected through interviews and cost data collection forms. The data analysis involved three main steps: data reduction, data organization, and interpretation through logical reasoning, leading to conclusions aligned with relevant concepts and theories. The findings revealed that cost recording among community enterprises was still lacking in detail. Typically, costs were recorded in general terms in notebooks or sometimes merely memorized, which led to missing critical details. Cost calculations were simplified, often including only raw material costs, member labor costs, and general expenses. The development of cost-reduction strategies applied ECRS principles and value analysis, which focused on streamlining processes to maximize production efficiency while enhancing both products and production processes without incurring unnecessary costs. This promoted both cost-effectiveness and product quality, leading to increased productivity and long-term sustainability for the community enterprises. A comparative analysis of production costs before and after implementing improvements showed a decrease in costs, along with increases in productivity and product quality. The study also proposed further strategies such as reducing packaging and transportation costs and establishing a long-term cost database system to support sustainable development.

Keywords: Development, Cost Reduction Strategies, Productivity Enhancement, Community Enterprises.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	i
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ii
กิตติกรรมประกาศ	iv
สารบัญ	v
สารบัญภาพ	vii
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	3
ประโยชน์ของการศึกษา	4
ขอบเขตของการศึกษา	4
กรอบแนวคิดของการศึกษา	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
แนวคิดเกี่ยวกับบริบทการพัฒนาประเทศในมิติด้านเศรษฐกิจ	7
ความเชื่อมโยงของความสำคัญของการลดต้นทุนการผลิตและการยกระดับผลิต ภาพกับเป้าหมายหลักของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 และยุทธศาสตร์ชาติ	8
แนวคิดเกี่ยวกับต้นทุนการผลิต	10
แนวคิดเกี่ยวกับหลักการ ECRS	12
ทฤษฎีห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain Theory)	13
แนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์คุณค่ากิจกรรม (Value analysis)	16
การวิเคราะห์โครงสร้างต้นทุน	18
แนวคิดเกี่ยวกับการเพิ่มผลิตภาพกับการลดต้นทุน	22
ข้อมูลทั่วไปของตำบลป่าแดด อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย	24
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	24

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3	32
วิธีดำเนินการศึกษา	32
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	32
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	32
การเก็บรวบรวมข้อมูล	34
การวิเคราะห์ข้อมูล	35
4	36
ผลการศึกษา	36
บริบท สภาพปัญหา ความต้องการ และต้นทุนการผลิตของผู้ประกอบการวิสาหกิจ	
ชุมชน ในตำบลป่าแดด อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย	36
แนวทางการลดต้นทุนการผลิต เพื่อยกระดับผลิตภาพของวิสาหกิจชุมชนในตำบล	
ป่าแดด อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย	39
เสริมสร้างองค์ความรู้และทักษะด้านการลดต้นทุน ของผู้ประกอบการวิสาหกิจ	
ชุมชน ในตำบลป่าแดด อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย	44
การวิเคราะห์เปรียบเทียบต้นทุนการผลิตก่อนและหลังของวิสาหกิจชุมชนในตำบล	
ป่าแดด อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย	46
5	49
สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	49
สรุปผลการวิจัย	49
อภิปรายผลการวิจัย	57
ข้อเสนอแนะ	58
ข้อเสนอแนะการนำผลการศึกษาไปใช้	58
ข้อเสนอแนะการศึกษาครั้งต่อไป	59
บรรณานุกรม	60
ภาคผนวก	63
ประวัติผู้ศึกษา	118

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดของการศึกษา	5
2 การสัมภาษณ์ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนและกลุ่มอาชีพ	38
3 การนำเสนอผลิตภัณฑ์และคำนวณต้นทุนการผลิตของวิสาหกิจชุมชนและกลุ่มอาชีพ	39
4 การสัมภาษณ์แนวทางการลดต้นทุนการผลิตของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนและกลุ่มอาชีพ	42
5 อบรมพัฒนาองค์ความรู้ ด้านแนวทางการลดต้นทุนการผลิต เพื่อยกระดับผลิตภาพ สำหรับผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนและกลุ่มอาชีพ	43
6 การเสริมสร้างองค์ความรู้และทักษะด้านการลดต้นทุนของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนและกลุ่มอาชีพ	45

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ระบบเศรษฐกิจของประเทศไทยในปัจจุบันเป็นการขับเคลื่อนเศรษฐกิจโดยประสิทธิภาพ ที่อาศัยประสิทธิภาพของภาคการผลิตและคุณภาพสินค้าในการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ โดยให้ความสำคัญกับการลงทุนพัฒนาปัจจัยสนับสนุน อาทิ โครงสร้างพื้นฐาน การศึกษา การฝึกอบรมแรงงาน ประสิทธิภาพของตลาดแรงงาน ขนาดของตลาด การพัฒนาตลาดการเงิน ความพร้อมของเทคโนโลยี ซึ่งแม้ประเทศไทยจะมีการพัฒนาปัจจัยสนับสนุนต่าง ๆ ดังกล่าวมาอย่างต่อเนื่อง แต่ก็ยังคงประสบปัญหาด้านประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากร การพัฒนาทางเศรษฐกิจของประเทศไทยในช่วงระยะเวลาของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 จำเป็นต้องเร่งรัดผลักดันการปรับ 13 โครงสร้างเศรษฐกิจภาคการผลิตเพื่อเปลี่ยนผ่านสู่การขับเคลื่อนเศรษฐกิจโดยนวัตกรรมและมุ่งสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน ให้มีความสอดคล้องกับเป้าหมายในการปรับเปลี่ยนสู่อุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคตที่สร้างมูลค่าเพิ่มสูง การพัฒนาในระยะต่อไปจึงอยู่ที่การเพิ่มศักยภาพของภาคการผลิตรวมถึงเร่งยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าและบริการหลักของไทยให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดและการเปลี่ยนแปลงห่วงโซ่มูลค่าโลก โดยมุ่งเป้าในการเร่งพัฒนาภาคการผลิตและบริการสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, (2565 ในสถานการณ์ปัจจุบัน ปัญหาเศรษฐกิจนับเป็นปัญหาหนึ่งของประเทศไทย สถานะการแข่งขันทางด้านธุรกิจกันอย่างรุนแรง ทั้งจากภายในประเทศและต่างประเทศ ทำให้วิสาหกิจต่างๆ ที่อยู่ในภาคอุตสาหกรรมการผลิตต้องมีการปรับตัวเป็นอย่างมาก การสร้างความได้เปรียบและความสามารถในการแข่งขันเป็นสิ่งสำคัญอย่างมาก ที่จะทำให้องค์กรอยู่ในตำแหน่งที่เหนือหรือได้เปรียบกว่าคู่แข่ง ด้วยวิธีการนำเสนอผลิตภัณฑ์หรือบริการที่มีคุณภาพดีที่สุด โดยมีต้นทุนต่ำ หรือจุดเด่นอื่นๆ ที่เหนือกว่าคู่แข่ง ทั้งนี้องค์กรจะมีความได้เปรียบในการแข่งขันได้นั้น จะต้องสร้างความแตกต่าง ด้าน ได้แก่ การเป็นผู้นำด้านต้นทุน 3) การสร้างความแตกต่าง และการมุ่งเน้นตลาดเฉพาะส่วนPorter, (1980 การเป็นผู้นำทางด้านต้นทุน จะสร้างความได้เปรียบทางด้านต้นทุน หรือทำให้กิจการมีต้นทุนในการผลิตสินค้าหรือบริการที่ต่ำกว่าคู่แข่ง) วรร อโนริย์(2564 ,

ทฤษฎีต้นทุนการผลิตเป็นหลักการบัญชีที่เกี่ยวกับการสะสม และการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจของฝ่ายบริหารทั้งเพื่อการวางแผนควบคุม และการตัดสินใจในเรื่องอื่น ๆ บัญชีต้นทุนทำให้ผู้บริหารมีข้อมูลที่จำเป็นสำหรับดำเนินธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถใช้ในการคาดการณ์ค่าใช้จ่ายสำหรับการดำเนินงานในครั้งถัดไป หรือใช้ในการควบคุมปริมาณรายจ่ายและทำการแบ่งสรรคึปันส่วนทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ กระบวนการของบัญชีต้นทุนจะทำให้ทราบถึงแหล่งที่มาของต้นทุนแต่ละอย่าง และ ต้นทุนเหล่านี้มีความเหมาะสมหรือไม่ ในการจัดบันทึกหรือวิเคราะห์ต้นทุน เพื่อที่จะทำให้คุณสามารถวิเคราะห์ได้ว่าต้นทุนใดที่ไม่ทำให้เกิดกำไรต่อบริษัทกรม) ส่งเสริมอุตสาหกรรม, (2563การลดต้นทุนการผลิตถือเป็นสิ่งสำคัญอีกอย่างหนึ่ง ซึ่งในการลดต้นทุน

การผลิต มีกลยุทธ์ในการจัดการต้นทุนการผลิตหลายวิธี ตัวอย่างเช่น หลักการ ECRS เป็นหลักการที่ประกอบด้วย การกำจัด การรวมกัน การจัดใหม่ และการทำให้ง่าย ซึ่งเป็นหลักการง่าย ๆ ที่สามารถใช้ในการเริ่มต้นลดความสูญเปล่าลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถบริหารต้นทุนได้ดีขึ้น (วิทยา อินทร์สอน, (2559 และการวิเคราะห์คุณค่ากิจกรรม) Value analysis) ในตลาดที่มีการแข่งขันสูง แต่ละกิจการต้องทำการปรับปรุงกิจกรรมอย่างต่อเนื่องด้วยการลดความสูญเปล่า หรือกิจกรรมที่ไม่สร้างคุณค่าให้หมดไปหรือให้เหลือน้อยที่สุด เพื่อให้เกิดการลดต้นทุน การคัดเลือกกิจกรรม จะเป็นกลยุทธ์การแข่งขันในการผลิตสินค้าแต่ละชนิดจะใช้กลุ่มของกิจกรรมต่างกัน และการกำจัดกิจกรรมจะมุ่งเน้นการตัดกิจกรรมที่ไม่เพิ่มมูลค่า เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่ทำให้ต้นทุนสูงขึ้นแต่ไม่ก่อให้เกิดคุณค่าแก่ผลิตภัณฑ์ (ธเรศ สันตติวงศ์ไชย), (2565) โดยการลดต้นทุนเป็นการนำแนวคิดการเพิ่มผลิตภาพมาใช้เพื่อผลิตสินค้าหรือบริการ การเพิ่มผลิตภาพ เป็นการแสวงหาวิธีการในการแก้ไขปรับปรุงกระบวนการผลิต กระบวนการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ลดความสูญเสียที่เปล่าประโยชน์ลงทั้งเรื่องของการประหยัทรัพยากร พลังงาน และเงินตรา และต้องร่วมมือปรับปรุงเร่งรัดการเพิ่มผลิตภาพในทุกระดับ ตลอดจนการแสวงหาแนวทางในการเพิ่มคุณค่าให้กับสินค้าหรือบริการเพื่อให้ลูกค้าพึงพอใจสูงสุด และใช้ปัจจัยการผลิตอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ, 2562; ชนาภา หันจาสิงห์, (2560 จากข้อมูลข้างต้นทำให้เห็นว่า การจัดการต้นทุนหรือการลดต้นทุนการผลิตเพื่อยกระดับผลิตภาพ เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นสำหรับผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน ในการเตรียมตัวหรือปรับตัวเข้าสู่ตลาดที่มีการแข่งขันสูง และสร้างความได้เปรียบทางด้านต้นทุนการผลิตเหนือคู่แข่ง

จากการศึกษาบริบทเบื้องต้นในพื้นที่ตำบลป่าแดด อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย พบว่าพื้นที่ตำบลป่าแดดมีวิสาหกิจชุมชนจำนวน วิสาหกิจชุมชน โดยมีทั้งวิสาหกิจชุมชนที่ประกอบ 25 วิสาหกิจ กิจการอยู่และหยุดประกอบกิจการ มีลักษณะการประกอบกิจการเกี่ยวกับการผลิต เช่น ชุมชนสำราญทอง วิสาหกิจชุมชนกลุ่มทำขนมบ้านสันกลาง และวิสาหกิจชุมชนกลุ่มทำขนมและขนม เป็นต้น การรวมกลุ่มของเกษตรกร เช่น วิสาหกิจชุมชนกลุ่มเลี้ยงโคกระบือ วิสาหกิจ 2020 นตัน ด้านชุมชนหนองไม้ฝรั่งบ้านป่าแดด และวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้เลี้ยงโคบ้านท้าวแก่นจันทร์ เป็สภาพปัญหาเกี่ยวกับการผลิต พบว่า วิสาหกิจชุมชนที่ประกอบกิจการเกี่ยวกับการผลิต มีปัญหาเกี่ยวกับต้นทุนการผลิตสูง เนื่องจากวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตมีราคาสูงขึ้น การคิดค่าแรงงานที่สูงขึ้นตามค่าครองชีพในปัจจุบัน ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ จึงทำให้ต้องตั้งราคาขายในระดับที่เหมาะสมกับต้นทุนจากสภาพปัญหาดังกล่าว จึงได้ปรึกษาร่วมกันในเรื่องความต้องการในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ทำการแทน ตัวแทนสมาชิกของวิสาหกิจชุมชน ประธานและตัวแทนกลุ่มอาชีพ และผู้ที่เกี่ยวข้อง พบว่า กลุ่มผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนและกลุ่มอาชีพ ต้องการลดต้นทุนการผลิตอย่างมีแบบแผน เป็นรูปธรรม และแก้ไขปัญหาได้ในระยะยาว และจากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า การลดต้นทุนเป็นสิ่งสำคัญ เพราะต้นทุนที่เพิ่มขึ้นย่อมหมายถึงกำไรที่ลดลง แต่ถ้ากิจการสามารถลดต้นทุนลงได้ นั่นถือเป็นช่องทางหนึ่งของการเพิ่มกำไร ดังนั้น จึงต้องมีกระบวนการแก้ไข

ปัญหาในส่วนที่จำเป็น ที่คำนึงถึงความต้องการและความสอดคล้องของชุมชนและท้องถิ่นเป็นฐานการพัฒนา คณะผู้วิจัยจึงทำการศึกษาวิจัยการพัฒนาแนวทางการลดต้นทุนการผลิต เพื่อยกระดับผลิตภาพของวิสาหกิจชุมชน ในตำบลป่าแดด อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย เพื่อให้ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนและกลุ่มอาชีพ สามารถวางแผนและลดต้นทุนการผลิต พร้อมทั้งสามารถบริหารจัดการต้นทุนการผลิตของวิสาหกิจชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ และผู้ประกอบการยังมีภูมิคุ้มกันด้านความรู้ สร้างความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานความรู้ ยกระดับขีดความสามารถของผู้ประกอบการไทย

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

- 1.เพื่อศึกษาบริบท สภาพปัญหา ความต้องการ และต้นทุนการผลิตของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน ในตำบลป่าแดด อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย
- 2.เพื่อศึกษาและพัฒนาแนวทางการลดต้นทุนการผลิต เพื่อยกระดับผลิตภาพของวิสาหกิจชุมชนในตำบลป่าแดด อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย
- 3.เพื่อเสริมสร้างองค์ความรู้และทักษะด้านการลดต้นทุน ของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน ในตำบลป่าแดด อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย
- 4.เพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบต้นทุนการผลิตก่อนและหลัง ของของวิสาหกิจชุมชนในตำบลป่าแดด อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย

ประโยชน์ของการศึกษา

- 1.ด้านความรู้
การศึกษาเกี่ยวกับบริบท สภาพปัญหา ความต้องการ และต้นทุนการผลิตของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในตำบลป่าแดด ช่วยสร้างองค์ความรู้ที่สำคัญเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินธุรกิจ ความรู้นี้สามารถนำไปพัฒนากลยุทธ์ที่เหมาะสมในการลดต้นทุนและปรับปรุงกระบวนการผลิต
- 2.ด้านการพัฒนา
การพัฒนาแนวทางการลดต้นทุนการผลิตและการเสริมสร้างทักษะในการบริหารต้นทุนช่วยยกระดับประสิทธิภาพการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ซึ่งสามารถเพิ่มศักยภาพการแข่งขันในตลาดและส่งเสริมความยั่งยืนทางธุรกิจในระยะยาว
- 3.ด้านผลิตผล
การลดต้นทุนการผลิตช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากร ส่งผลให้ได้ผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพดีขึ้นและต้นทุนต่ำลง นอกจากนี้ การวิเคราะห์เปรียบเทียบต้นทุนก่อนและหลังจะช่วยประเมินผลลัพธ์ของการปรับปรุงกระบวนการผลิตและสามารถวัดความคุ้มค่าของการพัฒนาที่เพิ่มขึ้น

ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาเรื่อง การพัฒนาแนวทางการลดต้นทุนการผลิต เพื่อยกระดับผลิตภาพของวิสาหกิจชุมชน ในตำบลป่าแดด อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย มีขอบเขตของงานวิจัยดังนี้

.1ขอบเขตด้านเนื้อหา

ขอบเขตเนื้อหาของการวิจัยเกี่ยวกับผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในตำบลป่าแดด อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย อาจครอบคลุมประเด็น (1) การวิเคราะห์ต้นทุนการผลิต: การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับต้นทุนการผลิตในปัจจุบัน เช่น ต้นทุนวัตถุดิบ ค่าแรงงาน และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อหาจุดที่สามารถปรับปรุงได้ (2) แนวทางการลดต้นทุนการผลิต: การพัฒนาและเสนอวิธีการหรือแนวทางที่เหมาะสมในการลดต้นทุนการผลิต เช่น การปรับกระบวนการผลิต การใช้วัตถุดิบที่มีประสิทธิภาพ หรือการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย (3) การเสริมสร้างองค์ความรู้และทักษะ: การออกแบบกิจกรรมการอบรมหรือการจัดทำคู่มือเพื่อเพิ่มความรู้และทักษะในการจัดการต้นทุนให้กับผู้ประกอบการ รวมถึงการนำเสนอเครื่องมือหรือเทคนิคที่ใช้ได้จริงในบริบทของชุมชน (4) การวิเคราะห์เปรียบเทียบต้นทุนการผลิต: การเปรียบเทียบต้นทุนการผลิตก่อนและหลังการนำแนวทางลดต้นทุนไปใช้ เพื่อประเมินประสิทธิภาพของแนวทางที่พัฒนา และวิเคราะห์ผลกระทบต่อการผลิตและความสามารถในการแข่งขันของวิสาหกิจชุมชน

2. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรคือ คือ ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน ผู้ประกอบการอื่นที่สนใจ นักพัฒนาชุมชน เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม จำนวน 40 คน

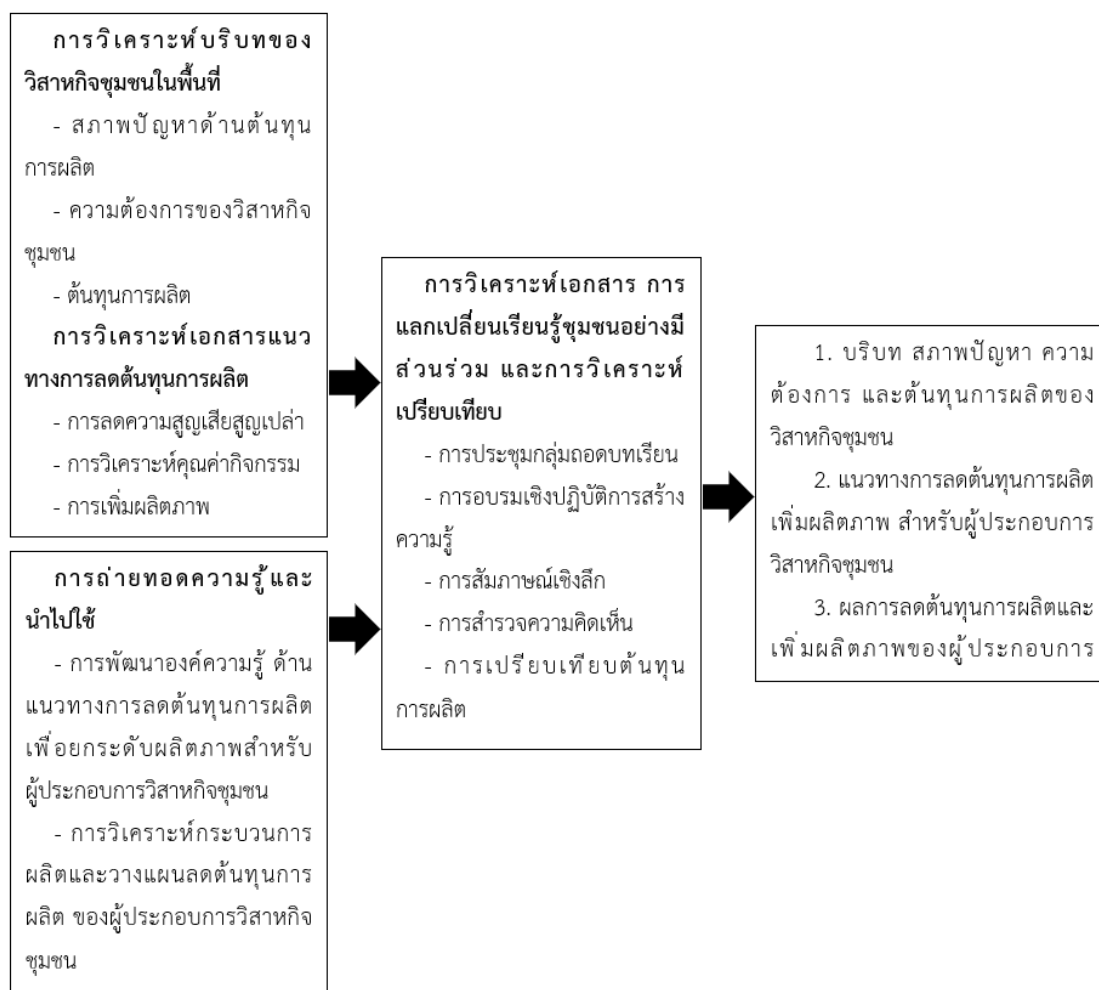
3. ขอบเขตด้านสถานที่ศึกษา

พื้นที่ที่ใช้ดำเนินการวิจัย ตำบลป่าแดด อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย

4. ขอบเขตด้านระยะเวลาที่ศึกษา

ระยะเวลาที่ศึกษา ช่วง เดือน 1 ตุลาคม 2567 ถึง 31 กรกฎาคม 2568 รวมใช้ระยะเวลา 10 เดือน

กรอบแนวคิดของการศึกษา

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการศึกษา

นิยามศัพท์เฉพาะ

บริบท (Context) หมายถึง สภาพแวดล้อมหรือปัจจัยภายนอกที่ส่งผลต่อการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในตำบลป่าแดด เช่น โครงสร้างทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม และทรัพยากรในท้องถิ่น ซึ่งมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจและการปฏิบัติงานของผู้ประกอบการ

สภาพปัญหา (Problems) หมายถึง ปัญหาหรืออุปสรรคที่ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในตำบลป่าแดดประสบอยู่ในกระบวนการผลิต เช่น ปัญหาด้านต้นทุนสูง ขาดทรัพยากร หรือข้อจำกัดในด้านเทคโนโลยีและกระบวนการผลิต

ความต้องการ (Needs) หมายถึง สิ่งที่ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนต้องการเพื่อพัฒนาธุรกิจและเพิ่มประสิทธิภาพ เช่น การลดต้นทุนการผลิต การพัฒนาทักษะการจัดการ หรือการเข้าถึงแหล่งทุนที่เพียงพอ

ต้นทุนการผลิต (Production Costs) หมายถึง ค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่เกิดขึ้นในการผลิตสินค้าหรือบริการของวิสาหกิจชุมชน เช่น ค่าวัตถุดิบ ค่าแรงงาน ค่าใช้จ่ายในการขนส่ง และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการผลิต

แนวทางการลดต้นทุนการผลิต (Cost Reduction Strategies) หมายถึง วิธีการหรือกลยุทธ์ที่ใช้ในการลดค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในการผลิตโดยไม่กระทบต่อคุณภาพของผลิตภัณฑ์ เช่น การปรับกระบวนการผลิต การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ หรือการนำเทคโนโลยีใหม่มาใช้

ยกระดับผลิตภาพ (Productivity Enhancement) หมายถึง การปรับปรุงหรือเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตโดยการใช้ทรัพยากรให้น้อยลง แต่สามารถสร้างผลผลิตที่มากขึ้นหรือมีคุณภาพที่สูงขึ้น

เสริมสร้างองค์ความรู้และทักษะด้านการลดต้นทุน (Knowledge and Skills Development in Cost Reduction) หมายถึง การสร้างความเข้าใจและทักษะที่จำเป็นในการลดต้นทุนการผลิต เช่น การฝึกอบรมด้านการบริหารต้นทุน การพัฒนาเทคนิคหรือเครื่องมือในการตรวจสอบต้นทุน

วิเคราะห์เปรียบเทียบต้นทุนการผลิต (Cost Comparison Analysis) หมายถึง การเปรียบเทียบต้นทุนการผลิตของวิสาหกิจชุมชนก่อนและหลังการนำแนวทางการลดต้นทุนมาใช้ เพื่อประเมินผลลัพธ์ที่ได้รับและประสิทธิภาพของการปรับปรุงกระบวนการผลิต

การวิเคราะห์คุณค่า (Value Analysis) หมายถึง กระบวนการที่มุ่งเน้นการเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าและบริการ โดยพิจารณาว่าแต่ละองค์ประกอบในกระบวนการผลิตหรือการจัดการนั้นมีความจำเป็นหรือไม่ คุ่มค่าหรือไม่ และสามารถสร้างคุณค่าได้หรือไม่ หากพบว่าองค์ประกอบใดไม่ตอบโจทย์ก็ต้องปรับปรุง ลดทอน หรือยกเลิก เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ดีขึ้นในต้นทุนที่ต่ำลง

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการลดต้นทุนการผลิต เพื่อยกระดับผลิตภาพของวิสาหกิจชุมชน ในตำบลป่าแดด อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย ผู้วิจัยได้ศึกษาและค้นคว้าเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับบริบทการพัฒนาประเทศในมิติด้านเศรษฐกิจ
2. ความเชื่อมโยงของความสำคัญของการลดต้นทุนการผลิตและการยกระดับผลิตภาพกับเป้าหมายหลักของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 และยุทธศาสตร์ชาติ
3. แนวคิดเกี่ยวกับต้นทุนการผลิต
4. แนวคิดเกี่ยวกับหลักการ ECRS
5. ทฤษฎีห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain Theory)
6. แนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์คุณค่ากิจกรรม (Value analysis)
7. การวิเคราะห์โครงสร้างต้นทุน
8. แนวคิดเกี่ยวกับการเพิ่มผลิตภาพกับการลดต้นทุน
9. ข้อมูลทั่วไปของตำบลป่าแดด อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย
10. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับบริบทการพัฒนาประเทศในมิติด้านเศรษฐกิจ

ระบบเศรษฐกิจของประเทศไทยในปัจจุบันเป็นการขับเคลื่อนเศรษฐกิจโดยประสิทธิภาพ ที่อาศัยประสิทธิภาพของภาคการผลิตและคุณภาพสินค้าในการพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ โดยให้ความสำคัญกับการลงทุนพัฒนาปัจจัยสนับสนุน อาทิ โครงสร้างพื้นฐาน การศึกษา การฝึกอบรมแรงงาน ประสิทธิภาพของตลาดแรงงาน ขนาดของตลาด การพัฒนาตลาดการเงิน ความพร้อมของเทคโนโลยี ซึ่งแม้ประเทศไทยจะมีการพัฒนาปัจจัยสนับสนุนต่าง ๆ ดังกล่าวมาอย่างต่อเนื่อง แต่ก็ยังคงประสบปัญหาด้านประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากร รวมทั้งยังมีอุปสรรคในการยกระดับประสิทธิภาพของตลาดสินค้า ตลาดแรงงาน และประสิทธิภาพของภาครัฐ ที่มีความล่าช้าเมื่อเปรียบเทียบกับหลายประเทศที่เริ่มพัฒนา ในช่วงเวลาเดียวกันและสามารถก้าวสู่การเป็นประเทศรายได้สูงได้สำเร็จไปแล้วในช่วงก่อนหน้านี้ ส่งผลให้ประเทศไทยติดกับดักประเทศรายได้ปานกลางมาเป็นเวลานาน จากการจัดสรรทรัพยากรระหว่างภาคเศรษฐกิจที่ผ่านมาที่ทำให้รูปแบบการขยายตัวทางเศรษฐกิจของไทยในช่วงที่ผ่านมาไม่สามารถขับเคลื่อนสู่การเป็นประเทศรายได้สูง อีกทั้งยังไม่สามารถตอบสนองต่อโอกาสและทิศทางแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงในระดับโลกต่าง ๆ ได้อย่างเต็มศักยภาพ แม้ว่าประเทศไทยจะมีจุดแข็งในการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ โดยการใช้กลไกทางการคลัง และการบริหารจัดการนโยบายภาครัฐ แต่ยังคงมีปัญหาจากปัจจัยเชิงโครงสร้าง อาทิ การพึ่งพาต่างประเทศในสัดส่วนสูง ทั้งเงินลงทุน เทคโนโลยี ปัจจัยการผลิต ตลาดสำหรับการส่งออก แต่บทบาทและอำนาจต่อรองในห่วงโซ่มูลค่าโลกอยู่ในระดับที่ค่อนข้างต่ำ รวมทั้งขีดจำกัดเชิงผลิตภาพของเศรษฐกิจโดยรวมที่เป็นอุปสรรคต่อการยกระดับรายได้ และส่งผลให้เศรษฐกิจไทยมีความ

อ่อนไหวต่อแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงหลายประการ (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565)

การพัฒนาทางเศรษฐกิจของประเทศไทยในช่วงระยะเวลาของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 จึงจำเป็นต้องเร่งรัดผลักดันการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจภาคการผลิตเพื่อเปลี่ยนผ่านสู่การขับเคลื่อนเศรษฐกิจโดยนวัตกรรมและมุ่งสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน ให้มีความสอดคล้องกับเป้าหมายในการปรับเปลี่ยนสู่อุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคตที่สร้างมูลค่าเพิ่มสูง การพัฒนาในระยะต่อไปจึงอยู่ที่การเพิ่มศักยภาพของภาคการผลิต รวมถึงเร่งยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าและบริการหลักของประเทศไทยให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดและการเปลี่ยนแปลงห่วงโซ่มูลค่าโลก โดยมุ่งเป้าในการเร่งพัฒนาภาคการผลิตและบริการเป้าหมายรายสาขาที่สำคัญของประเทศ ได้แก่ 1) การยกระดับภาคการเกษตรสู่การผลิตสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง ที่ใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีในการเพิ่มผลผลิตภาพ ลดการพึ่งพาทรัพยากรธรรมชาติ และเพิ่มมูลค่าให้กับผลผลิตสู่อุตสาหกรรมอาหารมูลค่าสูง 2) การปรับเปลี่ยนภาคการท่องเที่ยวซึ่งเป็นภาคบริการที่สำคัญของไทยให้เป็นการท่องเที่ยวที่เน้นคุณภาพและความยั่งยืน โดยส่งเสริมการท่องเที่ยวที่เน้นคุณภาพ คุณค่า และความยั่งยืนมากกว่าปริมาณจากการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับบริการที่สอดคล้องกับทิศทางและแนวโน้มของตลาดยุคใหม่ 3) การเปลี่ยนผ่านอุตสาหกรรมยานยนต์สู่ยานยนต์ไฟฟ้าตลอดห่วงโซ่อุปทาน โดยสนับสนุนการลงทุนวิจัยและพัฒนาเพื่อยกระดับขีดความสามารถของผู้ประกอบการไทย พร้อมทั้งเตรียมความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐานด้านพลังงานและปัจจัยสนับสนุนอื่น ๆ อย่างเป็นระบบ 4) การผลักดันให้ไทยเป็นศูนย์กลางทางการแพทย์และสุขภาพมูลค่าสูง โดยส่งเสริมการผลิตบุคลากร ยกระดับมาตรฐาน รวมถึงสนับสนุนให้มีการใช้ประโยชน์ ต่อยอดจากผลการศึกษวิจัยและเทคโนโลยีที่ก้าวหน้ามาใช้ในการกระบวนการรักษาพยาบาลเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม ในการยกระดับสู่การให้บริการบนฐานนวัตกรรมและเทคโนโลยีขั้นสูง 5) การดำเนินยุทธศาสตร์ให้ประเทศไทยเป็นประตูการค้าการลงทุนและยุทธศาสตร์ทางโลจิสติกส์ที่สำคัญของภูมิภาค โดยเร่งยกระดับการเชื่อมต่อระหว่างพื้นที่ทั้งในและระหว่างประเทศ พร้อมทั้งพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัลและโลจิสติกส์ เพื่ออำนวยความสะดวกด้านการค้าการลงทุน และ 6) การเร่งยกระดับอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ของไทยให้เป็น ศูนย์กลางอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะและอุตสาหกรรมดิจิทัลของอาเซียน โดยปรับเปลี่ยนอุตสาหกรรมเซมิคอนดักเตอร์และอิเล็กทรอนิกส์ของไทยจากการรับจ้างผลิตไปสู่การคิดค้นออกแบบและเป็นเจ้าของเทคโนโลยีด้วยตนเอง (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565)

ความเชื่อมโยงของความสำคัญของการลดต้นทุนการผลิตและการยกระดับผลผลิตภาพกับเป้าหมายหลักของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 และยุทธศาสตร์ชาติ (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565)

การลดต้นทุนการผลิตและการยกระดับผลผลิตภาพ มีความเชื่อมโยงกับเป้าหมายหลักของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 ได้แก่ เป้าหมายที่ 1) การปรับโครงสร้างภาคการผลิตและบริการสู่เศรษฐกิจฐานนวัตกรรม และเป้าหมายที่ 2) การเปลี่ยนผ่านการผลิตและบริการไปสู่ความยั่งยืน โดยทำให้ประเทศไทยมีระบบนิเวศที่สนับสนุนการค้าการลงทุนสามารถเป็นฐานการค้าการลงทุนที่สำคัญของภูมิภาค เพิ่มผลผลิตภาพและโอกาสของผู้ประกอบการไทยให้สามารถเชื่อมโยงกับห่วงโซ่มูลค่าระดับ

ภูมิภาคและระดับโลก และยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศทั้งภาคการผลิตและบริการสำคัญ ซึ่งมีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ในยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง ในมิติความร่วมมือทางการพัฒนากับประเทศเพื่อนบ้าน ภูมิภาค โลก รวมถึงองค์การภาครัฐและที่มิใช่ภาครัฐ รวมทั้งยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ในมิติการพัฒนาอุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเชื่อมโยงไทย เชื่อมโลก และการรักษาและเสริมเสถียรภาพทางเศรษฐกิจมหภาค ที่มุ่งเน้นการเชื่อมโยงการค้าการลงทุนของไทยกับต่างประเทศและขยายความร่วมมือทางการค้าการลงทุน และยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ในขณะเดียวกัน ยังมีความเชื่อมโยงกับแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติในประเด็นสำคัญ ได้แก่ 1) อุตสาหกรรมและบริการแห่งอนาคต ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาต่อยอดอุตสาหกรรมเป้าหมายของประเทศไปสู่อุตสาหกรรมอนาคตที่เติบโตเป็นเสาหลักของเศรษฐกิจไทยและการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาของอุตสาหกรรมและบริการ 2) โครงสร้างพื้นฐาน ระบบโลจิสติกส์ และดิจิทัล โดยมุ่งเน้นการขยายขีดความสามารถพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพของโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมและระบบโลจิสติกส์ เพื่อยกระดับผลิตภาพของภาคการผลิตและบริการ ลดต้นทุนการผลิตและบริการที่แข่งขันได้ในระดับสากล สนับสนุนให้เกิดความเชื่อมโยงกับอนุภูมิภาคและภูมิภาคอย่างเป็นระบบ

แนวคิดเกี่ยวกับต้นทุนการผลิต

ต้นทุนการผลิต

ต้นทุนการผลิต คือค่าใช้จ่ายที่ผู้ผลิตจ่ายออกไปเพื่อให้ได้มาซึ่งจำนวนสินค้าหรือบริการที่ต้องการ หรือค่าใช้จ่ายที่ทำให้มูลค่าของสินค้าหรือบริการเพิ่มขึ้นโดยทั่วไปต้นทุนที่ผู้ผลิตจ่ายออกไปมักจะเน้นต้นทุนที่เป็นตัวเงิน เช่น ค่าจ้างแรงงาน ค่าใช้จ่ายในการ จัดหาวัตถุดิบ ค่าเช่า ค่าดอกเบี้ย ค่าภาษี เป็นต้น (มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, มปป.) ต้นทุนการผลิต ประกอบด้วย 1. ต้นทุนด้านวัสดุ/วัตถุดิบ (Material Cost) เป็นค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ ที่ใช้ในการผลิตทั้งทางตรงและทางอ้อม 2. ต้นทุนด้านแรงงาน (Labor Cost) เป็นค่าใช้จ่ายด้านแรงงานในการทำงานและผลิตสินค้าเพื่อให้เกิดผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป และ 3. ค่าใช้จ่ายโรงงาน หรือค่าโสหุ้ยในการผลิต (Overhead Cost) เป็นค่าใช้จ่ายที่นอกเหนือจากจากค่าใช้จ่ายของวัสดุ และค่าใช้จ่ายด้านแรงงาน (กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม, 2563)

1. วัตถุดิบ (Materials) วัตถุดิบนับว่าเป็นส่วนประกอบสำคัญของการผลิตสินค้าหรือผลิตภัณฑ์สำเร็จรูปโดยทั่วไปซึ่งต้นทุนที่เกี่ยวกับการใช้วัตถุดิบในการผลิตสินค้าอาจจะถูกแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะคือ

1.1 วัตถุดิบทางตรง (Direct Materials) หมายถึง วัตถุดิบหลักที่ใช้ในการผลิตและสามารถระบุได้อย่างชัดเจนว่าใช้ในการผลิตสินค้าชนิดใดชนิดหนึ่ง ในปริมาณและต้นทุนเท่าใดรวมทั้ง

จัดเป็นวัตถุดิบส่วนใหญ่ที่ใช้ในการผลิตสินค้าชนิดนั้นๆ เช่น ไม้แปรรูปจัดเป็นวัตถุดิบทางตรงของการผลิตเฟอร์นิเจอร์ ผ้าที่ใช้ในอุตสาหกรรมเสื้อผ้า ยางดิบที่ใช้ในการผลิตยางรถยนต์ แร่เหล็กที่ใช้ในอุตสาหกรรมถลุงเหล็ก กระดาษที่ใช้ในธุรกิจสิ่งพิมพ์ เป็นต้น

1.2 วัตถุดิบทางอ้อม (Indirect Materials) หมายถึงวัตถุดิบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องโดยอ้อมกับการผลิตสินค้าแต่ไม่ใช่วัตถุดิบหลัก หรือวัตถุดิบส่วนใหญ่ เช่น ตะปู กาว กระดาษทราย ที่ใช้เป็นส่วนประกอบของการทำเครื่องหนัง หรือเฟอร์นิเจอร์ น้ำมันหล่อลื่น เครื่องจักร เส้นด้ายที่ใช้ในการตัดเย็บเสื้อผ้า เป็นต้น โดยปกติแล้ว วัตถุดิบทางอ้อมอาจจะถูกเรียกว่า "วัสดุโรงงาน" ซึ่งจะถือเป็นค่าใช้จ่ายการผลิตชนิดหนึ่ง

2. ค่าแรงงาน (Labor) หมายถึง ค่าจ้างหรือผลตอบแทนที่จ่ายให้แก่ลูกจ้างหรือคนงานที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสินค้า โดยปกติแล้วค่าแรงงานจะถูกแบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ ค่าแรงงานทางตรง (Direct Labor) และค่าแรงงานทางอ้อม (Indirect Labor)

2.1 ค่าแรงงานทางตรง (Direct Labor) หมายถึง ค่าแรงงานต่างๆ ที่จ่ายให้แก่คนงานหรือลูกจ้างที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับการผลิตสินค้าสำเร็จรูปโดยตรง รวมทั้งเป็นค่าแรงงานที่มีจำนวนมาก เมื่อเทียบกับค่าแรงงานทางอ้อมในการผลิตสินค้าหน่วยหนึ่งๆ และจัดเป็นค่าแรงงานส่วนสำคัญในการแปรรูปวัตถุดิบให้เป็นสินค้าสำเร็จรูป เช่น คนงานที่ทำงานเกี่ยวกับการควบคุมเครื่องจักรที่ใช้ในการผลิตก็ควรถือเป็นแรงงานทางตรงพนักงานในสายการประกอบ เป็นต้น

2.2 ค่าแรงงานทางอ้อม (Indirect Labor) หมายถึง ค่าแรงงานที่ไม่เกี่ยวข้องกับค่าแรงงานทางตรง ที่ใช้ในการผลิตสินค้า เช่น เงินเดือนผู้ควบคุมโรงงาน เงินเดือนพนักงานทำความสะอาด เครื่องจักรและโรงงาน พนักงานตรวจสอบคุณภาพ ช่างซ่อมบำรุงตลอด จนต้นทุนที่เกี่ยวข้องกับคนงาน เช่น ค่าภาษีที่ออกให้ลูกจ้าง สวัสดิการต่างๆ เป็นต้น ซึ่งค่าแรงงานทางอ้อมเหล่านี้จะถือเป็นส่วนหนึ่งของค่าใช้จ่ายการผลิต

3. ค่าใช้จ่ายการผลิต (Manufacturing Overhead) หมายถึง แหล่งรวบรวมค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสินค้าซึ่งนอกเหนือจากวัตถุดิบทางตรง ค่าแรงงานทางตรง เช่น วัตถุดิบทางอ้อม ค่าแรงงานทางอ้อม ค่าใช้จ่ายในการผลิตทางอ้อมอื่นๆ ได้แก่ ค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าเช่า ค่าเสื่อมราคา ค่าประกันภัย ค่าภาษี เป็นต้น แต่อย่างไรก็ตาม ค่าใช้จ่ายเหล่านี้ ก็จะต้องเป็นค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการผลิตในโรงงานเท่านั้น ไม่รวมถึง เงินเดือน ค่าเช่า ค่าไฟฟ้า ค่าเสื่อมราคาที่เกิดขึ้นจาก กาดำเนินงานในสำนักงาน ดังนั้น ค่าใช้จ่ายการผลิต จึงถือเป็นที่ยรวมของค่าใช้จ่ายการผลิตทางอ้อมต่างๆ (Cost pool of indirect manufacturing costs) นอกจากนี้ ยังจะพบว่าในบางกรณีก็มีการเรียกค่าใช้จ่ายการผลิตในชื่ออื่น ๆ เช่น ค่าใช้จ่ายโรงงาน (Factory Overhead) โสหุ้ยการผลิต (Manufacturing Burden) ต้นทุนผลิตทางอ้อม (Indirect Costs) เป็นต้น

ความสำคัญของต้นทุนการผลิต

ทฤษฎีต้นทุนการผลิตเป็นหลักการบัญชีที่เกี่ยวกับการสะสม และการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจของฝ่ายบริหารทั้งเพื่อการวางแผนควบคุม และการตัดสินใจในเรื่องอื่นๆ โดยปกติแล้วการบัญชีต้นทุนจะทำหน้าที่หลักในการสะสมข้อมูลทางด้านบัญชีต้นทุนที่เกิดขึ้นแล้วในอดีตเพื่อคำนวณหาต้นทุนของผลิตภัณฑ์รวมทั้งใช้ประมาณมูลค่าของสินค้าคงเหลือ การจำแนกต้นทุนตาม

ส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ ส่วนประกอบของต้นทุนที่ใช้ในการผลิตสินค้าหรือผลิตภัณฑ์แต่ละชนิด (Cost of a Manufactured Product)

บัญชีต้นทุนทำให้ผู้บริหารมีข้อมูลที่จำเป็นสำหรับดำเนินธุรกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ บัญชีประเภทนี้เน้นบันทึกข้อมูลทางด้านต้นทุน และธุรกรรมต่างๆ ที่มีผลต่อต้นทุน บัญชีต้นทุนไม่ได้รายงานผลเป็นงบแสดงฐานะการเงิน (ที่เกี่ยวกับสินทรัพย์และเจ้าหนี้) แต่สามารถใช้หลักการของบัญชีต้นทุนในการวิเคราะห์การดำเนินธุรกิจได้ โดยทั่วไปแล้ว บัญชีต้นทุนจะเจาะจงประเภทของสินค้า หรือโครงการต่าง ๆ หลักการคือการบันทึกรวบรวมต้นทุนทั้งหมดที่คุณต้องการจะวิเคราะห์ ไม่ว่าจะต้นทุนเหล่านั้นจะเกิดขึ้นอย่างไรและใครเป็นผู้ทำให้เกิดขึ้น ข้อมูลเหล่านี้ (จากการประมาณการ หรือการรวบรวม) สามารถใช้ในการคาดการณ์ค่าใช้จ่ายสำหรับการดำเนินงานในครั้งถัดไป หรือใช้ในการควบคุมปริมาณรายจ่ายและทำการแบ่งสรรปันส่วนทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ตัวอย่างเช่น สามารถประมาณการต้นทุนสำหรับโครงการ คาดการณ์ค่าใช้จ่ายของโครงการ ควบคุมต้นทุนต่างๆ และจัดทำรายงานว่าค่าใช้จ่ายของโครงการยังตรงกับที่คาดการณ์ไว้หรือไม่ (TR SIAMPUN, 2558)

กระบวนการของบัญชีต้นทุนจะทำให้ทราบถึงแหล่งที่มาของต้นทุนแต่ละอย่าง และ ต้นทุนเหล่านั้นมีความเหมาะสมหรือไม่ ตัวอย่างเช่น ในค่าจ้างแรงงานอาจมีค่าแรงในหลาย ๆ ด้าน เพื่อใช้ในการผลิตสินค้า คุณสามารถคำนวณได้ว่าต้นทุนมีความเหมาะสมหรือไม่ หรือควรที่จะลดค่าแรงในแต่ละด้านหรือควบคุมเข้ากันในแต่ละตำแหน่งหรือไม่ เพื่อต้นทุนที่ต่ำลง ในการจดบันทึกหรือวิเคราะห์ต้นทุน เพื่อที่จะทำให้คุณสามารถวิเคราะห์ได้ว่าต้นทุนใดที่ไม่ทำให้เกิดกำไรต่อบริษัท ในกรณีค่าเสียหยา คุณสามารถประมาณการต้นทุนที่เกิดจากรายจ่ายที่ไม่ก่อให้เกิดกระบวนการผลิตที่มีประสิทธิภาพได้ ตัวอย่างเช่น พิจารณาวัตถุดิบที่ไม่เพิ่มมูลค่าให้กับสินค้า หรือ ลดต้นทุนโดยพัฒนาประสิทธิภาพของการผลิต การลดต้นทุนทางตรงมีความสำคัญมากเพราะจะทำให้ต้นทุนของสินค้าต่ำลงหากปริมาณของสินค้าเพื่อมากขึ้น

แนวคิดเกี่ยวกับหลักการ ECRS

เทคนิคการเพิ่มผลผลิตโดยการลดความสูญเสีย ซึ่งผู้บริหารสถานประกอบการกิจการ ต้องตระหนักและให้ความสำคัญในเรื่องการลดความสูญเสียที่เกิดขึ้นในกระบวนการผลิต เพราะนั่นหมายถึง ต้นทุน การผลิตที่เพิ่มขึ้น หากสามารถหาวิธีการที่จะลดความสูญเสียโดยการลดขั้นตอนหรือจัดเรียงลำดับความสำคัญขั้นตอนเสียใหม่ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดก็จะช่วยลดต้นทุนการผลิตได้เช่นกัน (วิทยา อินทร์สอน, 2559)

ECRS เป็นหลักการที่ประกอบด้วยการกำจัด (Eliminate) การรวมกัน (Combine) การจัดใหม่ (Rearrange) และการทำให้ง่าย (Simplify) ซึ่งเป็นหลักการง่าย ๆ ที่สามารถใช้ในการเริ่มต้นลดความสูญเสียเปล่าหรือ MUDA ลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

(1) การกำจัด (Eliminate) คือการพิจารณาการทำงานปัจจุบันและพยายามกำจัดความสูญเสียเปล่าทั้ง 7 ประการที่พบออกไป คือการผลิตมากเกินไป การรอคอย การเคลื่อนที่/เคลื่อนย้ายที่ไม่จำเป็น การทำงานที่ไม่เกิดประโยชน์ การเก็บสินค้าที่มากเกินไป การเคลื่อนย้ายที่ไม่จำเป็น และของเสีย

(2) การรวมกัน (Combine) คือการพิจารณาว่าสามารถรวมขั้นตอนการทำงานให้ลดลงได้หรือไม่ เช่น จากเดิมเคยทำ 5 ขั้นตอนก็รวมบางขั้นตอนเข้าด้วยกัน ทำให้ขั้นตอนที่ต้องทำลดลงจากเดิม

(3) การจัดใหม่ (Rearrange) คือ การจัดขั้นตอนการผลิตและบริการใหม่เพื่อให้ลดการเคลื่อนที่ที่ไม่จำเป็น หรือ การรอคอย เช่นในกระบวนการผลิต หากทำการสลับขั้นตอนที่ 2 กับ 3 โดยทำขั้นตอนที่ 3 ก่อน 2 จะทำให้ระยะทางการเคลื่อนที่ลดลง เป็นต้น

(4) การทำให้ง่าย (Simplify) หมายถึง การจัดรูปแบบของเอกสารให้เข้าใจง่ายและสะดวกเหมาะสมกับการใช้งาน หรือเป็นการปรับปรุงการทำงานให้ง่ายและสะดวกขึ้น โดยอาจจะออกแบบจิ๊ก (Jig) หรือฟิกเจอร์ (Fixture) เข้าช่วยในการทำงานเพื่อให้การทำงานสะดวกและแม่นยำขึ้น ซึ่งสามารถลดของเสียลงได้ จึงเป็นการลดการเคลื่อนที่ที่ไม่จำเป็นและลดการทำงานที่ไม่จำเป็น

หลักการ ECRS กับ การลดความสูญเสียสูญเปล่าและต้นทุนการผลิต

จากการศึกษาเบื้องต้น พบว่า มีการประยุกต์ใช้หลักการ ECRS เพื่อช่วยลดความสูญเสียและต้นทุนการผลิต เช่น งานวิจัยของ ศิริกุล บุญกอง ฉัตรชัย เหล่าเขตการณ์ และสุนัธรวิทย์ น้อยโสภณ (2566) พบว่า การนำหลักการ ECRS มาประยุกต์ใช้เพื่อลดความสูญเสีย สามารถลดกิจกรรมและลดระยะเวลาของกระบวนการผลิตได้จริง กรณีการ มังเมียง และปิยะกิจ กิจติตุลาภานนท์ (2565) ได้ออกแบบแนวทางปรับปรุงการผลิตด้วยเครื่องมือ ECRS เพื่อลดความสูญเสียที่เกิดขึ้น พบว่า ทำให้ระยะเวลาในการทำงานลดลง และทำให้ประสิทธิภาพในการผลิตเพิ่มขึ้น และกชกรณ ชุมพลวงศ์ และศักดิ์ดา ศิริภัทรโสภณ (2561) พบว่า การปรับปรุงลดขั้นตอนการทำงานที่ซ้ำซ้อนออก สามารถลดต้นทุนผลิตภัณฑ์ลงได้ และสามารถลดระยะเวลาการผลิตได้

ทฤษฎีห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain Theory)

ทฤษฎีห่วงโซ่คุณค่า เป็นแนวคิดของ Michael Porter ซึ่งใช้ในการวิเคราะห์กิจกรรมภายในองค์กรหรือธุรกิจ เพื่อค้นหากระบวนการที่สามารถเพิ่ม "มูลค่า" ให้กับผลิตภัณฑ์หรือบริการ และกำจัดจุดที่ทำให้ต้นทุนสูงหรือมูลค่าลดลง (แมน บุโรทกานนท์ และคณะ, 2566)

Porter เชื่อว่า การเข้าใจลำดับกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องตั้งแต่ "ต้นน้ำถึงปลายน้ำ" ของธุรกิจ จะทำให้สามารถพัฒนาคุณภาพ เพิ่มกำไร ลดต้นทุน และสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันได้

ห่วงโซ่คุณค่าเป็นกรอบแนวคิด ที่อธิบายถึงวงจรที่สมบูรณ์ของกิจกรรมต่างๆ ของธุรกิจที่จะผลิตผลิตภัณฑ์ หรือบริการต่างๆ โดยเริ่มตั้งแต่การได้รับวัตถุดิบมาตลอดจนถึงกระบวนการส่งผลผลิตเพื่อจำหน่ายยังตลาด และกิจกรรมที่เกี่ยวข้องในขั้นตอนต่างๆ ในระหว่างนั้นทั้งหมด โดยหลักการสำคัญแล้วกรอบแนวคิดห่วงโซ่คุณค่าประกอบไปด้วยกิจกรรมหลัก 5 กิจกรรมและกิจกรรมรอง 4 กิจกรรม ในส่วนของกิจกรรมหลัก ประกอบไปด้วย การดำเนินการขาเข้า การปฏิบัติการ โลจิสติกขาออก

การตลาดและการขายและการบริการในส่วนของกิจกรรมรอง 4 กิจกรรมประกอบด้วย การจัดซื้อ จัดจ้าง การจัดการทรัพยากรบุคคล การพัฒนาเทคโนโลยีและโครงสร้างของกิจการ หากพิจารณาการวิเคราะห์ห่วงโซ่คุณค่าในแง่ของความสัมพันธ์แล้ว พบว่า เมื่อธุรกิจหนึ่งระบุกิจกรรมหลักและกิจกรรมรองและกิจกรรมย่อยต่างๆ และประเมินความมีประสิทธิภาพของแต่ละขั้นตอน

การวิเคราะห์ ห่วงโซ่คุณค่าสามารถแสดงให้เห็นการเชื่อมโยง การพึ่งพิงและแบบแผนอื่นๆ ในห่วงโซ่คุณค่าด้วย แนวคิดห่วงโซ่คุณค่าช่วยให้องค์กรสามารถระบุและจัดกลุ่มการปฏิบัติการทางธุรกิจเข้าเป็นกิจกรรมหลักและกิจกรรมรอง ความสำคัญหลักของการวิเคราะห์ห่วงโซ่คุณค่าคือการที่สามารถเพิ่มอัตราส่วนกำไรให้แก่ บริษัท ด้วยการมีระบบโลจิสติกส์และการจัดจำหน่ายที่มีประสิทธิภาพ ทำให้สินค้าสามารถถึงมือผู้บริโภคตามเวลาที่ ต้องการ ยิ่งไปกว่านั้นการตลาดและบริการหลังการขายก็สามารถจะดึงดูดใจลูกค้าทำให้เต็มใจที่จะจ่ายในราคาที่สูงกว่า การวิเคราะห์ห่วงโซ่คุณค่าด้วยกิจกรรมหลักต่างๆ กิจกรรมย่อย และความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างกัน ช่วยให้องค์กรมองเห็นเหมือนเข้าใจระบบของการทำงานที่ต่อเนื่องเชื่อมโยงกันทั้งหมด ดังนั้นองค์กรก็จะสามารถ วิเคราะห์และประเมินได้ว่าผลลัพธ์ในแต่ละขั้นตอนสามารถที่จะปรับปรุงพัฒนาต่อยอดอีกได้อย่างไร ในบริษัทที่ สอดคล้องเข้ากันกับค่าใช้จ่าย เวลา และความพยายามที่จะต้องใช้ในการปรับปรุงพัฒนานี้

กิจกรรมหลัก มีกิจกรรมดังนี้

- การดำเนินการขาเข้า (Inbound operations) การจัดการภายในและการจัดการเรื่องวัตถุดิบหรือ ทรัพยากรต่างๆจากภายนอก เช่น คนขายจากภายนอกหรือห่วงโซ่อุปทานอื่นๆ ซึ่งทั้งหมดนี้เรียกได้ ว่าเป็น ปัจจัยนำเข้า หรือ รวมถึงวัตถุดิบต่างๆ ด้วย
- การปฏิบัติการ (Operations) กิจกรรมและกระบวนการ ขั้นตอน ที่แปลงปัจจัยนำเข้าสู่ “ผลลัพธ์” หรือ “ผลผลิต” หรือบริการต่างๆ ที่ธุรกิจจัดหาให้แก่ลูกค้า “ผลลัพธ์” เหล่านี้ คือ “ผลผลิตหลัก” ที่จะต้องสามารถขายออกไปได้ในราคาที่สูงกว่าต้นทุนค่าใช้จ่ายวัตถุดิบและการ ผลิต ซึ่งหมายถึงการทำธุรกิจที่มีกำไร
- โลจิสติกส์ขาออก (Outbound logistics) การจัดส่งสินค้าให้แก่ลูกค้า กระบวนการนี้รวมไปถึง ระบบการจัดเก็บ การรวบรวมสินค้าและการจัดส่งสินค้าให้แก่ลูกค้า
- การตลาดและการขาย (Marketing and sales) กิจกรรมการโฆษณาและการสร้างแบรนด์ จะต้องเพิ่มมากขึ้น และสามารถเข้าถึงลูกค้าได้ สามารถสื่อสารกับลูกค้าได้ว่าทำไมถึงสมควรที่ จะซื้อสินค้าหรือบริการที่เราจำหน่าย
- การบริการหลังขาย (Service) กิจกรรมเช่นการบริการหลังขาย ซึ่งจะช่วยกระชับความสัมพันธ์ใน ระยะยาวกับลูกค้าที่ซื้อสินค้าหรือบริการ

ประเด็นในเรื่องการจัดการและความด้อยประสิทธิภาพเป็นเรื่องง่าย การบริหารจัดการกิจกรรมหลักได้เป็นอย่างดีจะทำให้สามารถลดต้นทุนในการดำเนินธุรกิจ ซึ่งเท่ากับว่าธุรกิจนั้นๆ ก็จะได้เปรียบ คู่แข่งในการที่สามารถผลิตสินค้าหรือบริการในราคาที่ต่ำกว่าคู่แข่ง

กิจกรรมรอง ซึ่งสนับสนุนกิจกรรมหลักต่างๆ มีดังนี้

- การจัดซื้อจัดจ้าง (Procurement and purchasing) การที่สามารถจัดหา ติดต่อผู้ขายจาก ภายนอกรายใหม่ๆ หรือการรักษาความสัมพันธ์กับพวกผู้ขาย และสามารถต่อรองราคาต่างๆ ได้ หรือจัดหาวัตถุดิบหรือทรัพยากรอื่นๆที่จำเป็นในการผลิตหรือการให้บริการขององค์กร
- การจัดการทรัพยากรบุคคล (Human resource management) กิจกรรมนี้ครอบคลุม การจัด จ้างบุคลากร การฝึกอบรม การสร้างและรักษาวัฒนธรรมองค์กร และรักษาความสัมพันธ์ที่ดีระหว่าง บุคลากรในองค์กร

- การพัฒนาเทคโนโลยี (Technology development) กิจกรรมในส่วนนี้รวมถึงงานวิจัยและพัฒนา การจัดการด้านงานเทคโนโลยีสารสนเทศ IT ความปลอดภัยในโลกไซเบอร์และการใช้เครื่องมือ เทคโนโลยีต่างๆ

- โครงสร้างของกิจการ (Company infrastructure) กิจกรรมที่สำคัญรวมถึงการบริหารงานทาง กฎหมาย การบริหารงานทั่วไป การบริหารงานบุคคล การเงินการบัญชี การประชาสัมพันธ์และการ ประกันคุณภาพสินค้าและการให้บริการ

ประโยชน์ของกรอบแนวคิดห่วงโซ่คุณค่า

กรอบแนวคิดห่วงโซ่คุณค่าช่วยให้เข้าใจและสามารถประเมินที่มาที่ไปของการทำให้เกิดประสิทธิภาพหรือ การด้อยประสิทธิภาพขององค์กร การวิเคราะห์ห่วงโซ่คุณค่าช่วยการตัดสินใจในการทำกิจกรรมต่างๆ ทางธุรกิจ (แมน บุโรทกานนท์ และคณะ, 2566) ดังต่อไปนี้

- ช่วยวินิจฉัยตำแหน่งที่อาจเกิดความไร้ประสิทธิภาพเพื่อจะได้ดำเนินการแก้ไข ได้ทันเวลา ช่วยให้เข้าใจการเกี่ยวเนื่องเชื่อมโยงกันระหว่างกิจกรรมที่แตกต่างกันและพื้นที่ในทางธุรกิจ ตัวอย่างเช่นประเด็นในการบริหารทรัพยากรบุคคลและเทคโนโลยีสามารถแทรกในกิจกรรมทางธุรกิจได้ทุกกิจกรรม

- เพิ่มประสิทธิภาพของกิจกรรมในการเพิ่มผลผลิตโดยเสียค่าใช้จ่ายน้อยที่สุด

- ใช้โอกาสในการลดค่าใช้จ่ายต่างๆ ให้มากที่สุดเพื่อให้ได้เปรียบเหนือกว่าคู่แข่งทางธุรกิจ

- รู้-เข้าใจจุดอ่อน-จุดแข็งของตนเองและส่วนที่ยังต้องมีการปรับปรุง

ถึงแม้ว่าการวิเคราะห์ห่วงโซ่คุณค่าจะมีประโยชน์อย่างมาก แต่เมื่อเน้นถึงกระบวนการในรายละเอียดของ ห่วงโซ่คุณค่า ยังมีความจำเป็นที่ต้องใส่ใจในการกำหนดกลยุทธ์ในภาพรวมขององค์กรก็ยังคงเป็นส่วนสำคัญที่ต้องให้ความใส่ใจอย่างเหมาะสม

แนวทางการใช้กรอบการวิเคราะห์ห่วงโซ่คุณค่า

การวิเคราะห์ห่วงโซ่คุณค่าเป็นกระบวนการที่ช่วยให้องค์กรเข้าใจถึงจุดต่างๆ ในห่วงโซ่คุณค่ารวมถึง ความสัมพันธ์ระหว่างจุดต่างๆ ที่แตกต่างกันเหล่านี้ด้วย การวิเคราะห์ห่วงโซ่คุณค่าจะช่วยให้ระบุปัจจัยต่างๆ ที่จะทำให้ประสิทธิภาพทางธุรกิจขององค์กรลดน้อยลง ในขณะที่กำลังดำเนินการวิเคราะห์ห่วงโซ่คุณค่าควรตระหนักเสมอ ว่ากรอบแนวคิดนี้เป็นจุดเริ่มต้นมากกว่าที่จะเป็นกระบวนการที่สมบูรณ์ตั้งแต่ต้นจนจบ ขั้นตอนที่ทางองค์กรธุรกิจ (แมน บุโรทกานนท์ และคณะ, 2566) ควรดำเนินการมีดังนี้

1. แยกย่อยกิจกรรมหลักและกิจกรรมรองเป็นกิจกรรมย่อยๆ และทำการวิเคราะห์ในแต่ละงานย่อย เหล่านี้ได้อย่างละเอียด เพื่อเปรียบเทียบผลตอบแทนทางการเงินของแต่ละงานกับเวลา ความพยายาม และค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่ต้องจ่ายไป

2. พิจารณาให้เห็นความเกี่ยวเนื่องเชื่อมโยงระหว่างกิจกรรมย่อยต่างๆ ส่วนใหญ่แล้วถ้ามีกิจกรรมหลัก หรือกิจกรรมย่อยที่ขาดประสิทธิภาพก็จะส่งผลกระทบต่อกิจกรรมอื่นๆ ด้วย ตัวอย่างเช่น มีการจัดจ้าง บุคลากรที่ไม่เหมาะกับงาน ก็จะสร้างปัญหาที่แทรกซึมเข้าไปในกิจกรรมย่อยอื่นๆ อีกมากมาย เทคโนโลยีและการจัดการภายในก็สามารถทำให้เกิดผลกระทบกับห่วงโซ่คุณค่าขององค์กรได้เช่นกัน

3. วิเคราะห์ให้เห็นส่วนที่จะต้องปรับปรุง พิจารณาแนวโน้มและรูปแบบในแต่ละกิจกรรมย่อย และความเชื่อมโยงระหว่างกิจกรรมย่อยนั้นๆ และประเมินโอกาสที่จะสามารถปรับปรุงได้

แนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์คุณค่ากิจกรรม (Value analysis : VA)

ในตลาดที่มีการแข่งขันสูง แต่ละกิจการต้องทำการปรับปรุงกิจกรรมอย่างต่อเนื่องด้วยการลดความสูญเปล่า หรือกิจกรรมที่ไม่สร้างคุณค่าให้หมดไปหรือให้เหลือน้อยที่สุด เพื่อให้เกิดการลดต้นทุน การคัดเลือกกิจกรรม จะเป็นกลยุทธ์การแข่งขันในการผลิตสินค้าแต่ละชนิดจะใช้กลุ่มของกิจกรรมต่างกัน และการกำจัดกิจกรรม จะมุ่งเน้นการตัดกิจกรรมที่ไม่เพิ่มมูลค่า เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่ทำให้ต้นทุนสูงขึ้นแต่ไม่ก่อให้เกิดคุณค่าแก่ผลิตภัณฑ์ (ธเรศ สันตติวงศ์ไชย, 2565)

การวิเคราะห์คุณค่ากิจกรรม (Value analysis) (ชินิศา หอมหวาน และปณัฏพร เรืองเชิงชุม , 2564)

1. กิจกรรมที่ไม่เพิ่มคุณค่า (Non-Value Added Activities: NVA) เป็นความสูญเปล่าที่เกิดจากกิจกรรมที่ไม่จำเป็น จึงควรขจัดกิจกรรมออกไปจากกระบวนการ โดยเฉพาะความผิดพลาดและความล่าช้า

2. กิจกรรมที่ไม่เพิ่มคุณค่าแต่มีความจำเป็นต้องทำ (Non-Value Added but Necessary Activities: NNVA) เป็นความสูญเปล่าที่เกิดจากกิจกรรมที่ไม่จำเป็น แต่จำเป็นต้องปฏิบัติ เช่น การเดินหรือเคลื่อนย้ายในระยะทางไกล เพื่อหยิบอุปกรณ์หรือเครื่องมือที่ใช้ในการปฏิบัติงาน จึงควรปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงานใหม่

3. กิจกรรมที่เพิ่มคุณค่า (Value Added Activities: VA) เป็นกิจกรรมที่มีคุณค่าในการปฏิบัติงานซึ่งเกี่ยวกับการดำเนินงานหรือปรับเปลี่ยนกระบวนการปฏิบัติงาน โดยอาศัยการใช้แรงงานหรือเครื่องจักรในการดำเนินงาน จึงจำเป็นต้องอาศัยข้อมูลเพื่อใช้ในการตัดสินใจ

การวิเคราะห์คุณค่า (Value Analysis: VA)

การวิเคราะห์คุณค่า (สถาบันยานยนต์, 2559) คือ กิจกรรมการศึกษาและวิเคราะห์เพื่อให้บรรลุผลถึงฟังก์ชันหน้าที่สำคัญของวัตถุดิบ ชิ้นส่วน หรือผลิตภัณฑ์ เพื่อช่วยให้ต้นทุนตลอดอายุการใช้งานน้อยที่สุด เมื่อลูกค้าพิจารณาเปรียบเทียบความต้องการผลิตภัณฑ์และราคาแล้วรู้สึกพึงพอใจ จะทำให้สามารถตัดสินใจซื้อได้ง่ายขึ้น ดังนั้นวิศวกรและทีมงานต้องทุ่มเทองค์ความรู้ความสามารถ ความชำนาญ และความพยายามสำหรับการวิเคราะห์และค้นคว้าวิจัยฟังก์ชันหน้าที่การทำงานของผลิตภัณฑ์อย่างเป็นระบบ

การวิเคราะห์หน้าที่งาน (Function Analysis) เป็นกระบวนการศึกษาและวิเคราะห์ฟังก์ชันหน้าที่พื้นฐาน (Basic function) และฟังก์ชันหน้าที่รอง (Supporting function) เพื่อตัดสินใจปรับลดหรือยกเลิกฟังก์ชันที่ไม่จำเป็นเพื่อลดต้นทุน เช่น โทรศัพท์บางยี่ห้อที่มีราคาต่ำเนื่องจากการลดมาตรฐานของโครงพลาสติกให้บางลง ยกเลิกฟังก์ชันการใช้งานอื่นที่ไม่จำเป็น หรือปรับลดรูปแบบความสวยงาม

หลักการพื้นฐานของกิจกรรมการวิเคราะห์คุณค่า

1. เข้าใจความต้องการของลูกค้า ทำความเข้าใจวัตถุประสงค์หลักของผลิตภัณฑ์และบริการ เพื่อสร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้า (Customer Satisfaction) ซึ่งต้องสนองตอบความต้องการและตรงตามความคาดหวังของแต่ละกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย

2. ตระหนักเรื่องฟังก์ชันหน้าที่ ต้องศึกษา คิดค้น และสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์และบริการให้เหมาะสมเพียงพอต่อการตอบสนองความต้องการของลูกค้า โดยให้ความสำคัญกับฟังก์ชันหน้าที่ตามที่ลูกค้าคาดหวัง

3. สร้างทีมงานที่แข็งแกร่ง ต้องรวบรวมผู้รู้หรือผู้เชี่ยวชาญแต่หน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องมาทำงานร่วมกัน และเชื่อมั่นว่ายังมีวิธีการที่ดีกว่าเสมอ โดยการท้าทายต่อการเปลี่ยนแปลง ดังนั้นจึงต้องกล้าคิด และกล้าทำด้วยกลวิธีที่ประสานองค์ความรู้, แนวคิด หรือความคิดเห็นร่วมกัน

4. ตระหนักเรื่องราคา คุณภาพ และการส่งมอบ ต้องมุ่งเน้นการควบคุมต้นทุนและราคาให้ต่ำที่สุด แต่รักษาระดับคุณภาพที่ดีที่สุด และสามารถส่งมอบได้รวดเร็วทันต่อความต้องการของลูกค้า เพื่อสร้างความเป็นผู้นำ และเพิ่มความพึงพอใจให้กับลูกค้า

5. มีการตรวจสอบ ต้องติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลความสำเร็จของการดำเนินการ 4 ข้อข้างต้นอย่างสม่ำเสมอ

วิธีการยกระดับคุณค่า

การยกระดับคุณค่า คือ การปรับปรุงหรือปรับเปลี่ยนฟังก์ชันหน้าที่ (Function) และต้นทุน (Cost) เพื่อเพิ่มคุณค่า (Value) ให้มากขึ้น การเพิ่มฟังก์ชันหน้าที่และลดต้นทุนเป็นตัวสะท้อนให้เห็นถึงการเพิ่มคุณค่าที่สามารถสร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้าได้ (ความพึงพอใจของลูกค้าแปรผันตามคุณค่าที่ลูกค้ารับรู้) จะพบว่าสมการคุณค่า (สถาบันยานยนต์, 2559) คือ

$$\text{Value} = \text{Function} / \text{Cost}$$

คุณค่า (Value) เป็นมุมมองของลูกค้าที่เป็นผลสะท้อนของผลิตภัณฑ์และบริการ โดยพบว่ามีค่าความแตกต่างกันในแต่ละบุคคลขึ้นอยู่กับความพึงพอใจ ความคาดหวัง หรือความต้องการ

ฟังก์ชันหน้าที่ (Function) ประกอบด้วยประโยชน์การใช้งาน สมรรถนะ รูปลักษณ์ อายุการใช้งาน ความปลอดภัย หรือความภูมิใจในการครอบครอง โดยลูกค้าจะมีมุมมองต่อฟังก์ชันหน้าที่ที่แตกต่างกันตามความต้องการของแต่ละบุคคล

ต้นทุน (Cost) คือ ค่าใช้จ่ายสำหรับวัตถุดิบ ชิ้นส่วน กระบวนการผลิต การบริหารจัดการ หรือค่าการตลาดที่มีอิทธิพลต่อต้นทุนและระดับราคาของผลิตภัณฑ์และบริการ

การปรับปรุงคุณค่าควรสร้างทัศนคติที่ว่า การปฏิบัติงานทุกอย่างเป็นเพียงสิ่งชั่วคราว เพราะอาจมีสิ่งที่ดีกว่ารออยู่ข้างหน้าอยู่เสมอ จึงจำเป็นต้องค้นหาและวิเคราะห์วิธีการดังกล่าวอย่างต่อเนื่องซึ่งจะทำให้การดำเนินกิจกรรม VA ประสบผลสำเร็จ

แนวคิดการดำเนินกิจกรรม VA

การดำเนินกิจกรรม VA ควรจะพิจารณาขอบเขตหรือประเภทของผลิตภัณฑ์ที่ต้องการทำโครงการปรับปรุงคุณค่า ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็นสองกลุ่ม (สถาบันยานยนต์, 2559) คือ

1. ผลิตภัณฑ์ที่ขายในท้องตลาด การพัฒนาผลิตภัณฑ์กลุ่มนี้ควรเน้นที่การปรับเปลี่ยนวัตถุดิบเพื่อลดต้นทุน และปรับปรุงฟังก์ชันหน้าที่รองรับเพื่อตอบสนองกลุ่มลูกค้าให้หลากหลายขึ้น

2. ผลิตภัณฑ์ใหม่ การพัฒนาผลิตภัณฑ์กลุ่มนี้ควรเน้นที่การสร้างนวัตกรรมที่แปลกใหม่ โดยการปรับรูปแบบผลิตภัณฑ์แบบเก่าและสนองความต้องการของลูกค้าที่แตกต่างออกไป

การวิเคราะห์โครงสร้างต้นทุน

สิ่งสำคัญประการหนึ่งของการดำเนินกิจกรรม VA คือ การวิเคราะห์โครงสร้างต้นทุนผลิตภัณฑ์ซึ่งเป็นการศึกษาต้นทุนแต่ละชิ้นส่วน เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบของต้นทุนว่ามีชิ้นส่วนหรือค่าใช้จ่ายของกระบวนการผลิตใดที่เกินความจำเป็น การแยกย่อยรายละเอียดต้นทุนจะทำให้สามารถเรียนรู้และค้นพบวิธีการปรับลดต้นทุน การวิเคราะห์จึงจำเป็นต้องอาศัยประสบการณ์ แหล่งข้อมูล และเครื่องมือต่างๆ เพื่อให้การปรับลดต้นทุนบรรลุเป้าหมายได้

การวิเคราะห์โครงสร้างต้นทุนควรเริ่มต้นด้วยการวิเคราะห์โครงสร้างราคาขายผลิตภัณฑ์อย่างง่าย ซึ่งประกอบด้วย

1. ต้นทุนวัตถุดิบ (Material cost)
2. ต้นทุนการผลิต (Process cost)
3. ค่าใช้จ่ายด้านการบริหาร (Administration cost)
4. กำไรที่คาดหวัง (Expected profit)

หรือ สรุปเป็นสมการราคาขาย ได้ดังนี้

ราคาขาย = ต้นทุนวัตถุดิบ + ต้นทุนการผลิต + ค่าใช้จ่ายด้านการบริหาร + กำไรที่

คาดหวัง

วิธีการปรับลดต้นทุนด้วยกิจกรรม VA

การปรับลดต้นทุนสามารถทำได้โดยการพิจารณาโครงสร้างราคาของผลิตภัณฑ์ แล้วทำการปรับลดต้นทุนของแต่ละส่วนอย่างจริงจัง (สถาบันยานยนต์, 2559) ซึ่งสามารถแบ่งเป็นหัวข้อได้ ดังนี้

1. การปรับลดต้นทุนวัตถุดิบ

ต้นทุนวัตถุดิบเป็นต้นทุนหลักของผลิตภัณฑ์ประมาณ 70-80% ดังนั้นการปรับลดต้นทุนส่วนนี้จึงมีผลอย่างมากที่ทำให้ผลิตภัณฑ์ราคาลดต่ำลง การลดต้นทุนวัตถุดิบต้องกำหนดโครงสร้างต้นทุนวัตถุดิบ และต้องปรับปรุงข้อมูลสม่ำเสมอ การรวบรวมแหล่งวัตถุดิบเพื่อให้สะดวกต่อการสืบค้นและเปรียบเทียบราคาสำหรับการสั่งซื้อ รวมทั้งหาแหล่งอื่นเพิ่มเติมอย่างต่อเนื่องเพื่อหาแหล่งวัตถุดิบที่มีต้นทุนต่ำกว่า และต้องกำหนดตรวจสอบคุณสมบัติของวัตถุดิบให้ได้ตามมาตรฐานก่อนการสั่งซื้อ

การปรับลดต้นทุนจะเริ่มต้นที่การปรับลดขนาด (กว้าง ยาว สูง หรือหนา) ของวัตถุดิบหรือชิ้นงาน ขั้นตอนนี้ต้องเน้นวิจัยและทดสอบคุณภาพของวัตถุดิบหรือชิ้นงานหลังจากปรับลดขนาดแล้วว่ามีผลต่อผลิตภัณฑ์อย่างไรบ้าง อย่างไรก็ตามเมื่อปรับปรุงได้ระยะหนึ่งจะพบว่าไม่สามารถปรับลดต่อเนื่องได้หรือผลการปรับลดไม่คุ้มค่า

หลังจากนั้นอาจปรับลดคุณสมบัติวัตถุดิบให้มีมาตรฐานที่ต่ำลงเท่ากับความต้องการที่ลูกค้ายอมรับได้ และท้ายที่สุดแล้วอาจเปลี่ยนประเภทวัตถุดิบเพื่อใช้วัตถุดิบประเภทอื่นที่มีต้นทุนต่ำกว่า แล้วคำนวณเวียนตามรอบวัฏจักรเดิมข้างต้น

ยกตัวอย่างต้นทุนวัตถุดิบที่ปรับลดต้นทุนจากชิ้นงานโลหะเป็นชิ้นงานพลาสติก พบว่า ต้นทุนวัตถุดิบ เท่ากับ 50 บาท

2. การปรับลดต้นทุนการผลิต

ต้นทุนการผลิตจะแตกต่างกันตามค่าจ้างแรงงานและเทคโนโลยี แต่เมื่อคิดคำนวณแล้วจะ อยู่ประมาณ 10-20% ต้นทุนการผลิตนี้จะแบ่งเป็น 2 ประเภทหลัก คือ ต้นทุนการผลิตจากการใช้ เครื่องจักร และการผลิตจากการประกอบด้วยมือ

ต้นทุนการผลิตจากการใช้เครื่องจักร โดยทั่วไปอาจพิจารณาจาก

ต้นทุนเครื่องจักร = อัตราต้นทุนเครื่องจักร $\times$ รอบการผลิต

อัตราต้นทุนเครื่องจักร (Machine rate) คือ อัตราต้นทุนของการทำงานของเครื่องจักรต่อ หนึ่งหน่วยชั่วโมงประกอบด้วย การคำนวณค่าเสื่อม ค่าซ่อมบำรุง ค่าไฟฟ้า ค่าแรงงาน และค่าใช้จ่าย อื่นๆ ที่ทำให้เครื่องจักรสามารถทำงานเพื่อผลิตชิ้นงานได้อย่างมีคุณภาพ ซึ่งมีหน่วยเป็นบาทต่อชั่วโมง เช่น 1,000 บาทต่อชั่วโมง

รอบการผลิต (Cycle time) คือ เวลาการทำงานของเครื่องจักร 1 รอบที่สามารถผลิต ชิ้นงานได้หนึ่งชิ้น มีหน่วยเป็นชั่วโมงต่อหนึ่งชิ้นงาน เช่น 0.0100 ชั่วโมงหรือ 36 วินาทีต่อชิ้นงาน เป็นต้น หากหนึ่งรอบเวลาสามารถผลิตชิ้นงานได้สองชิ้น ค่ารอบเวลาที่แท้จริงต้องหารสอง ดังนั้น

รอบการผลิตแท้จริง = รอบการผลิต / จำนวนชิ้นงานจริงต่อหนึ่งรอบการผลิต

จะได้ว่า ต้นทุนเครื่องจักรของชิ้นงาน เท่ากับ

$$\begin{aligned}\text{ต้นทุนเครื่องจักร} &= 1,000 \text{ บาทต่อชั่วโมง} \times 0.0100 / 2 \text{ ชั่วโมงต่อหนึ่งชิ้นงาน} \\ &= 5 \text{ บาทต่อชิ้น}\end{aligned}$$

ดังนั้น ต้นทุนเครื่องจักร มีหน่วยเป็น บาทต่อหนึ่งชิ้นงาน

การปรับปรุงเพื่อลดต้นทุนเครื่องจักรสามารถทำได้ เช่น การเปลี่ยนวิธีการทำงาน การลด เวลาการเปลี่ยนแม่พิมพ์ การลดขนาดเครื่องจักร (Machine size) ให้เหมาะสม การเปลี่ยนประเภท วัตถุดิบเพื่อให้กระบวนการผลิตง่ายขึ้น การเทียบเคียง (Benchmarking) กับบริษัทคู่แข่ง เป็นต้น

สำหรับต้นทุนการผลิตจากการประกอบด้วยมือ โดยทั่วไปอาจพิจารณาจาก

ต้นทุนแรงงาน = อัตราค่าจ้าง $\times$ เวลาแท็คท

อัตราค่าจ้าง (Wage rate) คือ ค่าใช้จ่ายในการจ้างพนักงานหนึ่งคน ที่รวมค่าใช้จ่ายด้าน สวัสดิการ ค่าชุดยูนิฟอร์ม ค่ารถบริการ ค่าอาหาร และเงินโบนัส มีหน่วยเป็นบาทต่อชั่วโมง เช่น 200 บาทต่อชั่วโมง

เวลาแท็คท (Tact time) คือ เวลาที่สามารถผลิตชิ้นงานได้หนึ่งชิ้น ซึ่งรวมทั้งเวลาทำงาน และเวลารองานของพนักงาน อธิบายง่ายๆ ได้ว่า

$$\text{Tact time} = \text{ชั่วโมงการทำงาน} / \text{จำนวนชิ้นงาน}$$

ตัวอย่าง ชั่วโมงการทำงาน = 8 ชั่วโมงต่อวัน, จำนวนงาน = 800 ชิ้นต่อวัน

$$\text{Tact time} = 0.0100 \text{ ชั่วโมง หรือ } 36 \text{ วินาทีต่อชิ้นงาน}$$

จะได้ว่า ต้นทุนแรงงานของชิ้นงาน เท่ากับ

$$\text{ต้นทุนแรงงาน} = 200 \text{ บาทต่อชั่วโมง} \times 0.0100 \text{ ชั่วโมงต่อชิ้น}$$

$$= 2 \text{ บาทต่อชิ้น}$$

ดังนั้น ต้นทุนแรงงาน มีหน่วยเป็น บาทต่อหนึ่งชิ้นงาน

การปรับปรุงเพื่อลดต้นทุนเครื่องจักรสามารถทำได้ เช่น การปรับปรุงวิธีการผลิตโดยลดความสูญเสียเปล่า 7 ประการ (7 Wastes), การนำเครื่องจักรที่มีประสิทธิภาพทดแทนการทำงานของพนักงาน การปรับปรุง Jig / Fixture เพื่อใช้สนับสนุนการผลิต เป็นต้น

จึงสรุปได้ว่า ต้นทุนการผลิตรวม เท่ากับ

$$\text{ต้นทุนการผลิต} = \text{ต้นทุนเครื่องจักร} + \text{ต้นทุนแรงงาน}$$

$$= 5 + 2$$

$$= 7 \text{ บาทต่อชิ้น}$$

3. การปรับลดค่าใช้จ่ายด้านการบริหาร

ค่าใช้จ่ายด้านการบริหาร คือ ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ค่าจ้างแรงงานทางอ้อม และค่าใช้จ่าย การตลาดเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปได้อย่างราบรื่นและได้รับผลกำไรกลับคืนมาโดยทั่วไปแล้ว ค่าใช้จ่ายนี้จะอยู่ประมาณ 5-10% การกำหนดค่าใช้จ่ายนี้อาจพิจารณาเป็นเปอร์เซ็นต์ของต้นทุนวัตถุดิบและต้นทุนการผลิต เช่น อัตราค่าใช้จ่ายการบริหาร เท่ากับ 5% จะพบว่า

$$\text{ค่าใช้จ่ายด้านการบริหาร} = (\text{ต้นทุนวัตถุดิบ} + \text{ต้นทุนการผลิต}) \times \text{อัตราค่าใช้จ่าย}$$

$$= (50 + 7) \times 0.05$$

$$= 2.85 \text{ บาทต่อชิ้น}$$

4. ผลกำไรที่คาดหวัง

การพิจารณากำไรที่คาดหวังจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับประเภทของผลิตภัณฑ์ อัตราดอกเบี้ยเงินฝาก ความล้ำสมัยของผลิตภัณฑ์ เทคโนโลยีการผลิต เป็นต้น การกำหนดผลกำไรที่คาดหวังอาจพิจารณาเป็นเปอร์เซ็นต์ของต้นทุนการผลิตและค่าใช้จ่ายด้านการบริหาร เช่น อัตราผลกำไร เท่ากับ 10% จะพบว่า

$$\text{กำไร} = (\text{ต้นทุนวัตถุดิบ} + \text{ต้นทุนการผลิต} + \text{ค่าใช้จ่ายด้านการบริหาร}) \times \text{อัตรากำไร}$$

$$= (50 + 7 + 2.85) \times 0.10$$

$$= 5.985 \text{ บาทต่อหนึ่งชิ้นงาน}$$

ดังนั้น ราคาผลิตภัณฑ์ เท่ากับ

$$\text{ราคาผลิตภัณฑ์} = \text{ต้นทุนวัตถุดิบ} + \text{ต้นทุนการผลิต} + \text{ค่าใช้จ่ายด้านการบริหาร} + \text{กำไร}$$

$$= 50 + 7 + 2.85 + 5.985$$

$$= 65.835 \text{ บาทต่อชิ้น}$$

รายการตรวจสอบสำหรับการลดต้นทุน

การลดต้นทุนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กรนั้นต้องพิจารณาปัจจัยต่างๆ โดยมุมกว้างเพื่อให้ครอบคลุมทุกรายละเอียดที่ก่อให้เกิดต้นทุนและวิธีการที่สามารถนำไปสู่การลดต้นทุนได้ การลดต้นทุนในกระบวนการผลิตควรให้ความสำคัญกับวัตถุดิบ เครื่องจักรอุปกรณ์ และกำลังคน รวมทั้งการจัดเก็บ แนวทางการตรวจสอบเพื่อให้สามารถลดต้นทุนได้

มาตรวัดความพึงพอใจ

เมื่อวิเคราะห์คุณค่าแล้วต้องทำการตรวจสอบความพึงพอใจหรือความสำเร็จของดำเนินโครงการ โดยการพิจารณาสมการความพึงพอใจ (สถาบันยานยนต์, 2559) ดังนี้

$$\text{ความพึงพอใจ} = \frac{\text{ผลที่ได้รับ}}{\text{ทรัพยากรที่ใช้}}$$

การวัดความพึงพอใจของการปรับปรุงคุณค่าในมุมมองของกิจกรรม VA ต้องตรวจวัดผลที่ได้รับ (เช่น ปริมาณการขาย ส่วนแบ่งการตลาดหรือผลกำไร) และทรัพยากรที่ใช้ (ค่าใช้จ่าย เวลาหรือพนักงาน)

หากค่าความพึงพอใจมากกว่า 100 แสดงว่าการดำเนินกิจกรรม VA ประสบผลสำเร็จเพราะผลที่ได้รับเพิ่มขึ้นมากกว่าทรัพยากรที่ใช้ แต่หากน้อยกว่า 100 แสดงว่าประสบความล้มเหลวเพราะได้ใช้ทรัพยากรมากกว่าผลที่ได้รับ หากเท่ากับ 100 แสดงว่าผลที่ได้รับเท่ากับทรัพยากรที่ใช้ แต่ทีมงานได้รับประสบการณ์และความชำนาญเพิ่มขึ้นซึ่งจะเป็นผลดีต่อการดำเนินกิจกรรมในครั้งต่อไป

แนวคิดเกี่ยวกับการเพิ่มผลผลิตกับการลดต้นทุน

การเพิ่มผลผลิต (Productivity) หมายถึง กระบวนการในการปฏิบัติงานเพื่อให้ได้สินค้าบริการ หรืองานที่มีคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการของลูกค้า ด้วยวิธีการ ในการลดต้นทุน ลดการสูญเสียทุกรูปแบบ การใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า การใช้เทคโนโลยี ที่เหมาะสม การพัฒนาศักยภาพของผู้ปฏิบัติงาน และการใช้เทคนิคการทำงานต่างๆ เข้ามาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน

การเพิ่มผลผลิตตามแนวคิดทางเศรษฐกิจและสังคม หมายถึง การแสวงหาวิธีการในการแก้ไขปรับปรุงกระบวนการผลิต กระบวนการทางานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ลดความสูญเสียที่เปล่าประโยชน์ลงทั้งเรื่องของการประหยัดทรัพยากร พลังงาน และเงินตรา และต้องร่วมมือปรับปรุงเร่งรัดการเพิ่มผลผลิตในทุกระดับ ตลอดจนการแสวงหาแนวทางในการเพิ่มคุณค่าให้กับสินค้าหรือบริการเพื่อให้ลูกค้าพึงพอใจสูงสุด (ชนาภา หันจาสิทธิ์, 2560) โดยการลดต้นทุนเป็นการนำแนวคิดการเพิ่มผลผลิตมาใช้เพื่อผลิตสินค้าหรือบริการ โดยใช้ปัจจัยการผลิตอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ, 2562)

สภาวะปัจจุบันที่มีการแข่งขันทางด้านธุรกิจกันอย่างรุนแรง ทั้งจากภายในประเทศ และต่างประเทศ ทำให้วิสาหกิจต่างๆ ที่อยู่ใญ่ภาคอุตสาหกรรมการผลิตต้องมีการปรับตัวเป็นอย่างมาก การสร้างความได้เปรียบเหนือคู่แข่ง โดยการสร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้า โดยการผลิตสินค้าที่มีคุณภาพ (High Quality) ต้นทุนการผลิตต่ำ (Low Cost) และส่งมอบสินค้าได้ตรงกำหนดเวลา (On Time Delivery) จึงมีความจำเป็นอย่างมาก สิ่งเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้ถ้าองค์กรมีระบบบริหารจัดการที่ดีพอ บุคลากรในองค์กรมีความรู้ ความสามารถ และมีจิตสำนึกในเรื่องของการเพิ่มผลผลิต อุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ที่ต้องการพัฒนาองค์กรให้มีขีดความสามารถในการแข่งขันให้สูงขึ้น การปรับปรุงการเพิ่มผลผลิต (Productivity Improvement) ถือเป็นสิ่งสำคัญที่ทุกองค์กรต้องตระหนักและให้ความสำคัญ โดยเฉพาะพนักงานในระดับปฏิบัติงานซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญขององค์กร โดยการสร้างจิตสำนึกให้รู้คุณค่าของทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดและใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด การเข้าใจถึงความสูญเสียที่แฝงอยู่ในกระบวนการทำงานและดำเนินการแก้ไขปรับปรุงได้อย่างเป็นระบบ และ ต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันอย่างยั่งยืน

การปรับปรุงงานเพื่อเพิ่มผลผลิตภาพ

การปรับปรุงงานเพื่อเพิ่มผลผลิตภาพ ดำเนินการโดย การศึกษาการทำงาน การวิเคราะห์วิธีการทำงาน เพื่อเป็นการปรับปรุงงาน พัฒนาการทำงานใหม่ที่ดีกว่าเดิม การพัฒนา มาตรฐานวิธีการทำงาน และกำหนดเวลามาตรฐาน เครื่องมือที่ใช้วิเคราะห์กระบวนการ Flow Process Chart คือ แผนผังที่แสดงถึงลำดับของกิจกรรมรวมถึงความสัมพันธ์ ของกิจกรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้นในกระบวนการทำงานเพื่อแสดงความชัดเจนและง่าย ต่อการจัดการ โดยกำหนดจุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดของงานให้ชัดเจนทราบขั้นตอน ทั้งหมดในการทำงาน จากนั้นจึงเลือกขั้นตอนที่ไม่เหมาะสมเพื่อนำมาปรับปรุง โดยใช้ หลักการ 5 W 1 H เพื่อวิเคราะห์ความจำเป็นของแต่ละกระบวนการผลิต โดยมีขั้นตอนการศึกษาการทำงาน เพื่อปรับปรุงงานดังนี้

1. การเลือกงานปรับปรุงสภาพปัญหาปัญหาที่พบ อาทิ ต้นทุนการผลิตสูง ใช้ แรงงานมาก ปริมาณผลผลิตได้น้อย เกิดการรอคอยงาน คอขวด (Bottle Neck) ژیจุดใดจุดหนึ่ง ฯลฯ
2. การบันทึกงาน เป็นการเก็บข้อมูลการทำงานจริงที่เกิดขึ้น เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ปรับปรุงงานในแต่ละขั้นตอนกิจกรรมการผลิต
3. การวิเคราะห์งาน เป็นการช่วยให้เข้าใจปัญหา และทำให้เกิดแนวคิดในการแก้ไข ปัญหา ค้นหาความสูญเสีย Wastes ที่เกิดขึ้นในกระบวนการทำงาน
4. การปรับปรุงงาน เป็นการหาวิธีการทำงานที่ 'ดีกว่า' โดยใช้แนวคิดทางวิศวกรรม เพื่อทำการวิเคราะห์หาทางขจัดความสูญเสียเปล่าของงาน ด้วยหลักการเทคนิค "ECRS"
5. การเปรียบเทียบประเมินผลการปรับปรุงเป็นการเปรียบเทียบผลก่อนและหลัง การปรับปรุงกระบวนการผลิตที่ได้ดำเนินการปรับปรุง ขั้นตอนที่ลดลง เวลาที่ลดลง หรือจำนวนคนที่ลดลงในกิจกรรมที่มีการปรับปรุง เพื่อเพิ่มผลผลิตภาพการผลิต ให้เกิดประสิทธิภาพ เพิ่มมากขึ้น
6. การประยุกต์ใช้การศึกษาการทำงาน เป็นการกำหนดมาตรฐานในการทำงานใหม่ เพื่อให้พนักงานนำไปยึดปฏิบัติงาน และปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

การเพิ่มผลผลิตเป็นสิ่งที่ทุกคนต้องพยายามทำให้การผลิตดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะทรัพยากรต่างๆ นับวันจะขาดแคลนลง หรือลดน้อยลงไปทุกวัน ดังนั้น จึงต้องพยายามหาวิธีการเพิ่มผลผลิตในทุกวิถีทาง เพื่อที่จะใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ความสำคัญของการเพิ่มผลผลิตภาพ (วิทยาลัยการอาชีพบางสะพาน, 2564)

- 1) ลดต้นทุนในการผลิตสินค้าหรือบริการ
- 2) ช่วยให้พนักงานได้มีส่วนร่วมในการปรับปรุงวิธีการทำงาน
- 3) มีการนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาสู่กระบวนการผลิต
- 4) ช่วยให้มีการพัฒนาทักษะการปฏิบัติงานให้ดีขึ้น
- 5) ลูกค้าได้ใช้สินค้าที่มีคุณภาพดีและราคาถูก
- 6) ทำให้พนักงานมีความมั่นคงและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น
- 7) องค์กรสามารถแข่งขันกับคู่แข่งได้

ข้อมูลทั่วไปของตำบลป่าแดด อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย

องค์การบริหารส่วนตำบลป่าแดด จัดตั้งขึ้นตามประกาศกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ 19 มกราคม พ.ศ. 2539 เรื่องการจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบล โดยที่มาตรา 40 และมาตราที่ 41 แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล ในปีพุทธศักราช 2537 ต่อมาได้รับการจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง การจัดตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลาง และตามมติ ก อบต. จังหวัดเชียงราย ครั้งที่ 4 / 2551 ลงวันที่ 28 เมษายน 2551

ที่ตั้ง

ทิศเหนือ จรดเขตองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านหลวง อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงใหม่ และองค์การบริหารส่วนตำบลลาวี อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย

ทิศตะวันออก จรดเขตเทศบาลตำบลเวียงสรวย และองค์การบริหารส่วนตำบลแม่พริก อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย

ทิศใต้ จรดเขตองค์การบริหารส่วนตำบลแม่พริก และองค์การบริหารส่วนตำบลศรีถ้อย อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย

ทิศตะวันตก จรดเขตองค์การบริหารส่วนตำบลศรีถ้อย อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย และองค์การบริหารส่วนตำบลแม่คะ อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่

องค์การบริหารส่วนตำบลป่าแดด ตั้งอยู่ที่ 99 หมู่ที่ 15 บ้านทุ่งรวงทอง ตำบลป่าแดด อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย อยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของที่ทำการอำเภอแม่สรวย ระยะทางห่างจากที่ทำการอำเภอแม่สรวย 7 กิโลเมตร บนเส้นทางหลวงหมายเลข 109 ถนนสายอำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย –อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สุรพงศ์ อินทรภักดี และคณะ (2566: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาวิธีการลดต้นทุนการผลิตไม้กวาดดอกหญ้าวิสาหกิจชุมชนกลุ่มอาชีพสตรีทำไม้กวาดดอกแหมบ้านโคกสี อำเภอนาหม จังหวัดนครพนม มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตไม้กวาดดอกหญ้าวิสาหกิจชุมชนกลุ่มอาชีพสตรีทำไม้กวาดดอกแหมบ้านโคกสี อำเภอนาหม จังหวัดนครพนม และ 2) พัฒนาการลดต้นทุนในการผลิตไม้กวาดดอกหญ้าวิสาหกิจชุมชนกลุ่มอาชีพสตรีทำไม้กวาดดอกแหมบ้านโคกสี อำเภอนาหม จังหวัดนครพนม ใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 10 คน เป็นผู้ผลิตไม้กวาดดอกหญ้าของกลุ่มอาชีพสตรีทำไม้กวาดดอกแหมบ้านโคกสี ใช้การคัดเลือกแบบเจาะจงทำการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาผลการวิจัยพบว่า เมื่อทำการเพิ่มกระบวนการตากด้ามไม้กวาดโดยได้นำด้ามไม้กวาดที่ไม่แห้งนำไปตากให้นานกว่าเดิมทำให้กระบวนการก่อนการปรับปรุงมีค่าเฉลี่ยลดลงและทำให้ต้นทุนในการดำเนินการผลิตลดลงได้เนื่องจากก่อนการปรับปรุง ตากด้ามไม้กวาด 2 วัน หลังปรับปรุงตากด้ามไม้กวาดเพิ่มเป็น 5 วันผลการลดต้นทุนในการผลิตไม้กวาดดอกหญ้าวิสาหกิจชุมชนกลุ่มอาชีพสตรีทำไม้กวาดดอกแหมบ้านโคกสีผลการเปรียบเทียบก่อนการปรับปรุงและหลังการปรับปรุงที่ได้จากการเก็บผลการเปรียบเทียบสรุปได้ว่ามีระยะเวลา 12 เดือนก่อนการปรับปรุงจำนวนการผลิต มีจำนวนทั้งสิ้น 2,880 ด้าม คิดค่าส่งเป็นจำนวนเงิน 128,016.00 บาทต่อปี ผลหลังการปรับปรุงมียอดรวมจำนวนรวมน้ำหนัก 2,736.00

กิโลกรัมต่อปี คิดค่าส่งน้ำหนัก 54,720 บาทต่อปี และมีผลต่างที่เกิดขึ้นหลังการปรับปรุงทั้งสิ้น 921.60 กิโลกรัม คิดค่าส่งจำนวนเงิน 73,296.00 บาทต่อปี

พระพล ศรีวิชัย และคณะ (2566: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรม 5 ส.กับกระบวนการสิ้น ที่มีผลต่อการลดต้นทุนและการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดเชียงราย วิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่ประสบปัญหาเรื่องต้นทุนสูง การลดต้นทุนการผลิต และเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานให้กับวิสาหกิจชุมชนถือว่าเป็นสิ่งสำคัญในปัจจุบัน หากสามารถลดต้นทุนการผลิตได้ จะทำให้มีความได้เปรียบในการแข่งขัน การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรม 5 ส.กับกระบวนการสิ้น ที่มีผลต่อการลดต้นทุนและการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดเชียงราย เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ เป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการธุรกิจ วิสาหกิจชุมชน กลุ่มอาชีพ และมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม 5 ส. และกระบวนการสิ้น จำนวน 10 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลแบบอุปนัย (Analytic Induction) ผลการวิจัยพบว่า (1) กิจกรรม 5 ส. ด้านสะสาง สะดวก มีความสัมพันธ์กับกระบวนการสิ้นในการลดความสูญเสียด้านการรื้อคอก การลดความสูญเสียด้านการเคลื่อนไหว และการลดความสูญเสียด้านการกระบวนการผลิต ได้แก่ กลุ่มไส้อ้วกิ้นลำ และกลุ่มแปรรูปอาหารบ้านเหมืองหลวง (2) กิจกรรม 5 ส. ด้านสะสาง สะอาด และสร้างนิสัย มีความสัมพันธ์กับกระบวนการสิ้นทั้ง 7 ข้อ ได้แก่ กลุ่มทอผ้าพัฒนาฝีมือสตรี กลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์ตำบลสันติสุข ผลิตภัณฑ์ข้าวแต่น้ำแดงโม ไส้อ้วกิ้นลำ กลุ่มแปรรูปอาหารบ้านเหมืองหลวง และผลิตภัณฑ์ทองพับกล้วยหอม (3) กิจกรรม 5 ส. มีความสัมพันธ์กับกระบวนการสิ้น โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์กิจกรรมเพิ่มคุณค่า (VA) ประกอบด้วย การลดความสูญเสียด้านการเก็บวัสดุคงคลัง การลดความสูญเสียด้านการขนส่ง การลดความสูญเสียด้านการกระบวนการผลิต (4) กิจกรรม 5 ส. มีความสัมพันธ์กับกระบวนการสิ้น โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์กิจกรรมที่ไม่เพิ่มคุณค่า (NVA) ประกอบด้วย การลดความสูญเสียด้านการผลิตมากเกินไป การลดความสูญเสียด้านการรื้อคอก การลดความสูญเสียด้านการเคลื่อนไหว และการลดความสูญเสียด้านการผลิตของเสีย

ภัทรวดี อินทปนต์ และคณะ (2566: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาระบบบัญชีและการจัดการต้นทุนการผลิตเพื่อยกระดับผลิตภัณฑ์ชุมชน ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนส่งเสริมอาชีพบ้านนิคมอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษารูปแบบการจัดทำบัญชีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนส่งเสริมอาชีพบ้านนิคม อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี 2) พัฒนาแนวทางการจัดการต้นทุนผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชน ของวิสาหกิจชุมชนส่งเสริมอาชีพบ้านนิคม อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบกึ่งมีโครงสร้าง การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา จำนวน 17 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า 1) รูปแบบการบันทึกบัญชีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนส่งเสริมอาชีพบ้านนิคมใช้ระบบการบันทึกด้วยมือ รับรู้รายการเฉพาะเงินสดจากรายรับ และรายจ่าย โดยไม่ได้มีการจัดทำบัญชีต้นทุนการผลิตเพื่อคำนวณต้นทุนสินค้า การกำหนดราคาขายใช้ราคาตลาดโดยการประมาณ การพัฒนารูปแบบของระบบบัญชีจึงทำได้โดยพัฒนาระบบบัญชีให้เป็นไปตามมาตรฐาน มีความเหมาะสมกับการใช้ข้อมูลของกลุ่มและสอดคล้องกับการดำเนินงาน ประกอบด้วย 1.1) ควรมีการจัดทำระบบเอกสารเพื่อประกอบการบันทึกบัญชี ได้แก่ (1) จัดทำใบเสร็จรับเงิน (2)

จัดทำใบสำคัญจ่าย (3) จัดทำทะเบียนคุมสินค้าและวัตถุดิบ โดยการออกแบบเอกสารประกอบการบันทึกบัญชีโดยกำหนดเลขที่เอกสารไว้ล่วงหน้า 1.2) จัดให้มีระบบการควบคุมภายในโดยการแบ่งแยกหน้าที่ความรับผิดชอบให้กับสมาชิกอย่างชัดเจนและมีการใช้บัญชีธนาคารในนามกลุ่มวิสาหกิจในการรับเงิน 1.3) จัดให้มีระบบการบันทึกรายการทางการเงินบัญชีและการใช้เอกสารประกอบการบันทึกทางการเงินบัญชีอย่างสม่ำเสมอ และ 2) การพัฒนาแนวทางการจัดการต้นทุนการผลิตสินค้าชุมชน มีรูปแบบการคำนวณต้นทุนการผลิตโดยใช้วิธีต้นทุนเต็ม กำหนดราคาขายด้วยอัตราส่วนบวกเพิ่ม การทำความเข้าใจพฤติกรรมของต้นทุนและจัดประเภทต้นทุน เพื่อนำมาวิเคราะห์จุดคุ้มทุนและการวางแผนการผลิตที่เหมาะสม

ศิริกุล บุญกอง ฉัตรชัย เหล่าเขตการณ์ และสุนัฏวิทย์ น้อยโสภณ (2566: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง การเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการผลิตตามแนวคิดแบบลีน กรณีศึกษาโรงงานผลิตเฟอร์นิเจอร์ไม้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในกระบวนการผลิต และลดความสูญเปล่าตามแนวคิดแบบลีน โดยมีเป้าหมายในงานวิจัยคือ เพื่อลดจำนวนกิจกรรมในกระบวนการผลิตและลดระยะเวลารวมของกระบวนการผลิตเฟอร์นิเจอร์ไม้ โดยการศึกษาข้อมูลกระบวนการดำเนินงาน เพื่อจัดทำแผนภูมิกระบวนการไหลและแผนผังสายธารคุณค่าในสถานการณ์ปัจจุบัน จากนั้นจึงวิเคราะห์กระบวนการปฏิบัติงานในแต่ละกิจกรรมเพื่อระบุความสูญเปล่าที่เกิดขึ้นในกระบวนการผลิตและทำการหาแนวทางการแก้ไข โดยใช้แผนผังแสดงสาเหตุและผล และใช้หลักการ ECRS เพื่อลดความสูญเปล่าของกระบวนการผลิต จากนั้นได้จัดทำแผนภูมิกระบวนการไหลและแผนผังสายธารคุณค่าในสถานการณ์หลังปรับปรุงเพื่อเปรียบเทียบผลลัพธ์ระหว่างก่อนและหลังการปรับปรุงตามแนวคิดแบบลีน ผลการศึกษาพบว่า การนำหลักการ ECRS มาประยุกต์ใช้เพื่อลดความสูญเปล่า สามารถลดกิจกรรมและลดระยะเวลารวมของกระบวนการผลิตได้จริง โดยกระบวนการผลิตก่อนปรับปรุงมีจำนวน 229 กิจกรรม ภายหลังการปรับปรุงลดลงเหลือ 166 กิจกรรม ลดกิจกรรมลงได้ 63 กิจกรรม สามารถเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการผลิตขึ้น 27.52% และระยะเวลารวมเฉลี่ยก่อนปรับปรุง 3,234.48 นาที ภายหลังการปรับปรุงลดลงเหลือ 2,966.62 นาที ลดเวลารวมได้ 267.86 นาที สามารถเพิ่มประสิทธิภาพด้านระยะเวลาขึ้น 8.29%

อุดมพงษ์ เกศศรีพงษ์ศา และวิบูลย์ สำราญรัมย์ (2565: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการโดยใช้หลักการ ECRS เพื่อลดต้นทุนการผลิต ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปกล้วยบ้านดอนสมบูรณ์ ตำบลดงอีจาน อำเภอนโนนสุวรรณจังหวัดบุรีรัมย์ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาในกระบวนการผลิตกล้วยทอดของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปกล้วยบ้านดอนสมบูรณ์ 2) เพื่อปรับปรุงกระบวนการผลิตกล้วยช่วยในการลดต้นทุนการผลิตโดยใช้หลักการ ECRS โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ จำนวนสมาชิกในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปกล้วยบ้านดอนสมบูรณ์ จำนวน 10 คน ผลการวิจัยพบว่า ในการใช้หลักการ ECRS ในการแก้ปัญหา ในส่วนขั้นตอนการผลิตกล้วยทอด จากเดิมมีทั้งหมด 19 ขั้นตอน หลังปรับปรุงลดลงเหลือ 15 ขั้นตอน ลดลงไป 4 ขั้นตอน คิดเป็นร้อยละ 21.05 ได้แก่ การรวมงาน (C) ในส่วนเวลาการผลิตกล้วยทอดในขั้นตอนที่ 14, 15, 16 จากเดิมใช้เวลาทั้งสิ้น 774.50 นาที หลังปรับปรุงโดยทั้ง 3 ขั้นตอนสามารถทำต่อเนื่องกันได้ ทำให้ลดเวลาในการทำงานลง ลดลง 4 นาที ในส่วน การปรับเปลี่ยน (R) ย้ายจุดที่นำกล้วยบ่มแล้วมาวางข้างจุดวางเตา ในขั้นตอนที่ 7 และขั้นตอนที่ 13 ในส่วนของระยะทาง จากเดิมใช้ระยะทาง 12

เมตร หลังปรับปรุงสามารถลดระยะทางลง 12 เมตร ทางคิดเป็นร้อยละ 100 และ การทำให้ง่าย (S) ใช้อุปกรณ์ฝานกล้วยดิบแบบใหม่ ฝานกล้วย 1 ลูก ได้ 5 ชั้น จากเดิมฝานได้ 2 ชั้น ในขั้นตอนที่ 9 ทำให้ช่วยลดเวลาในการทำงานลงได้ ดังนั้น เมื่อคำนวณต้นทุนการผลิตกล้วยทอด (10 กิโลกรัม = 1 ถังใหญ่) ก่อนปรับปรุงประสิทธิภาพ ต้นทุนการผลิตก่อนปรับปรุง เท่ากับ 271 บาทต่อ 1 ถัง หลังปรับปรุงต้นทุนการผลิต เท่ากับ 241 บาทต่อ 1 ถัง มีต้นทุนลดลง 30 บาทต่อถัง ลดลงคิดเป็นร้อยละ 11.07

กรณีการ มิ่งเมือง และปิยะกิจ กิจติตุลาภานนท์ (2565: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง การประยุกต์ใช้ระบบสินค้าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน อ.เก่าเลี้ยว จ.นครสวรรค์ มีวัตถุประสงค์เพื่อประยุกต์การผลิตแบบลีนในการลดความสูญเสียเปล่าสำหรับการผลิตกล้วยฉาบ ด้วยเครื่องมือสายธารแห่งคุณค่า วิเคราะห์ความสูญเสียเปล่า และออกแบบแนวทางปรับปรุงด้วยเครื่องมือ ECRS เพื่อลดความสูญเสียเปล่าที่เกิดขึ้น และปรับปรุงวิธีการทำงาน ซึ่งจากการศึกษาพบว่ากระบวนการผลิตเป็นการผลิตแบบไม่ต่อเนื่อง ต้องทำเสร็จสิ้นที่ละขั้นตอนก่อนที่จะเริ่มขั้นตอนต่อไป จากการวิเคราะห์ขั้นตอน 8 ขั้นตอน แล้วพบว่ามิกิจกรรมที่ไม่เพิ่มคุณค่า และกิจกรรมที่ไม่เพิ่มคุณค่าแต่จำเป็นต้องมี แอบแฝงอยู่ในกระบวนการขั้นตอนต่าง ๆ 5 ขั้นตอน โดยทั้งหมดเป็นความสูญเสียเปล่าด้านการรอคอย ทางทีมผู้วิจัยจึงทำการปรับปรุงโดยเปลี่ยนลำดับขั้นตอนการทำงาน เปลี่ยนอุปกรณ์การสไลด์กล้วย และขั้นตอนที่สามารถเริ่มกิจกรรมได้โดยไม่ต้องรอคอย หลังจากปรับปรุงตามที่กล่าวมาข้างต้นแล้วพบว่าสามารถกำจัดกิจกรรมการรอคอยร้อยละ 94.98 ทำให้ระยะเวลาในการทำงานลดลงร้อยละ 44.18 และจำนวนพนักงานลดลงจากเดิมร้อยละ 50 ซึ่งทำให้กระบวนการผลิตเปลี่ยนไปเป็นกระบวนการผลิตแบบต่อเนื่อง ทำให้ประสิทธิภาพในการผลิตเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 45.21 แต่อย่างไรก็ตามบางขั้นตอนต้องใช้ความเชี่ยวชาญเฉพาะทางซึ่งต้องได้รับการฝึกอบรมและพัฒนาต่อไป

วิชุดา มาตันบุญ (2565 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องปัญหาและความต้องการของกลุ่ม OTOP ในจังหวัดเชียงราย ผลการวิจัยพบว่า ในปีพ.ศ. 2562 มีกลุ่ม OTOP ที่ได้รับการคัดสรรสุดยอดผลิตภัณฑ์ของโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) จำนวน 378 กลุ่ม ในจำนวนนี้มีกลุ่ม OTOP ระดับสามดาวจำนวน 51 กลุ่ม ประกอบไปด้วยผลิตภัณฑ์ 4 ประเภท คือ 1) ประเภทอาหาร 2) ประเภทเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย 3) ประเภทของใช้ ของตกแต่ง ของที่ระลึก และ 4) ประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร ปัญหาของกลุ่ม OTOP ระดับสามดาวมี 4 ด้าน ได้แก่ 1) การตลาดและประชาสัมพันธ์ 2) การบริหารจัดการกลุ่ม 3) วัตถุดิบและอุปกรณ์ และ 4) การผลิตผลิตภัณฑ์ ส่วนความต้องการของกลุ่ม OTOP ระดับสามดาวมีทั้งหมด 5 ด้าน ได้แก่ 1) การพัฒนาผลิตภัณฑ์ 2) การตลาดและประชาสัมพันธ์ 3) การบริหารจัดการกลุ่ม 4) การเสริมสร้างกลุ่มให้มีความเข้มแข็ง และ 5) ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขจากหน่วยงานภาครัฐ

คลอเคลีย วจนะวิชากร (2565 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การลดความสูญเสียเปล่าเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการทอผ้าไหมกาบบัว กรณีศึกษา วิสาหกิจชุมชนบ้านปะอาว จังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่า พบว่า กระบวนการทอผ้าไหมมีทั้งหมด 7 กิจกรรมหลัก ผู้วิจัยใช้แผนภูมิกระบวนการไหล (Flow Process Chart) ศึกษาขั้นตอนในแต่ละกระบวนการผลิต พบปัญหาในกระบวนการสาวไหมและกระบวนการทอไหม นำมาสู่การวิเคราะห์ปัญหาในกระบวนการผลิตด้วยความสัมพันธ์ระหว่างปัญหากับสาเหตุทั้งหมดที่เป็นไปได้ด้วยหลักการ 5W1H และ Why-Why

Analysis รวมไปถึงวิเคราะห์ความสูญเสียเปล่า (7 wastes) พบว่ามีปัญหาจากขั้นตอนการทำงานมากเกินไป วิธีการทำงานซับซ้อน และเวลาที่ใช้ในการทำงานมากเกินไป ผู้ศึกษาใช้เทคนิคการปรับปรุงงาน (ECRS) มาประยุกต์ใช้ออกแบบวิธีการแก้ไขคือ การสร้างเครื่องมือ/อุปกรณ์ช่วยในการสาวไหม และการกวักไหม โดยการออกแบบเครื่องมือจากขั้นตอนการทำงานจริงของพนักงาน ผลลัพธ์ที่ได้จากการนำเครื่องมือไปทดลองใช้พบว่า เครื่องสาวไหม สามารถเพิ่มกำลังการผลิตจากเดิม 1,000 กรัมต่อวัน เป็น 2,000 กรัมต่อวัน คิดเป็น 100% ของกำลังการผลิต สามารถลดจำนวนพนักงานจากเดิมต้อง 3 คน นอกจากนี้พบว่า 1 คน เหลือ 2 ผลการประเมินความพึงพอใจของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบ้านปะอ่าวในการใช้เครื่องอยู่ในระดับดี ส่วนผลลัพธ์ที่ได้จากการทดลองใช้เครื่องกวักไหมพบว่า ก่อนปรับปรุง กระบวนการกวักไหมใช้แรงงานคนในการกวักไหมจากกงย้ายไปพันสลับซ้ายและขวารอบอีก โดยเส้นไหม กรัม ใช้ 200 กรัม ใช้เวลาประมาณ 200 นาที หลังการปรับปรุง โดยใช้เครื่องกวักไหมพบว่า ไม่ต้องใช้แรงงานคนในการกวักไหม เส้นไหม 70 เวลาประมาณ 40 นาที ทำให้อบเวลาในการกวักไหมดีขึ้น 42.86% ลดความสูญเสียเปล่าจากการรอคอย

ศิริรัตน์ เช็งเส้ง และคณะ (2563: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการต้นทุนเกษตรสมัยใหม่ เพื่อสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจของผลิตภัณฑ์น้ำมันดิบ จังหวัดกาญจนบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาต้นทุนการผลิตผลิตภัณฑ์น้ำมันดิบตามระบบต้นทุนสมัยใหม่ เพื่อสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ เพื่อจัดทำแนวทางการบริหารต้นทุนเชิงกลยุทธ์ผลิตภัณฑ์น้ำมันดิบเพื่อสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ประชากรการวิจัย ได้แก่ ผู้ผลิตผลิตภัณฑ์น้ำมันดิบที่ขึ้นทะเบียนฟาร์มโคนมและการผลิตน้ำมันดิบที่ได้รับรองมาตรฐานฟาร์ม จังหวัดกาญจนบุรี เครื่องมือการวิจัยใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง กลุ่มตัวอย่างการวิจัยเชิงปริมาณ จำนวน 149 ฟาร์ม เชิงคุณภาพ จำนวน 15 ฟาร์ม ผลการวิจัยพบว่า ต้นทุนการผลิตน้ำมันดิบรวม เท่ากัน 52,844.17 บาท ต้นทุนการผลิตต่อกิโลกรัม เท่ากับ 8.81 บาท แนวทางการบริหารต้นทุนเชิงกลยุทธ์ผลิตภัณฑ์น้ำมันดิบ เพื่อสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ผู้ผลิตควรดำเนินกิจกรรมที่ไม่เพิ่มมูลค่าร่วมกันในกิจกรรมเดียว หรืออาจลดขั้นตอนของกิจกรรมบางกิจกรรมลงเพื่อลดต้นทุน หรือเลือกกิจกรรมใหม่ เพื่อให้ได้วิธีการที่จะนำมาใช้ลดต้นทุนเพื่อลดต้นทุนในการผลิตน้ำมันดิบลง โดยที่เกษตรกรสามารถนำเอาข้อมูลทั้งหมดนี้ไปปรับปรุงการดำเนินธุรกิจให้มีผลประกอบการมากกว่าเดิม ส่งผลต่อผลกำไรที่สูงขึ้น

วัชรพจน์ ทรัพย์สงวนบุญและปรียาภมล เอื้องอ้าย (2563 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนานวัตกรรมของอุตสาหกรรมการผลิตเพื่อสร้างความสามารถทางการแข่งขันองค์กร ผลการศึกษาพบว่า องค์กรกรณีศึกษาทั้ง 2 องค์กรมุ่งเน้นพัฒนานวัตกรรมผลิตภัณฑ์และนวัตกรรมกระบวนการ โดยทรัพยากรบุคคลเป็นปัจจัยที่องค์กรกรณีศึกษาให้ความสำคัญในการสร้างนวัตกรรม ในอุตสาหกรรมการผลิตมากที่สุด นอกจากนี้ปัจจัยด้านเทคโนโลยีสารสนเทศยังเป็นอีกปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดการสร้างนวัตกรรมให้เกิดขึ้นจริง เนื่องจากเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารเพื่อเข้าถึงข้อมูลไปใช้สำหรับพัฒนานวัตกรรมขององค์กร จนนำไปสู่ความได้เปรียบทางการแข่งขันที่คู่แข่งยากจะแข่งขันได้

จรัญ คนแรง และคณะ (2563 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาวัตกรรมการผลิตเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มของผลิตภัณฑ์ ทางเกษตรในพื้นที่ชุมชนบัวสลี อำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย ผลการวิจัยพบว่า จากการลงพื้นที่ในกลุ่มของวิสาหกิจชุมชนสามารถคัดเลือกตัวอย่างของ ผลิตภัณฑ์

ทางการเกษตรที่มีความเข้มแข็งและมีการผลิตสินค้าทางการเกษตรอย่างต่อเนื่องโดยได้คัดเลือกกลุ่มผลิตกล้วยฉาบภายใต้กระบวนการผลิตที่มีปัญหาในด้านการเก็บรักษาและระยะเวลาในการจำหน่าย จึงมีการพัฒนานวัตกรรมและการถ่ายทอดเทคโนโลยีที่มีความเหมาะสมต่อชุมชนโดยพบว่าเครื่องอบแห้งผลิตภัณฑ์กล้วยฉาบขนาด 20 กิโลกรัม โดยใช้รูปแบบของการใช้ลมร้อนและควบคุมอุณหภูมิที่ 70 องศาเซลเซียส ช่วยให้มีรสชาติดีขึ้นและช่วยยืดระยะเวลาการเก็บรักษาของผลิตภัณฑ์ให้ยาวนานขึ้น และ การสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการคัดเลือกผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรที่มีศักยภาพ พบว่า เมื่อนักวิจัย ได้สร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนจากกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเพื่อสร้างพลังและการกระตุ้นให้เกิดการยอมรับรูปแบบการพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรให้ไปในทิศทางเดียวกันและเกิดการแบ่งกลุ่ม ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเป็นหมวดหมู่ประกอบด้วย 1) กลุ่มทางด้านการทำเกษตร 2) กลุ่มแปรรูปอาหาร 3) กลุ่มสมุนไพร 4) กลุ่มผ้า 5) กลุ่มหัตถกรรม จากทั้งหมด 22 กลุ่มวิสาหกิจชุมชน และนอกจากนี้ ในการสัมมนากลุ่มได้ตกลงหลักการสร้างแบรนด์กลางและบรรจุภัณฑ์ของชุมชนเพื่อให้ทราบแหล่งที่มาของผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากชุมชนบัวสลี อำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย

กชกรณ ชุมพลวงศ์ และศักดิ์ดา ศิริภัทรโสภณ (2561: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่อง การประยุกต์ใช้ระบบการผลิตแบบลีน เพื่อลดต้นทุนในกระบวนการผลิตของผลิตภัณฑ์คอลลาเจนชนิดผง การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการนำระบบการผลิตแบบลีนมาประยุกต์ใช้ในการทำงานจริง เพื่อหาแนวทางการปรับปรุงประสิทธิภาพในการผลิตของผลิตภัณฑ์ และลดต้นทุนสินค้าในผลิตภัณฑ์คอลลาเจน ชนิดผง ของบริษัท โรงงานเภสัชอุตสาหกรรม เจเอสพี (ประเทศไทย) จำกัด โดยการศึกษาได้ใช้หลักการวิเคราะห์ความสูญเสียเปล่า 7 ประการ การดำเนินงานเริ่มจากศึกษากระบวนการผลิต โดยวิเคราะห์กระบวนการการผลิตว่าเกิดความสูญเสียเปล่าหรือไม่ โดยใช้แผนภาพแสดงสาเหตุและผล และใช้หลักการวิเคราะห์ความสูญเสียเปล่า 7 ประการ พบว่ามีความสูญเสียเปล่าเกิดขึ้นซึ่งเกิดจากมีขั้นตอนการทำงานที่ซ้ำซ้อน การใช้วัสดุบรรจุภัณฑ์ที่เกินความจำเป็น และการออกแบบบรรจุภัณฑ์ที่ไม่เหมาะสม หลังจากดำเนินการปรับปรุงลดขั้นตอนการทำงานที่ซ้ำซ้อนออก โดยการปรับเปลี่ยนการใช้ถุงสวมกล่อง เป็นการติดสติ๊กเกอร์ปิดฝากล่องแทน และปรับปรุงบรรจุภัณฑ์ให้มีขนาดเล็กลงให้พอดีกับช่อง ปรากฏว่าสามารถลดต้นทุนผลิตภัณฑ์ลงได้ 0.79บาทต่อกล่อง หรือร้อยละ 0.35 และสามารถลดระยะเวลาการผลิต 32.88 ชั่วโมงต่อ 1 ครั้งการผลิต หรือร้อยละ 14.04

สุภาภรณ์ ดาวสุกและเรืองศักดิ์ แก้วธรรมชัย (2558 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การประยุกต์ใช้แนวคิดลีนเพื่อเพิ่มผลผลิตภาพ: กรณีศึกษาระบบจัดการสินค้ากลุ่มเบเกอรี่ของร้านสะดวกซื้อ ผลการวิจัยพบว่า การศึกษาปัญหา และหาสาเหตุของปัญหาโดยใช้หลัก 5W1H เพื่อวิเคราะห์กระบวนการทำงานของแต่ละส่วนที่เกี่ยวข้อง แล้วพบว่ามี 2 กระบวนการหลักที่เป็นปัญหาคือระบบการส่งสินค้าและระบบการรับสินค้าที่มีความซ้ำซ้อนในการทำงานและมีความยุ่งยากในการจัดการด้านเอกสารของสินค้าเบเกอรี่ที่ร้านสาขาส่งเข้ามาส่งที่ร้าน ผู้วิจัยได้ใช้ระบบลีนเข้าไปทำการปรับปรุงกระบวนการทำงานเดิม โดยทำการลดการทำงานที่ไม่จำเป็นปรับกระบวนการบางกระบวนการ และใช้วิธีการใหม่หลังจากนั้นจึงทำการทดลองจับเวลาของการทำงานโดยใช้ร้านค้าตัวอย่างจำนวน 10 สาขา โดยระยะเวลาที่เก็บติดต่อกัน 5 ครั้งต่อสาขา เป็นเวลาทั้งสิ้น 50 วัน เพื่อทำการเปรียบเทียบการทำงานทั้งก่อนและหลังการปรับปรุงจากผลของการทดลองเปรียบเทียบกระบวนการก่อนและหลัง

การปรับปรุง พบว่าเวลาของกระบวนการทำงานเดิมก่อนการปรับปรุงใช้เวลาทำงานรวมเป็น 92.65 นาทีและหลังการปรับปรุงกระบวนการทำงานใหม่ใช้เวลาทำงานรวมเป็น 49.25 นาที ซึ่งทำให้ลดเวลาลงได้ถึงร้อยละ 47 โดยที่ผลิตรายงานจำนวนสินค้าเบเกอร์ก่อนการปรับปรุงอยู่ที่ 1.96 ชิ้น/นาทีและหลังการปรับปรุงกระบวนการทำงานใหม่มีผลิตรายงานจำนวนสินค้าเบเกอร์เป็น 3.69 ชิ้น/นาที ผลการศึกษาที่ได้ทำให้บริษัทสามารถเพิ่มผลผลิตภาพในการทำงานและลดต้นทุนการทำงานได้ นอกจากนั้นยังสามารถใช้เป็นแนวทางการปรับปรุงกับสินค้าประเภทอื่นรวมทั้งเป็นแนวปฏิบัติให้กับซัพพลายเออร์อื่นที่สนใจเข้ามาร่วมทำธุรกิจกับทางบริษัทในอนาคตได้อีกด้วย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการลดต้นทุนการผลิต เพื่อยกระดับผลิตภาพของวิสาหกิจชุมชน ในตำบลป่าแดด อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย มีขั้นตอนและวิธีการในการดำเนินการวิจัย มีรายละเอียดดังนี้

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลสำคัญในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม การประชุมกลุ่มถอดบทเรียน การอบรมเชิงปฏิบัติการสร้างความรู้ และการสัมภาษณ์เชิงลึก ได้แก่ ผู้มีอำนาจทำการแทนตัวแทนสมาชิกของวิสาหกิจชุมชน ประธานและตัวแทนกลุ่มอาชีพ และผู้ที่เกี่ยวข้อง ในตำบลป่าแดด อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย จำนวน 6 วิสาหกิจชุมชน 2 กลุ่มอาชีพ รวมจำนวน 50 คน คัดเลือกประชากรที่ศึกษาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) และการจัดกลุ่มย่อย (Focus group) และเป็นกลุ่มและผู้ที่มีกิจกรรมการผลิต และเป็นผู้ที่มีความสนใจเข้าร่วมโครงการ พร้อมทั้งจะเรียนรู้และรับความรู้ใหม่

วิธีการเลือกตัวอย่าง

การเลือกตัวอย่างแบบเจาะจงจากผู้มีอำนาจทำการแทน ตัวแทนสมาชิกของวิสาหกิจชุมชน ตัวแทนกลุ่มอาชีพ และผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตและสนใจเข้าร่วมโครงการ โดยแบ่งออกเป็นผู้มีอำนาจทำการแทน วิสาหกิจชุมชนละ 2 คน ประธานกลุ่มอาชีพ กลุ่มละ 1 คน รวมเป็น 14 คน และตัวแทนสมาชิกที่เกี่ยวข้องกับการผลิตของวิสาหกิจชุมชน วิสาหกิจชุมชนละ 5 คน ตัวแทนสมาชิกที่เกี่ยวข้องกับการผลิตของกลุ่มอาชีพ กลุ่มละ 3 คน รวมเป็น 36 คน รวมผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งหมด 50 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ แบบสัมภาษณ์และแบบเก็บรวบรวมข้อมูลต้นทุนการผลิต การสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้มีอำนาจทำการแทน ตัวแทนสมาชิกของวิสาหกิจชุมชน ตัวแทนกลุ่มอาชีพ และผู้ที่เกี่ยวข้อง ใช้การสนทนากลุ่มย่อย เพื่อให้ผู้ที่เข้าร่วมโครงการ เกิดสัมพันธภาพที่ดี ปรึกษาเน้นการพูดคุย ชี้แจงและแสดงความคิดเห็น มีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลข้อเท็จจริง แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

แบบสัมภาษณ์ สัมภาษณ์เกี่ยวกับบริบท สภาพปัญหา ความต้องการ และต้นทุนการผลิตผลิตภัณฑ์ของวิสาหกิจชุมชนและกลุ่มอาชีพ เป็นแบบสัมภาษณ์ชนิดมีโครงสร้าง (Structure interview questionnaire) แบบปลายเปิด (Open)

ส่วนการประชุมกลุ่มถอดบทเรียน เพื่อให้ผู้ที่เข้าร่วมเกิดสัมพันธภาพที่ดี โดยเน้นการพูดคุยปรึกษา ชี้แจงและแสดงความคิดเห็น มีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลข้อเท็จจริง แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

วิธีการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ออกแบบการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมโดยขั้นตอนการดำเนินงานของโครงการวิจัยมีรายละเอียดในการศึกษาวิจัยดังนี้คือ

1. จัดประชุมชี้แจงวัตถุประสงค์และวิธีการดำเนินงานของโครงการวิจัยรวมทั้งการขอความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่เป้าหมาย

2. ทีมงานวิจัยวางแผนประชุมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมได้ดำเนินการในแผนงานร่วมกับผู้บริหาร คนในชุมชนที่สนใจ และผู้ที่เกี่ยวข้องได้แก่ นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัด นักพัฒนาชุมชน

3. คณะผู้วิจัยศึกษาความเป็นมาของชุมชนพื้นที่เป้าหมายโดยการลงพื้นที่ศึกษาข้อมูลชุมชนด้านต่างๆ จากการประชุมกลุ่มย่อย และศึกษาข้อมูลจากหลักฐานที่ปรากฏอยู่ในชุมชน การสังเกตจากสภาพความเป็นจริงและการสัมภาษณ์เชิงลึก นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัด นักพัฒนาชุมชน ประชาชนเกี่ยวกับบริบทชุมชนในด้านต่าง ๆ

4. คณะผู้วิจัยศึกษาบริบทและการวิเคราะห์ปัญหาในพื้นที่เป้าหมายโดยการประชุมกลุ่ม จากนั้นคณะผู้วิจัยจะดำเนินการประชุมกลุ่มพิจารณาวางแผนการดำเนินงานร่วมกัน นำข้อมูลมา และดำเนินสร้างความรู้และความเข้าใจ แก่ไขปัญหาในระดับปฏิบัติการ

5. การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมการเรียนรู้ร่วมกันเพื่อเพิ่มความรู้ผ่านการปฏิบัติ ส่งเสริมซึ่งมีเป้าหมาย โดยจัดกิจกรรมจำนวน 2 กิจกรรมดังนี้

กิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการ การพัฒนาองค์ความรู้ ด้านแนวทางการลดต้นทุนการผลิต เพื่อยกระดับผลผลิตสำหรับผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน

กิจกรรมเชิงปฏิบัติการ การวิเคราะห์กระบวนการผลิตและวางแผนลดต้นทุนการผลิต เพื่อยกระดับผลผลิตของวิสาหกิจชุมชน รวมถึงการประเมินผลและถอดบทเรียน

6. การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมกับผู้เข้าร่วมโครงการ เพื่อรวบรวมและจัดทำระบบข้อมูลฐานข้อมูลที่มีประสิทธิภาพ และได้มีการประเมินผลการดำเนินงาน ด้วยการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกัน และเสนอแนวทางการแก้ไข

7. การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมกับผู้เข้าร่วมโครงการ นักพัฒนาชุมชน เพื่อสร้างและพัฒนาความรู้โดยอาศัยหลายฝ่ายหลายองค์กรในท้องถิ่นร่วมกันทั้งนี้ ภาคเอกชน หน่วยงานของเทศบาลตำบล และนักพัฒนาชุมชนในพื้นที่เป้าหมาย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นการศึกษาวิเคราะห์ ขั้นการสร้างและพัฒนา ขั้นการนำไปใช้ และขั้นการประเมินผล ดังนี้

ขั้นการศึกษาวิเคราะห์

1. ศึกษาวิเคราะห์สภาพบริบทชุมชน ได้แก่ บริบทเชิงพื้นที่ โครงสร้างทางสังคม ปัญหาและอุปสรรค เศรษฐกิจชุมชน ศักยภาพชุมชน และความเข้าใจเกี่ยวกับต้นทุนการผลิต จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม และการสัมภาษณ์เชิงลึกที่อาศัยมุมมองพหุบริบทและวัฒนธรรม ด้วยแบบสัมภาษณ์กับกลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลสำคัญ นำสู่การวิเคราะห์ผลสภาพบริบทชุมชน เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ

2. การสำรวจความคิดเห็นด้วยแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง นำสู่การวิเคราะห์ผลระดับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ

ขั้นการสร้างและพัฒนา

3. การวิเคราะห์เอกสาร แนวคิด และงานวิจัย เพื่อศึกษาภาพรวมและรายละเอียด รวมไปถึงการนำไปปรับประยุกต์ใช้ในแต่ละกรณี เป็นกรอบในการสร้างและพัฒนากรอบแนวคิด (Develop conceptual framework) ได้ผลเป็นข้อมูลพื้นฐาน

4. การสังเคราะห์กำหนดกรอบแนวคิด กำหนดปัจจัยย่อยของปัจจัยหลัก โดยให้สอดคล้องกับแนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง โดยการวิเคราะห์ข้อมูล จากการศึกษาปรัชญา ทฤษฎี แนวคิด

5. การสัมภาษณ์เชิงลึกที่อาศัยมุมมองพหุบริบทและวัฒนธรรม ด้วยแบบสัมภาษณ์กับกลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลสำคัญ นำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์เอกสาร กับการสัมภาษณ์เชิงลึก มาหลอมรวม นำสู่การวิเคราะห์ผลในองค์ประกอบและตัวชี้วัด เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ

6. การสำรวจความคิดเห็นด้วยแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง นำสู่การวิเคราะห์ผลที่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ

ขั้นการนำไปใช้

7. กิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการ 1) อบรมเชิงปฏิบัติการ การพัฒนาองค์ความรู้ ด้านแนวทางการลดต้นทุนการผลิต เพื่อยกระดับผลิตภาพสำหรับผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน 2) อบรมเชิงปฏิบัติการ การวิเคราะห์กระบวนการผลิตและวางแผนลดต้นทุนการผลิต เพื่อยกระดับผลิตภาพของวิสาหกิจชุมชน รวมถึงการประเมินผลและถอดบทเรียนกับกลุ่มเป้าหมาย ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม การสนทนากลุ่มที่ให้ความสำคัญกับการปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์และค่านิยมเกี่ยวกับวิธีการผลิต วิถีคิดและวิถีการดำรงอยู่เน้นการพัฒนาสู่เป้าหมายด้วยปัญญานำสู่การนำองค์ความรู้ไปประยุกต์ใช้

ขั้นการประเมินผล

8. การประชุมกลุ่มถอดบทเรียนเกี่ยวกับผลกระทบการนำไปใช้ ร่วมกับการสัมภาษณ์เชิงลึกที่อาศัยมุมมองพหุบริบทและวัฒนธรรม ด้วยแบบสัมภาษณ์กับกลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลสำคัญ นำสู่การวิเคราะห์ผลกระทบการนำไปใช้ เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ

9. การสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการ 1) อบรมเชิงปฏิบัติการ การพัฒนาองค์ความรู้ ด้านแนวทางการลดต้นทุนการผลิต เพื่อยกระดับผลิตภาพสำหรับผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน 2) อบรมเชิงปฏิบัติการ การวิเคราะห์กระบวนการผลิตและวางแผนลดต้นทุนการผลิต เพื่อยกระดับผลิตภาพของวิสาหกิจชุมชน รวมถึงการประเมินผลและถอดบทเรียนกับกลุ่มเป้าหมาย ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม การสนทนากลุ่มที่ให้ความสำคัญกับการปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์และค่านิยมเกี่ยวกับวิธีการผลิต วิถีคิดและวิถีการดำรงอยู่เน้นการพัฒนาสู่เป้าหมายด้วยปัญญานำสู่การนำองค์ความรู้ไปประยุกต์ใช้กับกลุ่มตัวอย่าง นำสู่การวิเคราะห์ผลระดับและความสัมพันธ์ เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ อาศัยการวิเคราะห์ 3 ขั้นตอน คือ 1) การลดทอนข้อมูล (Data reduction) ให้สามารถลงรหัส (Coding) เพื่อจำแนกประเภทของตัวแปรเชิงคุณภาพ ให้สามารถแจกแจงความถี่ได้ 2) การจัดระบบข้อมูล (Data organization) คือ การจำแนกประเภทของตัวแปรจัดรวมกลุ่มตัวแปรเป็นองค์ประกอบหรือมิติ (Elements or Dimensions) ของแนวคิด จากนั้นจึงรวมกลุ่มองค์ประกอบให้เป็นแนวคิด (Concepts) เรียกวิธีนี้ว่า แบบจำลองการวิเคราะห์ตัวแปรสู่แนวคิด (Indicator-Concept Model) และ 3) การตีความ (Interpretation) คือ การระบุทิศทางและแนวโน้มของความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิด ด้วยการอธิบายและตีความ เชื่อมโยงความสัมพันธ์เชิงเหตุผลนำไปสู่บทสรุป (Conclusion)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จัดระบบข้อมูลและสังเคราะห์ตามวัตถุประสงค์การวิจัย

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการลดต้นทุนการผลิต เพื่อยกระดับผลิตภาพของวิสาหกิจชุมชน ในตำบลป่าแดด อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล มีรายละเอียดดังนี้

1. บริบท สภาพปัญหา ความต้องการ และต้นทุนการผลิตของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน ในตำบลป่าแดด อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย

1.1 บริบทในภาพรวมของวิสาหกิจชุมชน

จากการศึกษาบริบทในพื้นที่ตำบลป่าแดด อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย พบว่า พื้นที่ตำบลป่าแดดมีวิสาหกิจชุมชนจำนวน 25 วิสาหกิจชุมชน โดยมีทั้งวิสาหกิจชุมชนที่ประกอบกิจการอยู่และหยุดประกอบกิจการ มีลักษณะการประกอบกิจการเกี่ยวกับการผลิต เช่น วิสาหกิจชุมชนการผลิตภัตตาคารสุราถั่วเขียวไร้เจริญ วิสาหกิจชุมชนถั่วเขียวสุราสายรุ้ง วิสาหกิจชุมชนเลี้ยงโค – กระบือ ตำบลป่าแดด วิสาหกิจชุมชนน้ำส้มควันไม้และถ่าน วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่สรวยส่งเสริมการเกษตร วิสาหกิจชุมชนไพบูลย์ฟาร์ม เป็นต้น

บริบทในภาพรวมของวิสาหกิจชุมชนในตำบลป่าแดด อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย เป็นวิสาหกิจชุมชนที่มีรากฐานมาจากภูมิปัญญาท้องถิ่นและได้นำทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในชุมชนมาพัฒนาและแปรรูปผลิตภัณฑ์ เช่น สุราถั่วเขียวพื้นบ้าน น้ำส้มควันไม้ ถ่าน เมล็ดพันธุ์ข้าวโพด เนื้อสัตว์สด รวมถึงผลิตภัณฑ์การเกษตรอื่น ๆ ทั้งนี้เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคในท้องถิ่น และขยายสู่ตลาดระดับอำเภอ จังหวัด และช่องทางออนไลน์

ผลิตภัณฑ์ของวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว เช่น สุราถั่วเขียวจากข้าวเหนียวที่ปลูกในพื้นที่ น้ำส้มควันไม้ที่มีประสิทธิภาพในการป้องกันศัตรูพืช ถ่านที่สามารถดูดซับกลิ่นและเพิ่มคุณภาพของดิน ไปจนถึงการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เพื่อการจำหน่ายเพื่อลดภาระในการทำเกษตรที่ไม่ได้มาตรฐาน ราคาพืชผลการเกษตรตกต่ำ โดยกระบวนการผลิตทั้งหมดล้วนสะท้อนถึงความรู้ท้องถิ่น การสืบทอดภูมิปัญญา และการดัดแปลงให้เหมาะสมกับบริบทปัจจุบัน

สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคม ชี้ให้เห็นว่า วิสาหกิจชุมชนมีบทบาทสำคัญในการสร้างรายได้เสริมให้แก่ครัวเรือน ส่งเสริมการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ และสร้างความร่วมมือระหว่างสมาชิกในชุมชน อีกทั้งยังส่งเสริมการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นให้คงอยู่ในรูปแบบของผลิตภัณฑ์ที่สามารถแข่งขันได้ในตลาด แต่วิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่ก็มีข้อจำกัด เช่น สถานที่ผลิตที่ยังไม่เป็นระบบ การจัดการด้านสุขาภิบาล การเข้าถึงวัตถุดิบและอุปกรณ์ยังไม่ค่อยคุณภาพ การขนส่งและการจัดเก็บผลิตภัณฑ์ยังไม่ค่อยมีประสิทธิภาพ

1.2 สภาพปัญหา

วิสาหกิจชุมชนในตำบลป่าแดด ยังประสบปัญหาในหลายด้านที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพและความสามารถในการแข่งขันของกลุ่มอย่างชัดเจน

(1) ด้านการผลิต วิสาหกิจชุมชนเผชิญกับปัญหาวัตถุดิบที่มีราคาสูง โดยเฉพาะในช่วงนอกฤดูกาล เช่น ข้าวเหนียวพันธุ์ กข 6 ซึ่งทำให้ต้นทุนการผลิตเพิ่มสูงขึ้น อีกทั้งยังขาดความ

สม่ำเสมอของคุณภาพวัตถุดิบ เช่น พื้นที่ใช้เผาและเมล็ดข้าวโพดที่ไม่สดใหม่ กระบวนการผลิตยังคงมีความซับซ้อน ต้องอาศัยทักษะเฉพาะ และการควบคุมอุณหภูมิอย่างแม่นยำ นอกจากนี้ กลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์ยังไม่มีโรงฆ่าสัตว์เป็นของตนเอง ส่งผลต่อความสะดวกและต้นทุนการดำเนินงาน ขณะเดียวกันยังขาดเทคโนโลยีหรือเครื่องมือที่ทันสมัย ทำให้ไม่สามารถพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ได้อย่างเต็มที่ รวมถึงยังไม่มีระบบควบคุมคุณภาพที่เข้มงวด

(2) ด้านการตลาด กลุ่มต้องเผชิญกับการแข่งขันที่สูงจากผู้ผลิตรายใหญ่และผลิตภัณฑ์ทดแทน การเข้าถึงตลาดใหม่หรือการขยายฐานลูกค้ายังทำได้ยาก ช่องทางการจัดจำหน่ายยังมีจำกัด ไม่สามารถกระจายผลิตภัณฑ์ได้อย่างกว้างขวาง นอกจากนี้ยังขาดทักษะด้านการตลาดยุคใหม่ เช่น การตั้งราคาที่เหมาะสม กลยุทธ์การสร้างแบรนด์ และการขายผ่านช่องทางออนไลน์

(3) ด้านการเงิน วิสาหกิจชุมชนมีต้นทุนการผลิตรวมที่สูง ทั้งจากราคาวัตถุดิบ ค่าแรง และค่าสาธารณูปโภค ขาดระบบการจัดการต้นทุนและการจัดทำบัญชีที่เป็นระบบชัดเจน ทำให้ไม่สามารถวิเคราะห์ต้นทุนได้อย่างแม่นยำ อีกทั้งยังขาดเงินทุนหมุนเวียนที่เพียงพอสำหรับการขยายธุรกิจหรือปรับปรุงกระบวนการผลิต และยังไม่มีการบริหารจัดการทางการเงินอย่างมีประสิทธิภาพ

(4) ด้านการบริหารจัดการ กลุ่มยังขาดความรู้และทักษะในการบริหารจัดการธุรกิจ โดยเฉพาะในด้านการวางแผนการผลิต การตลาด และการเงิน การบริหารจัดการภายในกลุ่มยังไม่มีความเป็นระบบ เช่น การแบ่งหน้าที่และความชัดเจนของบทบาทผู้นำ รวมถึงยังไม่มีการใช้ข้อมูลหรือตัวชี้วัด (KPI) เพื่อใช้ในการวางแผนและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ภาพที่ 2 การสัมภาษณ์ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนและกลุ่มอาชีพ

1.3 ความต้องการในการพัฒนา

วิสาหกิจชุมชนในตำบลป่าแดดมีความต้องการในการพัฒนาในหลายด้าน ดังนี้

(1) ด้านการผลิต มีความต้องการปรับปรุงกระบวนการผลิตให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เช่น การลดต้นทุน การเพิ่มผลผลิต และการควบคุมคุณภาพให้ได้มาตรฐาน รวมถึงต้องการนำ

เทคโนโลยีและเครื่องมือที่ทันสมัยมาใช้ในการผลิต และยังต้องการการฝึกอบรมสมาชิกกลุ่มในด้านการผลิตและการควบคุมคุณภาพ เพื่อเพิ่มทักษะในการดำเนินงาน และต้องการการสนับสนุนทางเทคนิคในการพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการผลิตให้เหมาะสม

(2) ด้านการตลาด วิสาหกิจชุมชนมีความต้องการขยายตลาดผ่านการเข้าสู่ตลาดใหม่ เพิ่มช่องทางการจัดจำหน่าย และการเข้าถึงตลาดออนไลน์มากยิ่งขึ้น

(3) ด้านการบริหารจัดการ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนต้องการพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้มีความรู้และทักษะในด้านการบริหารจัดการธุรกิจ เช่น การวางแผน การบัญชี และการจัดการต้นทุน รวมถึงต้องการการฝึกอบรมด้านการบริหารจัดการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานของกลุ่ม

1.4 ต้นทุนการผลิตของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน

สำหรับการบันทึกต้นทุนในวิสาหกิจ การบันทึกอาจจะยังไม่ละเอียดพอ โดยปกติจะบันทึกต้นทุนรวมๆ กันในสมุด หรือบางครั้งก็ใช้วิธีจำในหัว ซึ่งทำให้ปลายรายละเอียดเล็กๆ ไป เช่น ค่าใช้จ่ายบางอย่างที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาสั้นๆ หรือค่าเสื่อมราคาของอุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิต นอกจากนี้ อาจจะบันทึกต้นทุนเฉพาะตอนที่มีการสั่งซื้อวัตถุดิบหรือตอนที่ต้องจ่ายเงินเป็นหลัก ทำให้บางครั้งไม่ทราบต้นทุนจริงต่อหน่วยผลิตอย่างชัดเจน อีกปัญหาหนึ่งคือการไม่บันทึกค่าแรงที่แท้จริงของสมาชิกที่ช่วยกันทำงาน ซึ่งอาจทำให้ต้นทุนที่คิดได้ไม่ตรงกับความเป็นจริง

ในการคำนวณต้นทุน จะคำนวณต้นทุนแบบง่ายๆ โดยหลักๆ จะนับรวมต้นทุนวัตถุดิบหลักที่ใช้ในการผลิต ค่าแรงงานของสมาชิกที่ช่วยกันทำงาน และค่าใช้จ่ายต่างๆ เช่น ค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า และค่าขนส่ง อย่างไรก็ตาม ผู้ประกอบการยอมรับว่าการคำนวณของกลุ่มไม่ละเอียดมากนัก และบางครั้งอาจจะละเอียดรายละเอียดเล็กๆ น้อยๆ เช่น ค่าใช้จ่ายจิปาถะที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน หรือการแยกต้นทุนคงที่และต้นทุนผันแปรให้ชัดเจน ทำให้การคำนวณต้นทุนที่แท้จริงอาจจะคลาดเคลื่อนไปบ้าง ซึ่งข้อมูลการบันทึกต้นทุน ผู้ประกอบการจะมีการรวบรวมข้อมูลต้นทุนหลัก ประกอบด้วย วัตถุดิบหลัก ค่าแรง และค่าใช้จ่ายอื่นๆ แต่มักจะไม่ค่อยมีการบันทึกค่าเสื่อมราคา นอกจากนี้ยังมีการคำนวณต้นทุนแบบง่าย โดยนำ ต้นทุนวัตถุดิบหลักบวกกับค่าแรงบวกค่าใช้จ่ายอื่น ๆ มารวมกันเพื่อหาต้นทุนรวมในการผลิตหนึ่งรอบ สำหรับการคำนวณต้นทุนต่อหน่วยโดยนำต้นทุนรวมหารด้วยจำนวนหน่วยที่ผลิตได้ ใช้ข้อมูลนี้ในการตั้งราคาขาย และวิเคราะห์กำไร

ภาพที่ 3 การนำเสนอผลิตภัณฑ์และคำนวณต้นทุนการผลิตของวิสาหกิจชุมชนและกลุ่มอาชีพ

2. แนวทางการลดต้นทุนการผลิต เพื่อยกระดับผลิตภาพของวิสาหกิจชุมชนในตำบล ป่าแดด อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย

จากการศึกษาคณะผู้วิจัยมีแนวทางการลดต้นทุนการผลิต เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ และเพิ่มคุณค่าในกระบวนการผลิตหรือบริการ เพื่อยกระดับผลิตภาพของวิสาหกิจชุมชน โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 การบูรณาการหลักการ ECRS (Eliminate, Combine, Rearrange, Simplify) หลักการ ECRS กับกิจกรรมในแนวทางที่เสนอ ECRS เป็นแนวทางปรับปรุงกระบวนการโดยพิจารณา 4 วิธี คือ

(1) การกำจัดสิ่งที่ไม่จำเป็น (Eliminate) โดยการวิเคราะห์คุณค่ากิจกรรมจะช่วยให้มองเห็นว่ากิจกรรมใดที่ไม่ก่อให้เกิดคุณค่าแก่กระบวนการหรือผลิตภัณฑ์ ซึ่งอาจเป็นกิจกรรมที่ทำให้เสียทรัพยากรโดยไม่จำเป็น ด้วยหลักการ Eliminate สามารถกำจัดกิจกรรมที่ไม่จำเป็นเหล่านี้ออกไป ทำให้กระบวนการผลิตกระชับและลดต้นทุนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งแต่ละวิสาหกิจต้องพิจารณาได้แก่ การลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น เช่น ค่าสาธารณูปโภค ค่าโฆษณาที่ไม่มีประสิทธิผล สำหรับกรณีของวิสาหกิจสุรากลั่น โดยการใช้วิธีตัดค่าใช้จ่ายสาธารณูปโภคที่เกินความจำเป็น เช่น ไฟฟ้าที่เปิดทิ้งโดยไม่ใช้งาน ลดของเสียจากกระบวนการหมักโดยควบคุมคุณภาพวัตถุดิบและอุณหภูมิอย่างเหมาะสม การกำจัดวัสดุเหลือทิ้งที่สามารถนำกลับมาใช้ได้ใหม่ ซึ่งเป็นการลดต้นทุนโดยตรงและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต

(2) การรวมกิจกรรมที่ซ้ำซ้อนของการดำเนินงาน (Combine) เพื่อให้กระชับขึ้น หลักการ Combine สนับสนุนให้รวมกิจกรรมที่สามารถทำร่วมกันได้เพื่อลดการทำงานซ้ำซ้อน การรวมกิจกรรมจะช่วยลดเวลาและทรัพยากรที่ใช้ในกระบวนการ ทำให้การผลิตหรือบริการมีประสิทธิภาพสูงขึ้น ได้แก่ รวบรวมการจัดส่งสินค้า เพื่อประหยัดต้นทุนการขนส่ง ใช้ช่องทางออนไลน์ เช่น Facebook, Shopee, Line OA เพื่อลดขั้นตอนการจัดจำหน่ายและค่าใช้จ่ายการตลาดแบบเดิม ซึ่งเป็นการลดต้นทุนและเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงลูกค้า การรวมกลุ่มจัดซื้อวัตถุดิบเพื่อให้ได้ราคาที่ดีรองได้และลดต้นทุนต่อหน่วย รวมการจัดส่งสินค้าแบบเหมาจ่ายหลายรายการ ลดค่าใช้จ่ายขนส่ง การรวมขั้นตอนการตรวจสอบคุณภาพเข้ากับการบรรจุ เป็นต้น

(3) การจัดลำดับใหม่เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ (Rearrange) เป็นการปรับลำดับเวลาและกระบวนการให้สอดคล้องกับปัจจัยภายนอกและภายใน การใช้หลักการ Rearrange จะช่วยให้จัดเรียงกิจกรรมใหม่ในลำดับที่เหมาะสมมากขึ้น เพิ่มความคล่องตัวในการผลิต เช่น ย้ายขั้นตอนที่ใช้เวลาน้อยมาทำก่อน หรือปรับขั้นตอนให้สะดวกและรวดเร็วขึ้น ซึ่งจะช่วยเพิ่มความคล่องตัว ลดความซ้ำซ้อนและลดการใช้ทรัพยากรในกระบวนการ ได้แก่ วางแผนแรงงานและเวลาให้เหมาะสมกับแต่ละขั้นตอนการผลิตจัดตามความถนัด และหมุนเวียนงานให้เหมาะสม ซื้อวัตถุดิบในฤดูกาลเก็บเกี่ยว เพื่อลดต้นทุนและใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสม วางแผนเส้นทางการขนส่งให้คุ้มค่าที่สุดในแต่ละวันหรือรอบส่ง จัดระบบการควบคุมคุณภาพให้เป็นช่วงที่สำคัญ เพื่อคัดของเสียเร็วขึ้น ปรับลำดับการผลิตให้เหมาะสมกับปริมาณงานและเครื่องจักรที่ใช้ การจัดผังการผลิตหรือโรงเรือนใหม่ให้เหมาะกับงานและการดูแลสัตว์ เป็นต้น

(4) การบูรณาการการทำให้ง่าย (Simplify) หรือทำให้เรียบง่ายขึ้น ลดความยุ่งยาก และการพึ่งพาทภายนอก หลักการทำให้ง่าย ช่วยลดความซับซ้อนในกระบวนการ โดยในการวิเคราะห์คุณค่ากิจกรรม สามารถมองหาโอกาสที่จะทำให้แต่ละขั้นตอนง่ายขึ้น เช่น การลดขั้นตอนที่ไม่จำเป็น ใช้เครื่องมือหรือวิธีการที่ลดเวลาหรือแรงงานในการดำเนินการ ซึ่งช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต และลดต้นทุนได้ ได้แก่ ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย เช่น การออกแบบโลโก้ด้วยตนเองหรือพิมพ์ฉลากเองด้วย เครื่องบรรจุที่เร็วขึ้น เลือกซื้อข้าวเปลือกมาแปรรูปเองแทนการซื้อข้าวสาร ใช้วัสดุบรรจุภัณฑ์ที่ง่ายต่อการจัดการและสามารถรีไซเคิลได้ ลดขั้นตอนการอนุมัติหรือเอกสารในระบบจัดซื้อและคลังสินค้า พัฒนาระบบการผลิตให้มีขั้นตอนที่กระชับแต่ยังคงคุณภาพ การใช้เทคโนโลยีที่ง่ายต่อการเรียนรู้และใช้จริงในพื้นที่ เช่น เครื่องให้อาหารอัตโนมัติ เป็นต้น ซึ่งเป็นการลดค่าใช้จ่าย เสริมสร้างทักษะภายในกลุ่ม และเพิ่มความยืดหยุ่นในการผลิต

2.2 การผสมผสานหลักการ ECRS (Eliminate, Combine, Rearrange, Simplify) และการวิเคราะห์คุณค่า (Value Analysis)

การวิเคราะห์คุณค่า คือ การมองหาวิธีในการ เพิ่มคุณค่าต่อสินค้า/บริการ โดยไม่เพิ่มต้นทุน หรือในทางกลับกัน ลดต้นทุนโดยไม่ลดคุณค่า ซึ่งแนวทางที่ผสมผสานสองแนวคิด คือ ใช้ ECRS เพื่อ "ปรับปรุงกระบวนการ" ให้กระชับ มีประสิทธิภาพ และใช้ Value Analysis เพื่อ "รักษาหรือเพิ่มคุณค่า" ในขณะที่ลดต้นทุน

การวิเคราะห์ทั้งตัวสินค้าและกระบวนการผลิต เพื่อเพิ่ม “คุณค่า” ที่ลูกค้าได้รับ โดยไม่เพิ่มต้นทุนเกินจำเป็น การประยุกต์ใช้และพัฒนาทักษะการผลิต เช่น

- เพิ่มคุณค่าให้กับผลิตภัณฑ์สุรา ด้วยการพัฒนาทักษะการผลิตการหมักและปรุงสุราอย่างมืออาชีพ ทำให้สุรามีคุณภาพสูงขึ้น ขายได้ราคาสูง
- เพิ่มคุณค่าในกระบวนการผลิต เช่น แบ่งงานตามความถนัดของสมาชิก ลดเวลาในการผลิตเพิ่มผลิตภาพ

- ขยายตลาดและสร้างมูลค่าเพิ่ม ด้วยใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ เป็นการเพิ่มช่องทางการขายโดยไม่ต้องลงทุนโครงสร้างพื้นฐานใหม่ เพิ่มโอกาสขายโดยไม่ต้องลงทุนเพิ่มมาก

สิ่งเหล่านี้ทำให้ ลูกค้าได้รับสินค้าที่คุณภาพสูงขึ้น ในต้นทุนที่คงที่หรือลดลง แนวคิดผสมผสาน ECRS + Value Analysis สำหรับวิสาหกิจชุมชนเป็นการ ตัด-รวม-ปรับใหม่-ทำให้ง่ายขึ้น เพื่อให้กระบวนการผลิตมีประสิทธิภาพสูงสุด พัฒนา ทั้งตัวสินค้าและกระบวนการผลิต ให้มีคุณค่า โดยไม่เพิ่มต้นทุนเกินความจำเป็นส่งเสริม “ความประหยัด” และ “คุณภาพ” ควบคู่กันนำไปสู่การ เพิ่มผลิตภาพ (Productivity) และความ ยั่งยืน ของวิสาหกิจชุมชนในระยะยาว

ภาพที่ 4 การสัมมนาแนวทางการลดต้นทุนการผลิตของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนและกลุ่มอาชีพ

2.3 การยกระดับผลิตภาพ (Productivity) ของวิสาหกิจชุมชน

การยกระดับผลิตภาพของวิสาหกิจชุมชนในตำบลป่าแดด อำเภอแม่สรวย สามารถอธิบายผ่านแนวคิดของการวิเคราะห์คุณค่า (Value Analysis) ผ่าน 5 แนวทางหลัก ดังนี้

(1) การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ด้วยการลดต้นทุนโดยไม่ลดคุณภาพ จากการสัมภาษณ์และการสัมมนาจากตัวอย่างของวิสาหกิจ เช่น มีการเลือกใช้หม้อต้มสแตนเลสซึ่งแม้จะมีต้นทุนเริ่มต้นสูง แต่สามารถลดค่าบำรุงรักษาและการซ่อมแซมในระยะยาว ทำให้เกิดคุณค่าจากความทนทานและประหยัดต้นทุนรวมได้ การวางแผนเวลาและกระบวนการผลิตให้สอดคล้องกัน ยังช่วยลดเวลาที่สูญเปล่าและเพิ่มผลผลิต ทำให้เกิดคุณค่าจากความทนทาน ประหยัดต้นทุนรวม และการใช้เวลาที่มีประสิทธิภาพ

(2) การพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ ด้วยเพิ่มคุณภาพโดยไม่เพิ่มต้นทุนเกินจำเป็น จากการสัมภาษณ์และการสัมมนาจากตัวอย่างของวิสาหกิจ เช่น มีการควบคุมคุณภาพในทุกขั้นตอน ส่งผลให้ผลิตภัณฑ์มีมาตรฐาน และสามารถรักษาความเชื่อมั่นของผู้บริโภคได้อย่างต่อเนื่อง จึงเพิ่มคุณค่าจากความน่าเชื่อถือและความสม่ำเสมอ อีกทั้งยังมีการปรับปรุงเทคนิคการผสม บ่ม และปรุงแต่ง เพื่อให้สุรามีเอกลักษณ์ที่โดดเด่น ทำให้เกิดคุณค่าจากความน่าเชื่อถือ ความสม่ำเสมอ และความโดดเด่นของผลิตภัณฑ์

(3) การเพิ่มทักษะและความรู้ของแรงงาน ด้วยใช้ทรัพยากรมนุษย์ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด จากการสัมภาษณ์และการสัมมนาจากตัวอย่างของวิสาหกิจ เช่น วิสาหกิจมีการจัดฝึกอบรมอย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนาทักษะของแรงงานให้สามารถผลิตสินค้าที่มีคุณภาพได้ดียิ่งขึ้น ทำให้เกิดคุณค่าจากความสามารถของบุคลากร รวมถึงการนำระบบแรงจูงใจ เช่น การให้โบนัสตามผลงาน มาใช้เพื่อกระตุ้นให้แรงงานมีความตั้งใจในการทำงานมากขึ้น ซึ่งส่งผลให้ผลิตภัณฑ์มีคุณภาพ ทำให้เกิดคุณค่าจากเพิ่มศักยภาพของแรงงาน และส่งเสริมแรงจูงใจในการผลิต

(4) การจัดการทรัพยากร ด้วยใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ จากการสัมภาษณ์และการสัมมนาจากตัวอย่างของวิสาหกิจ เช่น มีการใช้งานวัตถุดิบอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อลดของเสียและใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด จึงเพิ่มคุณค่าจากการใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสม อีกทั้ง

ยังบริหารคลังสินค้าแบบหมุนเวียน (FIFO) เพื่อลดความเสี่ยงจากวัตถุดิบเสื่อมคุณภาพ ทำให้เกิดคุณค่าจากลดของเสีย ประหยัดต้นทุนแฝง และใช้วัตถุดิบให้เกิดประโยชน์สูงสุด

(5) การตลาดและการกระจายสินค้า ด้วยขยายตลาดโดยไม่เพิ่มค่าใช้จ่ายเกินความจำเป็น จากการสัมภาษณ์และการสัมภาษณ์จากตัวอย่างของวิสาหกิจ เช่น มีการสร้างแบรนด์ให้มีความชัดเจน ซึ่งช่วยให้ผลิตภัณฑ์โดดเด่นและเป็นที่จดจำในตลาด จึงเพิ่มคุณค่าด้านภาพลักษณ์และการรับรู้ของผู้บริโภค นอกจากนี้ยังขยายช่องทางการจำหน่ายทั้งในชุมชนและออนไลน์ เพื่อให้สามารถเข้าถึงกลุ่มผู้บริโภคได้อย่างหลากหลาย ทำให้เกิดคุณค่าจากภาพลักษณ์ดี เข้าถึงลูกค้าได้หลากหลาย ลดค่าใช้จ่าย

การยกระดับผลิตภาพของวิสาหกิจชุมชนในตำบลป่าแดด อำเภอแม่สรวย สามารถอธิบายผ่านแนวคิดของการวิเคราะห์คุณค่า (Value Analysis) ผ่าน 5 แนวทางหลักเน้นเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพ โดยไม่จำเป็นต้องเพิ่มต้นทุนเกินจำเป็น เป็นการสร้าง ความคุ้มค่า ทั้งด้าน ต้นทุน การผลิต และการตลาดได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

ภาพที่ 5 อบรมพัฒนาองค์ความรู้ ด้านแนวทางการลดต้นทุนการผลิต เพื่อยกระดับผลิตภาพ สำหรับผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนและกลุ่มอาชีพ

3. เสริมสร้างองค์ความรู้และทักษะด้านการลดต้นทุน ของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน ในตำบลป่าแดด อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย

จากการดำเนินกิจกรรมเชิงปฏิบัติการ การวิเคราะห์กระบวนการผลิตและวางแผนลดต้นทุนการผลิต เพื่อยกระดับผลิตภาพของวิสาหกิจชุมชน คณะผู้วิจัยสามารถสรุปผล ได้ดังนี้

กลุ่มที่ 1 จากการสัมภาษณ์ พบว่า กระบวนการผลิตในตอนนี้ เริ่มจากการหาวัตถุดิบจากที่ต่างๆ เอามาเตรียม แล้วก็เข้าสู่อุปกรณ์การแปรรูปให้เป็นสินค้า เสร็จแล้วก็บรรจุและตรวจสอบคุณภาพ แต่ระหว่างการผลิตยังมีขั้นตอนที่ต้องเคลื่อนย้ายของไปมา ซึ่งทำให้เปลืองแรงงานและเสียเวลาโดยไม่จำเป็น การบันทึกต้นทุน ยังบันทึกต้นทุนไม่ละเอียดมาก จะบันทึกแค่ค่าวัตถุดิบกับค่าแรง แต่ยังขาดการบันทึกค่าใช้จ่ายเล็กๆ น้อยๆ เช่น ค่าไฟ ค่าอุปกรณ์เล็กๆ และค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่จริงๆ แล้วรวมกันก็เป็นต้นทุนส่วนหนึ่ง ถ้าไม่บันทึกตรงนี้จะไม่เห็นต้นทุนที่แท้จริงทั้งหมด การคำนวณต้นทุน ค่ามวลต้นทุนสินค้ายังไม่ค่อยครบทุกค่าใช้จ่าย ทำให้ต้นทุนที่ได้มันไม่ตรงกับความจริง ส่งผลให้ตั้งราคาขาย

ได้ไม่แม่นยำ ซึ่งบางทีทำให้ตั้งราคาต่ำไปหรือสูงไป ต้องปรับการคำนวณใหม่ โดยรวมทุกค่าใช้จ่ายให้ครบๆ จะได้รู้ต้นทุนจริงต่อหน่วย แผนการลดต้นทุนการผลิต จะต้องบันทึกค่าใช้จ่ายทุกอย่างให้ครบ ทั้งค่าวัตถุดิบ ค่าแรง ค่าไฟฟ้า ค่าน้ำ ค่าอุปกรณ์เล็กๆ รวมถึงค่าใช้จ่ายย่อยอื่นๆ ที่เกิดขึ้นในการผลิต เพื่อให้เห็นต้นทุนจริงๆ ไม่ใช่แค่ตัวเลขคร่าวๆ ตัดสิ่งที่ไม่จำเป็นออก ลองตัดขั้นตอนที่ซ้ำซ้อน เช่น การย้ายของไปมาบ่อยๆ ที่ไม่เกิดประโยชน์ เพื่อลดแรงงานและเวลา รวมขั้นตอน งานไหนที่ทำพร้อมกันได้ ก็รวมให้ทำทีเดียว จัดให้เป็นระเบียบ จัดของให้เป็นระเบียบ วางของใกล้มือ เพื่อไม่ต้องเดินไปเดินมาให้เสียเวลา ทำให้เรียบง่าย ใช้อุปกรณ์หรือวิธีที่ง่ายขึ้น ลดความซับซ้อนในงาน จะได้ไม่เสียเวลามานั่งทำอะไรที่ยุ่งยาก

กลุ่มที่ 2 จากการสัมภาษณ์ พบว่า การบันทึกต้นทุนในตอนนี้ยังไม่ครบถ้วน เช่น จะบันทึกแค่ค่าวัตถุดิบหลักๆ ที่ใช้ทำสินค้า แต่ค่าใช้จ่ายเล็กๆ น้อยๆ อย่างค่าเครื่องมือ ค่าขนส่ง หรือค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นระหว่างการผลิตยังไม่ได้บันทึกให้ละเอียด ทำให้ไม่เห็นต้นทุนที่แท้จริงทุกส่วน ซึ่งอาจทำให้การตั้งราคาขายมีความคลาดเคลื่อนได้ การคำนวณต้นทุน เวลาคำนวณต้นทุนออกมาจะอิงแค่ตัวเลขคร่าวๆ เลยไม่รวมค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่เกิดขึ้นในการผลิต ทำให้ตัวเลขต้นทุนจริงๆ คลาดเคลื่อนไป บางทีตั้งราคาขายก็อาจจะต่ำเกินไป ไม่ครอบคลุมต้นทุนทั้งหมด ถ้าบันทึกและคำนวณต้นทุนแบบละเอียด จะทำให้รู้ว่าของแต่ละชิ้นต้องขายราคาเท่าไรถึงจะคุ้มทุนและมีกำไร แผนการลดต้นทุนการผลิต ปรับการบันทึกต้นทุนให้ครบถ้วน เริ่มจดบันทึกทุกอย่างตั้งแต่ค่าวัตถุดิบ ค่าแรง ค่าอุปกรณ์ย่อยๆ เพื่อให้รู้ต้นทุนจริงในทุกจุด จะได้เอามาคิดให้รอบคอบ แยกงานที่ทำแล้วเป็นประโยชน์ออกจากงานที่ทำแล้วไม่มีประโยชน์หรือไม่จำเป็น การแยกงานเป็นเรื่องสำคัญ จะได้ว่าตรงไหนควรทุ่มเวลาหรือเงินไป เช่น งานที่ทำแล้วเพิ่มคุณค่าให้กับสินค้า จะพัฒนาให้ดีขึ้น ส่วนงานที่ไม่เพิ่มคุณค่า เช่น การตรวจสอบจุดที่ไม่สำคัญ ก็ลดลงหรือทำไปพร้อมขั้นตอนอื่นๆ

กลุ่มที่ 3 จากการสัมภาษณ์ พบว่า การผลิตเริ่มตั้งแต่การซื้อวัตถุดิบ ซึ่งส่วนใหญ่จะซื้อมาจากหลายแหล่งเพื่อให้ได้ของที่ดีมีคุณภาพ แล้วจะนำวัตถุดิบมาตรวจคุณภาพก่อนจะเข้าสู่ขั้นตอนการแปรรูป ซึ่งทำให้ขั้นตอนการผลิตบางครั้งช้าลงบ้าง แต่เน้นคุณภาพเป็นหลัก อีกจุดหนึ่งที่ต้องปรับปรุงคือ การจัดลำดับการทำงานที่อาจยังขาดความต่อเนื่อง ทำให้มีช่วงที่ต้องรอ หรือบางครั้งก็มีการทำซ้ำซ้อนกันเอง ทำให้เกิดการเสียเวลาและแรงงานโดยไม่จำเป็น การบันทึกต้นทุน ตอนนี้มี การบันทึกต้นทุนแบบง่ายๆ ซึ่งยังขาดการแยกประเภทของค่าใช้จ่ายให้ชัดเจน บันทึกแบบรวมๆ ไว้ ทำให้เวลาจะดูต้นทุนแต่ละส่วนยังไม่ค่อยชัดเจน แผนการลดต้นทุนการผลิต ตัดขั้นตอนที่ซ้ำซ้อน บางงานที่ทำแยกกัน จะลองรวมกัน เพื่อให้ขั้นตอนการผลิตมีความต่อเนื่องมากขึ้น ปรับการวางลำดับงานให้ต่อเนื่อง อาจทำให้กระบวนการไหลลื่นขึ้น หาวิธีใช้เครื่องมือการผลิต เพื่อลดความยุ่งยากในกระบวนการผลิต จัดการวัตถุดิบให้ดีขึ้น เช่น การลดเศษเหลือที่ไม่จำเป็นและพยายามใช้วัตถุดิบให้คุ้มค่ามากที่สุด รวมถึงหาแนวทางรีไซเคิลหรือใช้เศษวัตถุดิบในการผลิตสินค้าอื่น เพื่อลดต้นทุนตรงนี้

ภาพที่ 6 การเสริมสร้างองค์ความรู้และทักษะด้านการลดต้นทุนของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน กลุ่มอาชีพ

จากข้อมูลการสัมภาษณ์กลุ่มวิสาหกิจชุมชนและสัมภาษณ์ และกิจกรรมเชิงปฏิบัติการที่ดำเนินการ มีการเสริมสร้างองค์ความรู้และทักษะด้านการลดต้นทุน ของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน ในตำบลป่าแดด อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย ได้มีการวิเคราะห์และสรุปใน 4 ประเด็นหลักได้ดังนี้

1. การฝึกอบรมด้านการจัดการต้นทุน เป็นกิจกรรมที่เน้นสร้างความรู้ความเข้าใจอย่างเป็นระบบให้กับผู้ประกอบการในเรื่องของต้นทุน เช่น การจำแนกต้นทุนเป็นต้นทุนคงที่ ต้นทุนผันแปร ต้นทุนตรงและต้นทุนทางอ้อม การคำนวณต้นทุนจริงต่อหน่วย การจัดทำงบประมาณและควบคุมค่าใช้จ่าย รวมถึงฝึกใช้เทคโนโลยีหรือเครื่องมือ เช่น Excel หรือซอฟต์แวร์ต้นทุน เน้นการฝึกปฏิบัติจริง และการใช้เทคโนโลยีใหม่เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและลดต้นทุน

2. การให้คำปรึกษาและพี่เลี้ยง (Coaching & Mentoring) เป็นการดูแลอย่างใกล้ชิดโดยผู้เชี่ยวชาญ เพื่อช่วยวิเคราะห์ปัญหาเฉพาะจุดของแต่ละกลุ่มผู้ประกอบการ เช่น ปรับปรุงกระบวนการผลิตให้เหมาะสมกับบริบทของตนเอง แนะนำการบริหารจัดการวัตถุดิบ การลดของเสีย และการจัดระบบต้นทุน ให้คำแนะนำเรื่องการวางแผนธุรกิจและหาแหล่งทุน รวมถึงมีการติดตามผลต่อเนื่อง

3. การเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาและตัวอย่างที่ประสบความสำเร็จ กิจกรรมนี้ช่วยสร้างแรงจูงใจและเปิดมุมมองใหม่ โดยใช้กรณีศึกษาของวิสาหกิจที่ลดต้นทุนได้จริง จัดดูงาน สัมมนา หรือเวิร์กช็อปกับผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จ วิเคราะห์เทคนิคหรือแนวทางที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับกลุ่มตนเองได้ เน้นความใกล้เคียงของกรณีศึกษา

4. การจัดทำคู่มือและสื่อการเรียนรู้ เป็นการสร้างเครื่องมือเพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองและนำไปใช้ได้จริงในกิจกรรมประจำวัน เช่น คู่มือเข้าใจง่าย สรุปเนื้อหาเรื่องเทคนิคการลดต้นทุน การควบคุมคุณภาพ และการจัดการวัตถุดิบ มีสื่อในรูปแบบที่หลากหลาย เช่น หนังสือ วีดีโอ อินโฟกราฟิก และ Checklist และช่วยเสริมการฝึกอบรมหรือใช้ประกอบการให้คำปรึกษา

การเสริมสร้างองค์ความรู้และทักษะด้านการลดต้นทุน ของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน ในตำบลป่าแดด อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย ควรจัดทำกิจกรรมที่ความเชื่อมโยงกัน โดยเริ่มจาก

การ เสริมสร้างความรู้ด้วยการฝึกอบรม ให้คำปรึกษาเชิงลึกด้วยการให้คำปรึกษาและพี่เลี้ยง เรียนรู้จากผู้อื่น และการจัดทำคู่มือและสื่อการเรียนรู้มุ่งเน้นให้ผู้ประกอบการสามารถ ลดต้นทุนได้อย่างเหมาะสมกับบริบทของตนเองได้

4. การวิเคราะห์เปรียบเทียบต้นทุนการผลิตก่อนและหลังของวิสาหกิจชุมชนในตำบลป่าแดด อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย

จากการดำเนินกิจกรรมเชิงการวิเคราะห์เปรียบเทียบต้นทุนการผลิตก่อนและหลังของวิสาหกิจชุมชน คณะผู้วิจัยสามารถสรุปผล ได้ดังนี้

กลุ่มที่ 1 จากการสัมภาษณ์และการสนทนา พบว่า จากการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน กลั่นสุราบ้านนาล้อม วิสาหกิจชุมชนกลั่นสุราสายรุ้ง วิสาหกิจชุมชนดอนทองการสุรา และผู้ประกอบการผลิตที่มีการผลิตใกล้เคียงกัน ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีความเชี่ยวชาญในกระบวนการกลั่นสุราพื้นบ้านโดยใช้วัตถุดิบจากท้องถิ่น เช่น ข้าวเหนียว กข6 ได้มีการดำเนินการเปรียบเทียบต้นทุนการผลิตก่อนและหลังการปรับปรุงกระบวนการผลิตอย่างเป็นระบบ โดยเริ่มจากการรวบรวมข้อมูลต้นทุนเดิมในหมวดหมู่ต่าง ๆ ได้แก่ ต้นทุนวัตถุดิบ แรงงาน พลังงาน สาธารณูปโภค บรรจุภัณฑ์ ขนส่ง รวมถึงต้นทุนแฝง เพื่อจัดทำฐานข้อมูลต้นทุนที่เป็นระบบและครบถ้วน จากนั้นจึงดำเนินการปรับปรุงกระบวนการผลิตตามแผนที่วางไว้ เช่น การสั่งซื้อวัตถุดิบจำนวนมากเพื่อลดต้นทุนต่อหน่วย การฝึกอบรมแรงงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ การใช้เครื่องจักรหรือเทคโนโลยีใหม่ และการพัฒนาบรรจุภัณฑ์และการขนส่งให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เมื่อปรับปรุงแล้วจึงได้เก็บข้อมูลต้นทุนใหม่ในรูปแบบเดียวกับข้อมูลเดิม เพื่อเปรียบเทียบและวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตก่อนและหลังการปรับปรุง พบว่า ต้นทุนต่อหน่วยลดลง ประสิทธิภาพการผลิตเพิ่มขึ้น คุณภาพของผลิตภัณฑ์ดีขึ้น และความพึงพอใจของลูกค้าเพิ่มขึ้น

กลุ่มที่ 2 จากการสัมภาษณ์และการสนทนา พบว่า จากการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน น้ำส้มคว้นไม้และถ่าน วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่สรวยส่งเสริมการเกษตร และผู้ประกอบการผลิตที่มีการผลิตใกล้เคียงกัน การวิเคราะห์เปรียบเทียบต้นทุนการผลิตก่อนและหลังการดำเนินการเพื่อปรับปรุงวิสาหกิจชุมชน เป็นกระบวนการสำคัญที่ช่วยประเมินผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงด้านการผลิตและการจัดการต้นทุน โดยดำเนินการรวบรวมข้อมูลต้นทุนเดิม เช่น วัตถุดิบ ค่าแรง พลังงาน บรรจุภัณฑ์ และขนส่ง จากนั้นจึงดำเนินการปรับปรุงตามแผน พร้อมติดตามการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น และจัดทำฐานข้อมูลต้นทุนใหม่เพื่อนำมาเปรียบเทียบ วิเคราะห์ต้นทุนต่อหน่วยและผลต่างของต้นทุน พร้อมประเมินประสิทธิภาพที่เพิ่มขึ้นหรือต้นทุนที่ลดลง ซึ่งในกรณีของวิสาหกิจชุมชนน้ำส้มคว้นไม้และถ่าน และวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่สรวยส่งเสริมการเกษตร รวมถึงผู้ประกอบการรายอื่นที่มีลักษณะการผลิตใกล้เคียงกัน กระบวนการนี้ช่วยให้เห็นภาพรวมของผลลัพธ์ที่ได้จากการปรับปรุง ทั้งในด้านการลดต้นทุน เพิ่มประสิทธิภาพ และสามารถนำไปต่อยอดเพื่อพัฒนาแนวทางการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นในอนาคต

กลุ่มที่ 3 จากการสัมภาษณ์และการสนทนา พบว่า จากการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้เลี้ยงโค-กระบือตำบลป่าแดด วิสาหกิจชุมชนกลุ่มไพบูลย์ฟาร์ม และผู้ประกอบการผลิตที่มีการผลิตใกล้เคียงกัน ได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลต้นทุนเดิม เช่น วัตถุดิบ ค่าแรง พลังงาน การขนส่ง การ

บำรุงรักษา และต้นทุนการดำเนินงานอื่นๆ เพื่อจัดทำฐานข้อมูลเปรียบเทียบก่อนการปรับปรุง จากนั้นจึงดำเนินการตามแผนพัฒนา เช่น การนำเทคโนโลยีมาใช้ การปรับกระบวนการผลิต และการบริหารจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมติดตามและบันทึกการเปลี่ยนแปลงต้นทุนในแต่ละด้านอย่างเป็นระบบ เมื่อดำเนินการเสร็จสิ้น ได้มีการเก็บข้อมูลต้นทุนใหม่ และวิเคราะห์เปรียบเทียบต้นทุนรวมและต้นทุนต่อหน่วยก่อนและหลังการปรับปรุง โดยใช้เทคนิควิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบเพื่อประเมินความคุ้มค่าและประสิทธิภาพที่เพิ่มขึ้น และได้มีการจัดทำรายงานสรุปผล พร้อมเสนอข้อดีข้อเสียของการดำเนินงาน เพื่อมุ่งลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพ

ดังนั้น จึงเห็นได้ว่า กลุ่มที่ 1 มีการรวบรวมข้อมูลต้นทุนเดิมในหมวดหมู่ต่าง ๆ (วัตถุดิบ แรงงาน) ก่อนดำเนินการปรับปรุง จากนั้นได้ดำเนินการปรับปรุงกระบวนการผลิต และเก็บข้อมูลต้นทุนใหม่ในรูปแบบเดียวกับข้อมูลเดิม เพื่อนำมาเปรียบเทียบและวิเคราะห์ พบว่าต้นทุนต่อหน่วยลดลง ประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น และคุณภาพดีขึ้น กลุ่มที่ 2 มีการรวบรวมข้อมูลต้นทุนเดิม ก่อนการปรับปรุง จากนั้นดำเนินการปรับปรุงตามแผนและเก็บข้อมูลต้นทุนใหม่เพื่อนำมาเปรียบเทียบวิเคราะห์ต้นทุนต่อหน่วยและผลต่างของต้นทุน พร้อมประเมินประสิทธิภาพที่เพิ่มขึ้นหรือต้นทุนที่ลดลง กลุ่มที่ 3 มีการรวบรวมข้อมูลต้นทุนเดิม ก่อนการปรับปรุง จากนั้นดำเนินการตามแผนพัฒนา และเก็บข้อมูลต้นทุนใหม่เพื่อนำมาเปรียบเทียบต้นทุนรวมและต้นทุนต่อหน่วยก่อนและหลังการปรับปรุง พร้อมวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบเพื่อประเมินความคุ้มค่าและประสิทธิภาพที่เพิ่มขึ้น คณะผู้วิจัยจึงได้มีการวิเคราะห์และสรุป 5 ขั้นตอนดังนี้

จากข้อมูลการสัมภาษณ์และสัมภาษณ์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน สามารถสรุปการเปรียบเทียบต้นทุนการผลิตก่อนและหลังการปรับปรุงกระบวนการผลิต ได้มีการวิเคราะห์และสรุป 5 ขั้นตอนดังนี้

1. การรวบรวมข้อมูลต้นทุนก่อนปรับปรุง กลุ่มวิสาหกิจชุมชนทั้งหมดได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลต้นทุนในหมวดหมู่ต่างๆ อย่างครบถ้วน เช่น ต้นทุนวัตถุดิบ เช่น ข้าวเหนียว กข6 หรือไม้สำหรับเผาถ่าน ค่าแรงงาน ทั้งในส่วนของแรงงานทั่วไปและแรงงานเฉพาะทาง พลังงาน เช่น ค่าไฟฟ้า ค่าน้ำมัน สาธารณูปโภคและต้นทุนแฝง เช่น ค่าน้ำ ค่าเช่า ค่าเสื่อมราคา บรรจุภัณฑ์และการขนส่ง โดยมีการจัดทำฐานข้อมูลต้นทุน

2. การดำเนินการปรับปรุง แต่ละกลุ่มได้ดำเนินการปรับปรุงตามลักษณะเฉพาะของการผลิต เช่น กลุ่มกลั่นสุรา ใช้การจัดซื้อวัตถุดิบแบบเหมารวม เพื่อลดต้นทุนต่อหน่วย และปรับปรุงบรรจุภัณฑ์ กลุ่มน้ำส้มควั่นไม้และถ่าน ปรับปรุงกระบวนการผลิต ใช้เครื่องจักรและเทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ กลุ่มเลี้ยงโค-กระบือ ปรับกระบวนการผลิต ใช้เครื่องจักร บริหารจัดการทรัพยากร และอบรมแรงงาน โดยทุกกลุ่มมีการติดตามผลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ

3. การรวบรวมข้อมูลต้นทุนหลังปรับปรุง ซึ่งกลุ่มแต่ละกลุ่มได้ดำเนินการรวบรวมและบันทึกข้อมูลต้นทุนอย่างเป็นระบบ ในรูปแบบเดียวกับก่อนการปรับปรุงได้แก่ วัตถุดิบ ค่าแรงงาน ค่าพลังงาน (เช่น ไฟฟ้า น้ำ) ค่าบำรุงรักษาเครื่องมือ ค่าใช้จ่ายด้านบรรจุภัณฑ์และการขนส่ง รวมถึงต้นทุนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถเปรียบเทียบต้นทุนได้อย่างแม่นยำและชัดเจน ตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงต้นทุน และนำข้อมูลเพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบ

4. การวิเคราะห์เปรียบเทียบต้นทุน มีการใช้วิธีวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบ เช่น วิเคราะห์ต้นทุนรวม และต้นทุนต่อหน่วย วิเคราะห์ส่วนต่างของต้นทุนก่อนและหลัง ผลการวิเคราะห์พบว่า

ต้นทุนต่อหน่วยลดลง ประสิทธิภาพการผลิตดีขึ้น คุณภาพของผลิตภัณฑ์เพิ่มขึ้น และความพึงพอใจของลูกค้าในหลายกลุ่มเป้าหมายเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน

5. ข้อเสนอแนะแนวทางต่อยอด พัฒนาเพิ่มเติมในส่วนที่ยังมีต้นทุนสูง เช่น กระบวนการบรรจุ หรือการขนส่ง ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีและระบบอัตโนมัติ เพื่อช่วยลดการใช้แรงงาน สร้างระบบฐานข้อมูลต้นทุนให้มีความต่อเนื่อง เพื่อการวิเคราะห์ในระยะยาว ขยายผลแนวทางที่ได้ผลดีไปยังกลุ่มอื่น ๆ ที่มีลักษณะการผลิตใกล้เคียงกัน สนับสนุนให้กลุ่มพัฒนาบรรจุภัณฑ์และการตลาด ร่วมกับการควบคุมต้นทุน

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการลดต้นทุนการผลิต เพื่อยกระดับผลิตภาพของวิสาหกิจชุมชน ในตำบลป่าแดด อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย คณะผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล ข้อเสนอแนะการนำผลการศึกษาไปใช้และข้อเสนอแนะการศึกษาครั้งต่อไป ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

คณะผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล มีรายละเอียดดังนี้

1. บริบท สภาพปัญหา ความต้องการ และต้นทุนการผลิตของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน ในตำบลป่าแดด อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย

1.1 บริบทในภาพรวมของวิสาหกิจชุมชน

จากการศึกษาบริบทในพื้นที่ตำบลป่าแดด อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย พบว่า พื้นที่ตำบลป่าแดดมีวิสาหกิจชุมชนจำนวน 25 วิสาหกิจชุมชน โดยมีทั้งวิสาหกิจชุมชนที่ประกอบกิจการอยู่และหยุดประกอบกิจการ มีลักษณะการประกอบกิจการเกี่ยวกับการผลิต เช่น วิสาหกิจชุมชนการผลิตภัตตาคารสุรากลั่นชุมชนไร่เจริญ วิสาหกิจชุมชนกลั่นสุรสาयरัง วิสาหกิจชุมชนเลี้ยงโค – กระบือ ตำบลป่าแดด วิสาหกิจชุมชนน้ำส้มควันไม้และถ่าน วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่สรวยส่งเสริมการเกษตร วิสาหกิจชุมชนไพบูลย์ฟาร์ม เป็นต้น

บริบทในภาพรวมของวิสาหกิจชุมชนในตำบลป่าแดด อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย เป็นวิสาหกิจชุมชนที่มีรากฐานมาจากภูมิปัญญาท้องถิ่นและได้นำทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่ในชุมชนมาพัฒนาและแปรรูปผลิตภัณฑ์ เช่น สุรากลั่นพื้นบ้าน น้ำส้มควันไม้ ถ่าน เมล็ดพันธุ์ข้าวโพด เนื้อสัตว์สด รวมถึงผลิตภัณฑ์การเกษตรอื่น ๆ ทั้งนี้เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคในท้องถิ่น และขยายสู่ตลาดระดับอำเภอ จังหวัด และช่องทางออนไลน์

ผลิตภัณฑ์ของวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว เช่น สุรากลั่นจากข้าวเหนียวที่ปลูกในพื้นที่ น้ำส้มควันไม้ที่มีประสิทธิภาพในการป้องกันศัตรูพืช ถ่านที่สามารถดูดซับกลิ่นและเพิ่มคุณภาพของดิน ไปจนถึงการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เพื่อการจำหน่ายเพื่อลดภาระในการทำเกษตรที่ไม่ได้มาตรฐาน ราคาพืชผลการเกษตรตกต่ำ โดยกระบวนการผลิตทั้งหมดล้วนสะท้อนถึงความรู้ท้องถิ่น การสืบทอดภูมิปัญญา และการดัดแปลงให้เหมาะสมกับบริบทปัจจุบัน

สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคม ชี้ให้เห็นว่า วิสาหกิจชุมชนมีบทบาทสำคัญในการสร้างรายได้เสริมให้แก่ครัวเรือน ส่งเสริมการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ และสร้างความร่วมมือระหว่างสมาชิกในชุมชน อีกทั้งยังส่งเสริมการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นให้คงอยู่ในรูปแบบของผลิตภัณฑ์ที่สามารถแข่งขันได้ในตลาด แต่วิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่ก็มีข้อจำกัด เช่น สถานที่ผลิตที่ยังไม่เป็นระบบ การจัดการด้านสุขาภิบาล การเข้าถึงวัตถุดิบและอุปกรณ์ยังไม่ค่อยคุณภาพ การขนส่งและการจัดเก็บผลิตภัณฑ์ยังไม่ค่อยมีประสิทธิภาพ

1.2 สภาพปัญหา

วิสาหกิจชุมชนในตำบลป่าแดด ยังประสบปัญหาในหลายด้านที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพและความสามารถในการแข่งขันของกลุ่มอย่างชัดเจน

(1) ด้านการผลิต วิสาหกิจชุมชนเผชิญกับปัญหาวัตถุดิบที่มีราคาสูง โดยเฉพาะในช่วงนอกฤดูกาล เช่น ข้าวเหนียวพันธุ์ กข 6 ซึ่งทำให้ต้นทุนการผลิตเพิ่มสูงขึ้น อีกทั้งยังขาดความสม่ำเสมอของคุณภาพวัตถุดิบ เช่น พื้นที่ใช้เผาและเมล็ดข้าวโพดที่ไม่สดใหม่ กระบวนการผลิตยังคงมีความซับซ้อน ต้องอาศัยทักษะเฉพาะ และการควบคุมอุณหภูมิอย่างแม่นยำ นอกจากนี้ กลุ่มผู้เลี้ยงสัตว์ยังไม่มีโรงฆ่าสัตว์เป็นของตนเอง ส่งผลต่อความสะอาดและต้นทุนการดำเนินงาน ขณะเดียวกันยังขาดเทคโนโลยีหรือเครื่องมือที่ทันสมัย ทำให้ไม่สามารถพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ได้อย่างเต็มที่ รวมถึงยังไม่มีระบบควบคุมคุณภาพที่เข้มงวด

(2) ด้านการตลาด กลุ่มต้องเผชิญกับการแข่งขันที่สูงจากผู้ผลิตรายใหญ่และผลิตภัณฑ์ทดแทน การเข้าถึงตลาดใหม่หรือการขยายฐานลูกค้ายังทำได้ยาก ช่องทางการจัดจำหน่ายยังมีจำกัด ไม่สามารถกระจายผลิตภัณฑ์ได้อย่างกว้างขวาง นอกจากนี้ยังขาดทักษะด้านการตลาดยุคใหม่ เช่น การตั้งราคาที่เหมาะสม กลยุทธ์การสร้างแบรนด์ และการขายผ่านช่องทางออนไลน์

(3) ด้านการเงิน วิสาหกิจชุมชนมีต้นทุนการผลิตรวมที่สูง ทั้งจากราคาวัตถุดิบ ค่าแรง และค่าสาธารณูปโภค ขาดระบบการจัดการต้นทุนและการจัดทำบัญชีที่เป็นระบบชัดเจน ทำให้ไม่สามารถวิเคราะห์ต้นทุนได้อย่างแม่นยำ อีกทั้งยังขาดเงินทุนหมุนเวียนที่เพียงพอสำหรับการขยายธุรกิจหรือปรับปรุงกระบวนการผลิต และยังไม่มีการบริหารจัดการทางการเงินอย่างมีประสิทธิภาพ

(4) ด้านการบริหารจัดการ กลุ่มยังขาดความรู้และทักษะในการบริหารจัดการธุรกิจ โดยเฉพาะในด้านการวางแผนการผลิต การตลาด และการเงิน การบริหารจัดการภายในกลุ่มยังไม่มีความเป็นระบบ เช่น การแบ่งหน้าที่และความชัดเจนของบทบาทผู้นำ รวมถึงยังไม่มีการใช้ข้อมูลหรือตัวชี้วัด (KPI) เพื่อใช้ในการวางแผนและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

1.3 ความต้องการในการพัฒนา

วิสาหกิจชุมชนในตำบลป่าแดดมีความต้องการในการพัฒนาในหลายด้าน ดังนี้

(1) ด้านการผลิต มีความต้องการปรับปรุงกระบวนการผลิตให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น เช่น การลดต้นทุน การเพิ่มผลผลิต และการควบคุมคุณภาพให้ได้มาตรฐาน รวมถึงต้องการนำเทคโนโลยีและเครื่องมือที่ทันสมัยมาใช้ในการผลิต และยังต้องการการฝึกอบรมสมาชิกกลุ่มในด้านการผลิตและการควบคุมคุณภาพ เพื่อเพิ่มทักษะในการดำเนินงาน และต้องการการสนับสนุนทางเทคนิคในการพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการผลิตให้เหมาะสม

(2) ด้านการตลาด วิสาหกิจชุมชนมีความต้องการขยายตลาดผ่านการเข้าสู่ตลาดใหม่ เพิ่มช่องทางการจัดจำหน่าย และการเข้าถึงตลาดออนไลน์มากยิ่งขึ้น

(3) ด้านการบริหารจัดการ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนต้องการพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้มีความรู้และทักษะในด้านการบริหารจัดการธุรกิจ เช่น การวางแผน การบัญชี และการจัดการต้นทุน รวมถึงต้องการการฝึกอบรมด้านการบริหารจัดการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานของกลุ่ม

1.4 ต้นทุนการผลิตของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน

สำหรับการบันทึกต้นทุนในวิสาหกิจ การบันทึกอาจจะยังไม่ละเอียดพอ โดยปกติจะบันทึกต้นทุนรวมๆ กันในสมุด หรือบางครั้งก็ใช้วิธีจำในหัว ซึ่งทำให้พลาดรายละเอียดเล็กๆ ไป เช่น ค่าใช้จ่ายบางอย่างที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาสั้นๆ หรือค่าเสื่อมราคาของอุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิต นอกจากนี้ อาจจะบันทึกต้นทุนเฉพาะตอนที่มีการสั่งซื้อวัตถุดิบหรือตอนที่ต้องจ่ายเงินเป็นหลัก ทำให้บางครั้งไม่ทราบต้นทุนจริงต่อหน่วยผลิตอย่างชัดเจน อีกปัญหาหนึ่งคือการไม่บันทึกค่าแรงที่แท้จริงของสมาชิกที่ช่วยกันทำงาน ซึ่งอาจทำให้ต้นทุนที่คิดได้ไม่ตรงกับความเป็นจริง

ในการคำนวณต้นทุน จะคำนวณต้นทุนแบบง่ายๆ โดยหลักๆ จะนับรวมต้นทุนวัตถุดิบหลักที่ใช้ในการผลิต ค่าแรงงานของสมาชิกที่ช่วยกันทำงาน และค่าใช้จ่ายต่างๆ เช่น ค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า และค่าขนส่ง อย่างไรก็ตาม ผู้ประกอบการยอมรับว่าการคำนวณของกลุ่มไม่ละเอียดมากนัก และบางครั้งอาจจะละเอียดรายละเอียดเล็กๆ น้อยๆ เช่น ค่าใช้จ่ายจิปาถะที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน หรือการแยกต้นทุนคงที่และต้นทุนผันแปรให้ชัดเจน ทำให้การคำนวณต้นทุนที่แท้จริงอาจจะคลาดเคลื่อนไปบ้าง ซึ่งข้อมูลการบันทึกต้นทุน ผู้ประกอบการจะมีการรวบรวมข้อมูลต้นทุนหลัก ประกอบด้วย วัตถุดิบหลัก ค่าแรง และค่าใช้จ่ายอื่นๆ แต่มักจะไม่ค่อยมีการบันทึกค่าเสื่อมราคา นอกจากนี้ยังมีการคำนวณต้นทุนแบบง่าย โดยนำ ต้นทุนวัตถุดิบหลักบวกกับค่าแรงบวกค่าใช้จ่ายอื่น ๆ มารวมกันเพื่อหาต้นทุนรวมในการผลิตหนึ่งรอบ สำหรับการคำนวณต้นทุนต่อหน่วยโดยนำต้นทุนรวมหารด้วยจำนวนหน่วยที่ผลิตได้ ใช้ข้อมูลนี้ในการตั้งราคาขาย และวิเคราะห์กำไร

2. แนวทางการลดต้นทุนการผลิต เพื่อยกระดับผลผลิตภาพของวิสาหกิจชุมชนในตำบลป่าแดด อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย

จากการศึกษาคณะผู้วิจัยมีแนวทางการลดต้นทุนการผลิต เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ และเพิ่มคุณค่าในกระบวนการผลิตหรือบริการ เพื่อยกระดับผลผลิตภาพของวิสาหกิจชุมชน โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 การบูรณาการหลักการ ECRS (Eliminate, Combine, Rearrange, Simplify) หลักการ ECRS กับกิจกรรมในแนวทางที่เสนอ ECRS เป็นแนวทางปรับปรุงกระบวนการโดยพิจารณา 4 วิธี คือ

(1) การกำจัดสิ่งที่ไม่จำเป็น (Eliminate) โดยการวิเคราะห์คุณค่ากิจกรรมจะช่วยให้มองเห็นว่ากิจกรรมใดที่ไม่ก่อให้เกิดคุณค่าแก่กระบวนการหรือผลิตภัณฑ์ ซึ่งอาจเป็นกิจกรรมที่ทำให้เสียทรัพยากรโดยไม่จำเป็น ด้วยหลักการ Eliminate สามารถกำจัดกิจกรรมที่ไม่จำเป็นเหล่านี้ออกไป ทำให้กระบวนการผลิตกระชับและลดต้นทุนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งแต่ละวิสาหกิจต้องพิจารณาได้แก่ การลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น เช่น ค่าสาธารณูปโภค ค่าโฆษณาที่ไม่มีประสิทธิผล สำหรับกรณีของวิสาหกิจสุรากลั่น โดยการใช้วิธีตัดค่าใช้จ่ายสาธารณูปโภคที่เกินความจำเป็น เช่น ไฟฟ้าที่เปิดทิ้งโดยไม่ใช้งาน ลดของเสียจากกระบวนการหมักโดยควบคุมคุณภาพวัตถุดิบและอุณหภูมิอย่างเหมาะสม การกำจัดวัสดุเหลือทิ้งที่สามารถนำกลับมาใช้ได้ใหม่ ซึ่งเป็นการลดต้นทุนโดยตรงและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต

(2) การรวมกิจกรรมที่ซ้ำซ้อนของการดำเนินงาน (Combine) เพื่อให้กระชับขึ้น หลักการ Combine สนับสนุนให้รวมกิจกรรมที่สามารถทำร่วมกันได้เพื่อลดการทำงานซ้ำซ้อน การ

รวมกิจกรรมจะช่วยลดเวลาและทรัพยากรที่ใช้ในกระบวนการ ทำให้การผลิตหรือบริการมีประสิทธิภาพสูงขึ้น ได้แก่ รวบรวมการจัดส่งสินค้า เพื่อประหยัดต้นทุนการขนส่ง ใช้ช่องทางออนไลน์ เช่น Facebook, Shopee, Line OA เพื่อลดขั้นตอนการจัดจำหน่ายและค่าใช้จ่าย การตลาดแบบเดิม ซึ่งเป็นการลดต้นทุนและเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงลูกค้า การรวมกลุ่มจัดซื้อวัตถุดิบ เพื่อให้ได้ราคาที่ดีรองได้และลดต้นทุนต่อหน่วย รวมการจัดส่งสินค้าแบบเที่ยวเดียวหลายรายการ ลดค่าใช้จ่ายขนส่ง การรวมขั้นตอนการตรวจสอบคุณภาพเข้ากับการบรรจุ เป็นต้น

(3) การจัดลำดับใหม่เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ (Rearrange) เป็นการปรับลำดับเวลา และกระบวนการให้สอดคล้องกับปัจจัยภายนอกและภายใน การใช้หลักการ Rearrange จะช่วยให้จัดเรียงกิจกรรมใหม่ในลำดับที่เหมาะสมมากขึ้น เพิ่มความคล่องตัวในการผลิต เช่น ย้ายขั้นตอนที่ใช้เวลาน้อยมาทำก่อน หรือปรับขั้นตอนให้สะดวกและรวดเร็วขึ้น ซึ่งจะช่วยเพิ่มความคล่องตัว ลดความซ้ำซ้อนและลดการใช้ทรัพยากรในกระบวนการ ได้แก่ วางแผนแรงงานและเวลาให้เหมาะสมกับแต่ละขั้นตอนการผลิตจัดตามความถนัด และหมุนเวียนงานให้เหมาะสม ซื้อวัตถุดิบในฤดูกาลเก็บเกี่ยว เพื่อลดต้นทุนและใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสม วางแผนเส้นทางการขนส่งให้คุ้มค่าที่สุดในแต่ละวันหรือรอบส่ง จัดระบบการควบคุมคุณภาพให้เป็นช่วงที่สำคัญ เพื่อคัดของเสียเร็วขึ้น ปรับลำดับการผลิตให้เหมาะสมกับปริมาณงานและเครื่องจักรที่ใช้ การจัดผังการผลิตหรือโรงเรือนใหม่ให้เหมาะกับงานและการดูแลสัตว์ เป็นต้น

(4) การบูรณาการการทำให้ง่าย (Simplify) หรือทำให้เรียบง่ายขึ้น ลดความยุ่งยาก และการพึ่งพาภายนอก หลักการทำให้ง่าย ช่วยลดความซับซ้อนในกระบวนการ โดยในการวิเคราะห์คุณค่ากิจกรรม สามารถมองหาโอกาสที่จะทำให้แต่ละขั้นตอนง่ายขึ้น เช่น การลดขั้นตอนที่ไม่จำเป็น ใช้เครื่องมือหรือวิธีการที่ลดเวลาหรือแรงงานในการดำเนินการ ซึ่งช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต และลดต้นทุนได้ ได้แก่ ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย เช่น การออกแบบโลโก้ด้วยตนเองหรือพิมพ์ฉลากเองด้วย เครื่องบรรจุที่เร็วขึ้น เลือกซื้อข้าวเปลือกมาแปรรูปเองแทนการซื้อข้าวสาร ใช้วัสดุบรรจุภัณฑ์ที่ง่ายต่อการจัดการและสามารถรีไซเคิลได้ ลดขั้นตอนการอนุมัติหรือเอกสารในระบบจัดซื้อและคลังสินค้า พัฒนาระบบการผลิตให้มีขั้นตอนที่กระชับแต่ยังคงคุณภาพ การใช้เทคโนโลยีที่ง่ายต่อการเรียนรู้และใช้จริงในพื้นที่ เช่น เครื่องให้อาหารอัตโนมัติ เป็นต้น ซึ่งเป็นการลดค่าใช้จ่าย เสริมสร้างทักษะภายในกลุ่ม และเพิ่มความยืดหยุ่นในการผลิต

2.2 การผสมผสานหลักการ ECRS (Eliminate, Combine, Rearrange, Simplify) และการวิเคราะห์คุณค่า (Value Analysis)

การวิเคราะห์คุณค่า คือ การมองหาวิธีในการ เพิ่มคุณค่าต่อสินค้า/บริการ โดยไม่เพิ่มต้นทุน หรือในทางกลับกัน ลดต้นทุนโดยไม่ลดคุณค่า ซึ่งแนวทางที่ผสมผสานสองแนวคิด คือ ใช้ ECRS เพื่อ "ปรับปรุงกระบวนการ" ให้กระชับ มีประสิทธิภาพ และใช้ Value Analysis เพื่อ "รักษาหรือเพิ่มคุณค่า" ในขณะที่ลดต้นทุน

การวิเคราะห์ทั้งตัวสินค้าและกระบวนการผลิต เพื่อเพิ่ม “คุณค่า” ที่ลูกค้าได้รับ โดยไม่เพิ่มต้นทุนเกินจำเป็น การประยุกต์ใช้ในพัฒนาทักษะการผลิต เช่น

- เพิ่มคุณค่าให้กับผลิตภัณฑ์สุรา ด้วยการพัฒนาทักษะการผลิตการหมักและปรุงสุราอย่างมืออาชีพ ทำให้สุรามีคุณภาพสูงขึ้น ขายได้ราคาสูง

- เพิ่มคุณค่าในกระบวนการผลิต เช่น แบ่งงานตามความถนัดของสมาชิก ลดเวลาในการผลิตเพิ่มผลิตภาพ

- ขยายตลาดและสร้างมูลค่าเพิ่ม ด้วยใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ เป็นการเพิ่มช่องทางการขายโดยไม่ต้องลงทุนโครงสร้างพื้นฐานใหม่ เพิ่มโอกาสขายโดยไม่ต้องลงทุนเพิ่มมาก

สิ่งเหล่านี้ทำให้ ลูกค้าได้รับสินค้าที่คุณภาพสูงขึ้น ในต้นทุนที่คงที่หรือลดลง แนวคิดผสมผสาน ECRS + Value Analysis สำหรับวิสาหกิจชุมชนเป็นการ ตัด-รวม-ปรับใหม่-ทำให้ง่ายขึ้น เพื่อให้กระบวนการผลิตมีประสิทธิภาพสูงสุด พัฒนา ทั้งตัวสินค้าและกระบวนการผลิต ให้มีคุณค่า โดยไม่เพิ่มต้นทุนเกินความจำเป็นส่งเสริม “ความประหยัด” และ “คุณภาพ” ควบคู่กันนำไปสู่การ เพิ่มผลิตภาพ (Productivity) และความ ยั่งยืน ของวิสาหกิจชุมชนในระยะยาว

2.3 การยกระดับผลิตภาพ (Productivity) ของวิสาหกิจชุมชน

การยกระดับผลิตภาพของวิสาหกิจชุมชนในตำบลป่าแดด อำเภอแม่สรวย สามารถอธิบายผ่านแนวคิดของการวิเคราะห์คุณค่า (Value Analysis) ผ่าน 5 แนวทางหลัก ดังนี้

(1) การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ด้วยการลดต้นทุนโดยไม่ลดคุณภาพ จากการสัมภาษณ์และการสัมภาษณ์จากตัวอย่างของวิสาหกิจ เช่น มีการเลือกใช้หม้อต้มสแตนเลสซึ่งแม้จะมีต้นทุนเริ่มต้นสูง แต่สามารถลดค่าบำรุงรักษาและการซ่อมแซมในระยะยาว ทำให้เกิดคุณค่าจากความทนทานและประหยัดต้นทุนรวมได้ การวางแผนเวลาและกระบวนการผลิตให้สอดคล้องกัน ยังช่วยลดเวลาที่สูญเปล่าและเพิ่มผลผลิต ทำให้เกิดคุณค่าจากความทนทาน ประหยัดต้นทุนรวม และการใช้เวลาที่มีประสิทธิภาพ

(2) การพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ ด้วยเพิ่มคุณภาพโดยไม่เพิ่มต้นทุนเกินจำเป็น จากการสัมภาษณ์และการสัมภาษณ์จากตัวอย่างของวิสาหกิจ เช่น มีการควบคุมคุณภาพในทุกขั้นตอน ส่งผลให้ผลิตภัณฑ์มีมาตรฐาน และสามารถรักษาความเชื่อมั่นของผู้บริโภคได้อย่างต่อเนื่อง จึงเพิ่มคุณค่าจากความน่าเชื่อถือและความสม่ำเสมอ อีกทั้งยังมีการปรับปรุงเทคนิคการผสม บ่ม และปรุงแต่ง เพื่อให้สุรามีเอกลักษณ์ที่โดดเด่น ทำให้เกิดคุณค่าจากความน่าเชื่อถือ ความสม่ำเสมอ และความโดดเด่นของผลิตภัณฑ์

(3) การเพิ่มทักษะและความรู้ของแรงงาน ด้วยใช้ทรัพยากรมนุษย์ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด จากการสัมภาษณ์และการสัมภาษณ์จากตัวอย่างของวิสาหกิจ เช่น วิสาหกิจมีการจัดฝึกอบรมอย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนาทักษะของแรงงานให้สามารถผลิตสินค้าที่มีคุณภาพได้ดียิ่งขึ้น ทำให้เกิดคุณค่าจากความสามารถของบุคลากร รวมถึงการนำระบบแรงจูงใจ เช่น การให้โบนัสตามผลงาน มาใช้เพื่อกระตุ้นให้แรงงานมีความตั้งใจในการทำงานมากขึ้น ซึ่งส่งผลให้ผลิตภัณฑ์มีคุณภาพ ทำให้เกิดคุณค่าจากเพิ่มศักยภาพของแรงงาน และส่งเสริมแรงจูงใจในการผลิต

(4) การจัดการทรัพยากร ด้วยใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ จากการสัมภาษณ์และการสัมภาษณ์จากตัวอย่างของวิสาหกิจ เช่น มีการใช้งานวัตถุดิบอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อลดของเสียและใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด จึงเพิ่มคุณค่าจากการใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสม อีกทั้ง

ยังบริหารคลังสินค้าแบบหมุนเวียน (FIFO) เพื่อลดความเสี่ยงจากวัตถุดิบเสื่อมคุณภาพ ทำให้เกิดคุณค่าจากผลของเสีย ประหยัดต้นทุนแฝง และใช้วัตถุดิบให้เกิดประโยชน์สูงสุด

(5) การตลาดและการกระจายสินค้า ด้วยขยายตลาดโดยไม่เพิ่มค่าใช้จ่ายเกินความจำเป็น จากการสัมภาษณ์และการสัมภาษณ์จากตัวอย่างของวิสาหกิจ เช่น มีการสร้างแบรนด์ให้มีความชัดเจน ซึ่งช่วยให้ผลิตภัณฑ์โดดเด่นและเป็นที่จดจำในตลาด จึงเพิ่มคุณค่าด้านภาพลักษณ์และการรับรู้ของผู้บริโภค นอกจากนี้ยังขยายช่องทางการจำหน่ายทั้งในชุมชนและออนไลน์ เพื่อให้สามารถเข้าถึงกลุ่มผู้บริโภคได้อย่างหลากหลาย ทำให้เกิดคุณค่าจากภาพลักษณ์ดี เข้าถึงลูกค้าได้หลากหลาย ลดค่าใช้จ่าย

การยกระดับผลิตภาพของวิสาหกิจชุมชนในตำบลป่าแดด อำเภอแม่สรวย สามารถอธิบายผ่านแนวคิดของการวิเคราะห์คุณค่า (Value Analysis) ผ่าน 5 แนวทางหลักเน้นเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพ โดยไม่จำเป็นต้องเพิ่มต้นทุนเกินจำเป็น เป็นการสร้าง ความคุ้มค่า ทั้งด้าน ต้นทุน การผลิต และการตลาดได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

3.เสริมสร้างองค์ความรู้และทักษะด้านการลดต้นทุน ของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน ในตำบลป่าแดด อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย

จากข้อมูลการสัมภาษณ์กลุ่มวิสาหกิจชุมชนและสัมภาษณ์ และกิจกรรมเชิงปฏิบัติการที่ ดำเนินการ มีการเสริมสร้างองค์ความรู้และทักษะด้านการลดต้นทุน ของผู้ประกอบการวิสาหกิจ ชุมชน ในตำบลป่าแดด อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย ได้มีการวิเคราะห์และสรุปใน 4 ประเด็นหลัก ได้ดังนี้

(1) การฝึกอบรมด้านการจัดการต้นทุน เป็นกิจกรรมที่เน้นสร้างความรู้ความเข้าใจอย่างเป็นระบบให้กับผู้ประกอบการในเรื่องของต้นทุน เช่น การจำแนกต้นทุนเป็นต้นทุนคงที่ ต้นทุนผันแปร ต้นทุนตรงและต้นทุนทางอ้อม การคำนวณต้นทุนจริงต่อหน่วย การจัดทำงบประมาณและควบคุมค่าใช้จ่าย รวมถึงฝึกใช้เทคโนโลยีหรือเครื่องมือ เช่น Excel หรือซอฟต์แวร์ต้นทุน เน้นการฝึก ปฏิบัติจริง และการใช้เทคโนโลยีใหม่เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและลดต้นทุน

(2) การให้คำปรึกษาและพี่เลี้ยง (Coaching & Mentoring) เป็นการดูแลอย่างใกล้ชิด โดยผู้เชี่ยวชาญ เพื่อช่วยวิเคราะห์ปัญหาเฉพาะจุดของแต่ละกลุ่มผู้ประกอบการ เช่น ปรับปรุง กระบวนการผลิตให้เหมาะสมกับบริบทของตนเอง แนะนำการบริหารจัดการวัตถุดิบ การลดของเสีย และการจัดระบบต้นทุน ให้คำแนะนำเรื่องการวางแผนธุรกิจและหาแหล่งทุน รวมถึงมีการติดตามผล ต่อเนื่อง

(3) การเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาและตัวอย่างที่ประสบความสำเร็จ กิจกรรมนี้ช่วยสร้าง แรงจูงใจและเปิดมุมมองใหม่ โดยใช้กรณีศึกษาของวิสาหกิจที่ลดต้นทุนได้จริง จัดดูงาน สัมมนา หรือ เว็กรับซื้อจากผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จ วิเคราะห์เทคนิคหรือแนวทางที่สามารถนำไป ประยุกต์ใช้กับกลุ่มตนเองได้ เน้นความใกล้เคียงของกรณีศึกษา

(4) การจัดทำคู่มือและสื่อการเรียนรู้ เป็นการสร้างเครื่องมือเพื่อให้ผู้ประกอบการ สามารถเรียนรู้ด้วยตนเองและนำไปใช้ได้จริงในกิจกรรมประจำวัน เช่น คู่มือเข้าใจง่าย สรุปเนื้อหา เรื่องเทคนิคการลดต้นทุน การควบคุมคุณภาพ และการจัดการวัตถุดิบ มีสื่อในรูปแบบที่หลากหลาย

เช่น หนังสือ วิดีโอ อินโฟกราฟิก และ Checklist และช่วยเสริมการฝึกอบรมหรือใช้ประกอบการให้คำปรึกษา

การเสริมสร้างองค์ความรู้และทักษะด้านการลดต้นทุน ของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในตำบลป่าแดด อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย ควรจัดทำกิจกรรมที่เชื่อมโยงกัน โดยเริ่มจากการเสริมสร้างความรู้ด้วยการฝึกอบรม ให้คำปรึกษาเชิงลึกด้วยการให้คำปรึกษาและพี่เลี้ยง เรียนรู้จากผู้อื่น และการจัดทำคู่มือและสื่อการเรียนรู้มุ่งเน้นให้ผู้ประกอบการสามารถ ลดต้นทุนได้อย่างเหมาะสมกับบริบทของตนเองได้

4. การวิเคราะห์เปรียบเทียบต้นทุนการผลิตก่อนและหลังของวิสาหกิจชุมชนในตำบลป่าแดด อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย

จากการดำเนินกิจกรรมเชิงการวิเคราะห์เปรียบเทียบต้นทุนการผลิตก่อนและหลังของวิสาหกิจชุมชน คณะผู้วิจัยได้มีการวิเคราะห์และสรุป 5 ขั้นตอนดังนี้

(1) การรวบรวมข้อมูลต้นทุนก่อนปรับปรุง กลุ่มวิสาหกิจชุมชนทั้งหมดได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลต้นทุนในหมวดหมู่ต่างๆ อย่างครบถ้วน เช่น ต้นทุนวัตถุดิบ เช่น ข้าวเหนียว กข6 หรือไม้สำหรับเผาถ่าน ค่าแรงงาน ทั้งในส่วนของแรงงานทั่วไปและแรงงานเฉพาะทาง พลังงาน เช่น ค่าไฟฟ้า ค่าน้ำมัน สาธารณูปโภคและต้นทุนแฝง เช่น ค่าน้ำ ค่าเช่า ค่าเสื่อมราคา บรรจุภัณฑ์และการขนส่ง โดยมีการจัดทำฐานข้อมูลต้นทุน

(2) การดำเนินการปรับปรุง แต่ละกลุ่มได้ดำเนินการปรับปรุงตามลักษณะเฉพาะของการผลิต เช่นกลุ่มกลั่นสุรา ใช้การจัดซื้อวัตถุดิบแบบเหมารวม เพื่อลดต้นทุนต่อหน่วย และปรับปรุงบรรจุภัณฑ์ กลุ่มน้ำส้มควั่นไม้และถ่าน ปรับปรุงกระบวนการผลิต ใช้เครื่องจักรและเทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ กลุ่มเลี้ยงโค-กระบือ ปรับกระบวนการผลิต ใช้เครื่องจักร บริหารจัดการทรัพยากรและอบรมแรงงาน โดยทุกกลุ่มมีการติดตามผลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ

(3) การรวบรวมข้อมูลต้นทุนหลังปรับปรุง ซึ่งกลุ่มแต่ละกลุ่มได้ดำเนินการรวบรวมและบันทึกข้อมูลต้นทุนอย่างเป็นระบบ ในรูปแบบเดียวกับก่อนการปรับปรุงได้แก่ วัตถุดิบ ค่าแรงงาน ค่าพลังงาน (เช่น ไฟฟ้า น้ำ) ค่าบำรุงรักษาเครื่องมือ ค่าใช้จ่ายด้านบรรจุภัณฑ์และการขนส่ง รวมถึงต้นทุนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถเปรียบเทียบต้นทุนได้อย่างแม่นยำและชัดเจน ตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงต้นทุน และนำข้อมูลเพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบ

(4) การวิเคราะห์เปรียบเทียบต้นทุน มีการใช้วิธีวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบ เช่น วิเคราะห์ต้นทุนรวม และต้นทุนต่อหน่วย วิเคราะห์ส่วนต่างของต้นทุนก่อนและหลัง ผลการวิเคราะห์พบว่าต้นทุนต่อหน่วยลดลง ประสิทธิภาพการผลิตดีขึ้น คุณภาพของผลิตภัณฑ์เพิ่มขึ้น และความพึงพอใจของลูกค้าในหลายกลุ่มเป้าหมายเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน

(5) ข้อเสนอแนะแนวทางต่อยอด พัฒนาเพิ่มเติมในส่วนที่ยังมีต้นทุนสูง เช่น กระบวนการบรรจุ หรือการขนส่ง ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีและระบบอัตโนมัติ เพื่อช่วยลดการใช้แรงงาน สร้างระบบฐานข้อมูลต้นทุนให้มีความต่อเนื่อง เพื่อการวิเคราะห์ในระยะยาว ขยายผลแนวทางที่ได้ผลดีไปยังกลุ่มอื่นๆ ที่มีลักษณะการผลิตใกล้เคียงกัน สนับสนุนให้กลุ่มพัฒนาบรรจุภัณฑ์และการตลาดร่วมกับการควบคุมต้นทุน

อภิปรายผล

จากการวิจัยสามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

(1) การกำจัดสิ่งที่ไม่จำเป็น (Eliminate) เช่น การใช้วิธีตัดค่าใช้จ่ายสาธารณูปโภคที่เกินความจำเป็น เช่น ไฟฟ้าที่เปิดทิ้งโดยไม่ใช้งาน ลดของเสียจากกระบวนการหมักโดยควบคุมคุณภาพวัตถุดิบและอุณหภูมิอย่างเหมาะสม การกำจัดวัสดุเหลือทิ้งที่สามารถนำกลับมาใช้ได้ใหม่ ซึ่งเป็นการลดต้นทุนโดยตรงและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต สอดคล้องกับ สุภาภรณ์ ดาวสุกและเรืองศักดิ์ แก้วธรรมชัย (2558) ที่ว่า การประยุกต์ใช้แนวคิดลีนเริ่มจากการศึกษาปัญหาและวิเคราะห์กระบวนการทำงานด้วยหลัก 5W1H ทำให้พบว่าระบบการส่งสินค้าและระบบการรับสินค้ามีความซ้ำซ้อนและยุ่งยาก โดยเฉพาะในด้านการจัดการเอกสาร จึงใช้แนวทางลีนเข้าไป "กำจัดงานที่ไม่จำเป็น" เช่น การลดขั้นตอนซ้ำซ้อน และปรับปรุงกระบวนการบางส่วนให้เรียบง่ายและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

(2) การรวมกิจกรรมที่ซ้ำซ้อนของการดำเนินงาน (Combine) เช่น การรวมรอบส่งสินค้าใช้แพลตฟอร์มออนไลน์ในการขาย การรวมการตรวจสอบคุณภาพกับการบรรจุสินค้าในขั้นตอนเดียวเพื่อประหยัดเวลาและทรัพยากร สอดคล้องกับวิชุดา มาตัญญู (2565) ที่ว่ากลุ่ม OTOP ในจังหวัดเชียงราย นั้นมีความต้องการของกลุ่ม เช่น การพัฒนาผลิตภัณฑ์และการตลาด ก็สามารถรวมกิจกรรมพัฒนาได้พร้อมกัน เช่น การพัฒนาผลิตภัณฑ์ควบคู่กับการออกแบบประชาสัมพันธ์ ช่วยให้ประหยัดทรัพยากรและเพิ่มประสิทธิภาพในการพัฒนา OTOP

(3) การจัดลำดับใหม่เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ (Rearrange) เช่น การวางแผนแรงงานให้ตรงกับความต้องการ, การซื้อวัตถุดิบในฤดูกาลที่เหมาะสม, หรือการปรับเส้นทางขนส่งให้คุ้มค่าขึ้น ส่งผลให้การผลิตมีประสิทธิภาพมากขึ้น ลดเวลาสูญเสียเปล่าและต้นทุนโดยตรงสอดคล้องกับคลอเคลีย วชนะวิชาวกร (2565) ที่ว่า การนำเทคนิคการปรับปรุงงาน (ECRS) มาใช้ โดยจัดลำดับใหม่ ของกระบวนการทำงานผ่านการออกแบบการทอผ้าและนำเครื่องมือช่วยเหลือนี้ทำให้กระบวนการผลิตมีประสิทธิภาพมากขึ้น เพิ่มกำลังการผลิตจากเดิม ลดจำนวนแรงงาน ลดความสูญเสียเปล่าจากการรอคอย และลดขั้นตอนที่ไม่จำเป็นในสายการผลิต

(4) การบูรณาการการทำให้ง่าย (Simplify) หรือทำให้เรียบง่ายขึ้น เช่น การลดขั้นตอนที่ไม่จำเป็น ใช้เทคโนโลยีง่ายๆ ที่เหมาะกับกลุ่ม หรือการเลือกทำบางกิจกรรมด้วยตนเองเพื่อเสริมทักษะและลดการพึ่งพาภายนอก ส่งผลให้การดำเนินงานมีความรวดเร็ว ประหยัด และยืดหยุ่นมากขึ้น สอดคล้องกับวัชรพจน์ ทรัพย์สงวนบุญและปรียาภรณ์ เอื้ออภัย (2563) ที่ว่าการใช้ทรัพยากรบุคคลและเทคโนโลยีสารสนเทศ ปัจจัยทั้งสองนี้ช่วยลดความซับซ้อนในการพัฒนานวัตกรรมและทำให้กระบวนการง่ายขึ้น ผ่านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสื่อสารและเข้าถึงข้อมูลที่สำคัญ ทำให้การพัฒนานวัตกรรมเกิดขึ้นได้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

(5) การผสานหลักการ ECRS (Eliminate, Combine, Rearrange, Simplify) และการวิเคราะห์คุณค่า (Value Analysis) ซึ่งการวิเคราะห์คุณค่าควบคู่กับการปรับปรุงกระบวนการด้วยแนวทาง ECRS ซึ่งช่วยให้ทั้งสินค้าและกระบวนการผลิตมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และทำให้ผลิตภัณฑ์ เช่น สุนัข มีคุณภาพสูงขึ้นโดยควบคุมต้นทุนอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับจริญ คนแรง และคณะ (2563) ที่ว่า การแนวคิด ECRS เพื่อลดความสูญเสียเปล่าในกระบวนการผลิต และใช้ Value Analysis

เพื่อยกระดับคุณค่าของผลิตภัณฑ์ ทั้งในด้านคุณภาพสินค้า การเพิ่มอายุการเก็บรักษา และการสร้างภาพลักษณ์ผ่านแบรนด์กลางของชุมชน ซึ่งช่วยเพิ่มมูลค่าและความน่าเชื่อถือให้กับผลิตภัณฑ์ชุมชนโดยรวมอีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการนำผลการศึกษาไปใช้

จากผลการศึกษาเรื่อง การพัฒนาแนวทางการลดต้นทุนการผลิต เพื่อยกระดับผลิตภาพของวิสาหกิจชุมชน ในตำบลป่าแดด อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย คณะผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. การนำหลัก ECRS มาใช้ปรับปรุงกระบวนการผลิต ในแต่ละขั้นตอนเพื่อกำจัดความสูญเปล่า และเพิ่มความคล่องตัว ใช้ข้อมูลการวิเคราะห์คุณค่า (Value Analysis) ในการเลือกวัตถุดิบ เครื่องจักร และวิธีการผลิตที่คุ้มค่าที่สุด ดังนั้นผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน ควรจัดอบรมภายใน หรือเชิญวิทยากรด้านการผลิต มาช่วยในเรื่องการวางแผนการใช้ทรัพยากร พัฒนาทักษะและเทคโนโลยี

2. กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ได้มีการลงทะเบียนร้านค้าออนไลน์ เช่น Shopee, Lazada, Facebook เพื่อจำหน่ายสินค้าลดต้นทุนหน้าร้านและขยายฐานลูกค้าผ่านการตลาดออนไลน์ ดังนั้นผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนควรประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชน เพื่อเปิดช่องทางจำหน่ายสินค้าให้กับชุมชน

3. การลดต้นทุนและยกระดับผลิตภาพ ความรู้ด้านการจัดการผลิตภาพ การประยุกต์ใช้ ECRS และการทำ Value Analysis มีประโยชน์สำหรับผู้ประกอบการอย่างมาก ดังนั้นสถาบันการศึกษา ควรนำองค์ความรู้มาถ่ายทอดเทคโนโลยี อบรมภาคปฏิบัติให้แก่ชุมชน บูรณาการงานวิจัยกับการเรียนการสอนสร้างที่ปรึกษาให้ชุมชน สำหรับการวิเคราะห์กระบวนการผลิตจริงของวิสาหกิจชุมชน

ข้อเสนอแนะการศึกษาครั้งต่อไป

ในการศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการลดต้นทุนการผลิต เพื่อยกระดับผลิตภาพของวิสาหกิจชุมชน ในตำบลป่าแดด อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย ควรจะต้องมีการศึกษาเพิ่มเติมในประเด็นอื่นๆ ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาการวิเคราะห์เชิงลึกการลดต้นทุนที่ส่งผลต่อความสามารถในการแข่งขันของผู้ประกอบการในด้านราคาขายหรือการขยายตลาด

2. การศึกษาเปรียบเทียบกลุ่มที่นำโปรแกรมบัญชีกับกลุ่มที่ยังไม่ได้ใช้ว่ามีความแตกต่างในการลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิต เพื่อเป็นข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจลงทุนในอนาคต

3. ศึกษาความสามารถในการนำความรู้ที่ได้ไปปรับใช้ของผู้ประกอบการที่มีผลต่อการลดต้นทุน

บรรณานุกรม

- กชกรณ ชุมพลวงศ์ และศักดิ์ดา ศิริภัทรโสภณ. (2561). การประยุกต์ใช้ระบบการผลิตแบบลีน เพื่อลดต้นทุนในกระบวนการผลิตของผลิตภัณฑ์คอลลาเจน ชนิดผง. วารสารนวัตกรรมการศึกษาและการวิจัย, 2(1), 27-36.
- กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม. (2563). ต้นทุนการผลิตและวิธีการลดต้นทุนการผลิต. สืบค้นจาก <https://shorturl.asia/fGupF>.
- กรรณิการ์ มิ่งเมือง และปิยะกิจ กิจติตุลาพานนท์. (2565). การประยุกต์ใช้ระบบลีนของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน อ.แก้งลำเจียก จ.นครสวรรค์. วารสารวิชาการวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์, 14(20), 45-56.
- กัสม่า กาซ็อน. (2566). การวิจัยทางการบัญชี. เชียงราย: คณะบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- คลอเคลีย วจนะวิชกร. (2565). การลดความสูญเสียเปล่าเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการทอผ้าไหมกาบบัว กรณีศึกษา วิสาหกิจชุมชนบ้านปะอาว จังหวัดอุบลราชธานี. วารสารวิศวกรรมศาสตร์และนวัตกรรม, 15 (1). หน้า 89- 101.
- จรัญ คนแรง, มิ่งขวัญ สมพุกษ์, ไพโรจน์ ด่วนนคร, นงนุช ศรีเล็ก, วิบูลพร วุฒิคุณ. (2563). การพัฒนานวัตกรรมเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มของผลิตภัณฑ์ ทางเกษตรในพื้นที่ชุมชนบัวสลี อำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย. วารสารวิจัยราชภัฏธนบุรี รัชใช้สังคม, 6 (2). หน้า 29- 42.
- ชนาภา หันจางสิทธิ์. (2560). Increase productivity เพิ่มผลผลิตพืชประสิทธิ์ผลด้วย Excel. นนทบุรี: ไอดีซี พีรเพียร์.
- ชนิศา หอมหวาน และปณัฏพร เรืองเชิงชุม. (2564). การลดต้นทุนกิจกรรมที่สูญเสียเปล่าจากความผิดพลาดและความล่าช้าในกระบวนการติดตามเอกสารทางการเงิน กรณีศึกษาสถานบริหารวิจัยคลินิกในจังหวัดขอนแก่น. วารสารบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี, 10(2), 78-93.
- ชลดา มาตันบุญ (2565) ปัญหาและความต้องการของกลุ่ม OTOP ในจังหวัดเชียงราย. วารสาร มจร การพัฒนาสังคม, 7 (3). หน้า 240- 257.
- ธเรศ สันตติวงศ์ไชย. (2565). กลยุทธ์ในการจัดการกิจกรรม. สืบค้นจาก <https://www.live-platforms.com/th/education/article/8277/>
- บุรินทร์ ทองอุดม. (2567). การเพิ่มผลิตภาพแรงงาน (ผลผลิต). สืบค้นจาก <chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://www.dip.go.th/uploadcontent/Ploypilin/PRODUCTIVITY.pdf>

บรรณานุกรม (ต่อ)

- พีระพล ศรีวิชัย และคณะ. (2566). ความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรม 5 ส.กับกระบวนการสินค้าที่มีผลต่อการลดต้นทุนและการเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดเชียงราย. วารสารบัญชีปริทัศน์, 8(1), 1-17.
- ภัทรวดี อินทปนต์ และคณะ. (2566). การพัฒนาระบบบัญชีและการจัดการต้นทุนการผลิตเพื่อยกระดับผลิตภัณฑ์ชุมชน ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนส่งเสริมอาชีพบ้านนิคม อำเภอเมืองจังหวัดสุราษฎร์ธานี. วารสารวิจัยวิชาการ, 6(4), 145-162.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. (มปป). การวางแผนการผลิต ต้นทุนการผลิต และรายรับจากการผลิต. สืบค้นจาก <https://ssru.ac.th/>
- แมน บุโรทกานนท์ และคณะ (2566). แนวคิดห่วงโซ่คุณค่าที่มุ่งเน้นเป้าหมายกลุ่มคนยากจน (Pro-Poor Value Chain). สืบค้นจาก <chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://pmua.or.th/wp-content/uploads/2023/10/2>.
- วัชรพจน์ ทรัพย์สงวนบุญ และปรียาภมล เอื้องอ้าย. (2563). การพัฒนานวัตกรรมของอุตสาหกรรมการผลิตเพื่อสร้างความสามารถทางการแข่งขันองค์กร. วารสารนวัตกรรมการบริหารและการจัดการ วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์, 8 (2). หน้า 89- 100.
- วิทยา อินทร์สอน. (2559). เทคนิคการเพิ่มผลผลิต โดยการลดความสูญเสีย. Industrial technology review, 22(288).
<http://www.thailandindustry.com/onlinemag/view.php?id=1421§ion=4&issues=81>
- วิทยาลัยการอาชีพบางสะพาน. (2564). แนวทางการเพิ่มผลิตภาพในองค์กร. สืบค้นจาก <http://www.bspc.ac.th/?usid=10000001#>
- ศิริกุล บุญกอง ฉัตรชัย เหล่าเขตการณ์ และสุนัฐวิทย์ น้อยโสภณ. (2566). การเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการผลิตตามแนวคิดแบบลีน กรณีศึกษาโรงงานผลิตเฟอร์นิเจอร์ไม้. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยธนบุรี, 7(1), 22-34.
- ศิริรัตน์ แซ่เส็ง และคณะ. (2563). การบริหารจัดการต้นทุนเกษตรสมัยใหม่ เพื่อสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจของผลิตภัณฑ์น้ำมันดิบ จังหวัดกาญจนบุรี. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี, 10(2), 121-129.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ศิวกกร อโนริย์. (2564). ปัจจัยที่มีผลต่อความได้เปรียบทางการแข่งขัน และความสำเร็จของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในเขตจังหวัดราชบุรี. (บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ. (2562). เทคนิคการลดต้นทุน (Cost Reduction). สืบค้นจาก <https://www.ftpi.or.th/>
- สถาบันยานยนต์. (2559). เทคนิคและเครื่องมือในการเพิ่มผลผลิต. สืบค้นจาก <https://tools4p.blogspot.com/>
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 พ.ศ. 2566-2570. สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สุภาภรณ์ ดาวสุกและเรืองศักดิ์ แก้วธรรมชัย. (2558). การประยุกต์ใช้แนวคิดลีนเพื่อเพิ่มผลิตภาพ: กรณีศึกษาระบบจัดการสินค้ากลุ่มเบเกอรี่ของร้านสะดวกซื้อ. วารสารวิชาการบริหารธุรกิจ, 4 (2). หน้า 99-102.
- สุรพงศ์ อินทรภักดี และคณะ. (2566). การพัฒนาวิธีการลดต้นทุนการผลิตไม้กวาดดอกหญ้าวิสาหกิจชุมชนกลุ่มอาชีพสตรี ไม้กวาดดอกแหมบ้านโคกสี อำเภอนาทม จังหวัดนครพนม. วารสารรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, 6(2), 575-587.
- อุดมพงษ์ เกศศรีพงษ์ศา และวิบูลย์ สำราญรัมย์. (2565). การพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการโดยใช้หลักการ ECRS เพื่อลดต้นทุนการผลิต ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแปรรูปกล้วยบ้านดอนสมบูรณ์ ตำบลดงอีจาน อำเภอโนนสุวรรณจังหวัดบุรีรัมย์. วารสารวิชาการเทพสตรี I-TECH, 17(1), 69-78.
- Porter, M. E. (1980). Competitive Strategy: Techniques for Analyzing Industries and Competitions. New York: Free Press.
- TR SIAMPUN. (2558). ความสำคัญของบัญชีต้นทุน. สืบค้นจาก <https://shorturl.asia/y93FT>

ภาคผนวก

บทสัมภาษณ์

ผู้ให้การสัมภาษณ์ : นายสุพล พรหมทะนันท์

ตำแหน่ง : ประธานโครงการ

วันที่สัมภาษณ์ : 20 ธันวาคม 2567

ชื่อกลุ่ม : วิสาหกิจชุมชนไร่เจริญ

รหัสทะเบียน 6-57-10-02/1-0058

ที่อยู่ : 117 หมู่ 15 บ้านทุ่งรวงทอง ตำบลป่าแดด อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย

ประวัติความเป็นมาของกลุ่ม

วิสาหกิจชุมชนไร่เจริญ เริ่มต้นจากการรวมกลุ่มของชาวบ้านในชุมชนบ้านไร่ หมู่ 2 ตำบลป่าแดด อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย ซึ่งส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกร ทำนา ทำสวนลำไย ในการทำงานเกษตร ส่วนใหญ่ชาวบ้านในชุมชนบ้านไร่ จะมีการช่วยเหลือกันในการผลิต หรือที่เรียกว่า เอมื้อ คือการเอาแรงงานไปช่วยงานเพื่อนบ้าน ไม่ว่าจะเป็นการปลูกข้าว เกี่ยวข้าว หรือ การทำสวนลำไย มีการรับประทานอาหารร่วมกันในช่วงเย็นหลังจากทำงานเสร็จ ชาวบ้านจะมีการดื่มสุรา (เหล้าขาว) กัน ซึ่งหากไปซื้อสุราที่มีจำหน่ายในร้านค้า บางยี่ห้อ มีราคาแพง หากซื้อสุราที่ผลิตเอง ไม่มีการรับรองจาก อย. ก็ไม่มั่นใจว่าจะมีอันตรายหรือไม่ หลังจากว่างงานทางการเกษตรแล้ว จึงได้ปรึกษากันเพื่อผลิตสุรากลั่นชุมชน หรือ เหล้าขาว เพื่อใช้บริโภคในครัวเรือน และยังเป็นการช่วยเพิ่มรายได้เสริมให้แก่ชุมชนบ้านไร่ อีกด้วย

ปีพ.ศ. 2557 จึงได้รวบรวมสมาชิก และจัดตั้งวิสาหกิจชุมชนไร่เจริญ สมาชิกได้ยื่นจดทะเบียนวิสาหกิจ เมื่อวันที่ 2 มิถุนายน พ.ศ. 2557 ปัจจุบันมีสมาชิกทั้งหมด 7 คน ได้รวมตัวกัน ผลิตสุราขาว 35 ดีกรีเพื่อบริโภคในครัวเรือน และจัดจำหน่ายภายในชุมชนและอำเภอใกล้เคียง ซึ่ง

ผลิตภัณฑ์สุรากลั่นชุมชนนาล้อม สามารถสร้างรายได้เสริมให้แก่ สมาชิกในกลุ่มให้มีรายได้เพิ่ม และลดค่าใช้จ่ายในการซื้อสุราขาว มาบริโภค เป็นไปตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง เพิ่มรายได้ลดรายจ่าย

วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกลุ่ม

- 1.สร้างรายได้ให้แก่คนในชุมชน บ้านไร่ หมู่ 2 และบ้านทุ่งรวงทอง หมู่ 15 ตำบล ป่าแดด อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย
- 2.เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนและท้องถิ่น
- 3.เพื่อสร้างอาชีพให้กับชุมชนในเขตพื้นที่

ผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม

สุราขาว 35 ดีกรี สุรากลั่นชุมชนนาล้อม ขนาด 625 มิลลิลิตร

วัสดุอุปกรณ์สำหรับการทำลูกแป้ง

ลูกแป้ง เป็นกล้าเชื้อจุลินทรีย์ที่ใช้ในการหมัก จะมีเชื้อราและเชื้อยีสต์ผสมกันอยู่ ทำหน้าที่ในการหมักข้าวให้เป็นน้ำตาลและเกิดแอลกอฮอล์ขึ้นตามลำดับ ประกอบด้วยแป้งข้าวเจ้า 400 กรัม กระเทียม 6 กรัม ขิง 6 กรัม ข้าว 6 กรัม ชะอม 6 กรัม พริกไทย 6 กรัม และ ดิบลิ 2 กรัม

ขั้นตอนการผลิตสุราขาว 35 ดีกรี

1.นำข้าวสาร กข 6 ไปแช่น้ำไว้ อย่างน้อย 3 ชั่วโมง หรือ แช่ไว้ 1 คืน แช่ตอนเย็นแล้วตอนเช้าก็นำข้าวที่แช่ไว้ ไปนึ่ง

2.เมื่อข้าวสุกแล้ว นำไปผึ่ง ประมาณ 5 นาที ให้ข้าวด้านบนและด้านล่างเย็นสม่ำเสมอ

3.นำลูกแป้งไปบดให้เป็นผง

วิธีทำลูกแป้ง (1) ผสมแป้งกับสมุนไพรให้เข้ากัน เติมน้ำให้ปั้นเป็นก้อนได้ (ประมาณ 80 มิลลิลิตรต่อน้ำ 100 กรัม) (2) ปั้นแป้งเป็นก้อนครึ่งวงกลมบนถาดหรือภาชนะ และตั้งทิ้งไว้ในร่มก่อน 2-3 ชั่วโมง ก่อนนำออกตากแดดให้แห้ง

4.นำข้าวเหนียวที่เย็นแล้ว คลุกกับลูกแป้งที่บดละเอียด โดยอาจพรมน้ำเล็กน้อยที่ข้าวเหนียว

5.เมื่อคลุกข้าวกับลูกแป้งแล้ว จึงนำไปใส่ถังดำหรือภาชนะปากกว้าง ทั้งนี้เพื่อให้ข้าวและเชื้อ ได้รับอากาศเพียงพอ โดยใส่ข้าวลงเพียงประมาณ 1 ใน 3 หรือ 1 ใน 4 ของปริมาตรถังดำ ปิดฝาหลวมๆ หมักทิ้งไว้ 1-2 วัน จากนั้นเติมน้ำประมาณ 1.5 ลิตร

6.เมื่อเวลาการหมักผ่านไปประมาณ 3 วัน เชื้อราจากลูกแป้งจะเจริญ และย่อยแป้งให้กลายเป็นน้ำตาล และเกิดน้ำซึมออกมา เรียกว่า “น้ำต้อย” แล้วจึงเติมน้ำลงไปเพื่อละลายน้ำตาลที่เกิดขึ้น และสร้างสภาพที่ไม่มีอากาศ ซึ่งเหมาะสมกับยีสต์ และยีสต์ที่อยู่ในลูกแป้ง ก็จะมีหมักน้ำตาลให้กลายเป็นแอลกอฮอล์ และกลั่นรสต่างๆ ต่อไป การเติมน้ำนี้เรียกว่า การ “ผ่าน้ำ” โดยปกติจะเติมเฉพาะน้ำ แต่บางรายอาจเติมน้ำตาลลงไปด้วย เพื่อเร่งการหมักแอลกอฮอล์ ให้ได้ดีกรีแรงๆ แต่พึงระวังหากเติมน้ำตาลมากเกินไปจะทำให้ยีสต์เจริญได้ช้าลง หลังจากผ่าน้ำแล้วจึงหมักต่อไปในภาชนะเดิม จนกว่าจะได้ความแรงแอลกอฮอล์ตามต้องการ

7.หมักต่อประมาณ 2 อาทิตย์ ก็จะได้สาโท แล้วนำสาโทที่กรองแล้ว ไปกลั่นที่หม้อกลั่น

ภาพแสดงการสำรวจข้อมูลผลิตภัณฑ์วิสาหกิจชุมชนผลิตภัณฑ์สุรากลั่นชุมชนนาล้อม
การเงินและการบัญชีของกลุ่ม

การทำบัญชีของกลุ่ม

ในระหว่างเดือนจะไม่มี การจดบันทึกบัญชีรับ-จ่ายในแต่ละวันไว้ แต่จะเก็บบิลค่าใช้จ่ายไว้ พอสิ้นเดือนจะมีการสรุปยอดรายได้และค่าใช้จ่าย กำไร/ขาดทุน ลงบัญชีสรุปไว้เป็นเดือนๆ ผู้ประกอบการมีการวางแผนการใช้เงินในรูปแบบเงินทุนหมุนเวียน จะนำเงินที่ขายได้นำมาซื้อวัตถุดิบใหม่ และค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เช่น ค่าวัตถุดิบ ค่าขวด ค่าฟัน

วิสัยทัศน์

ชาวบ้านในชุมชน ได้บริโภคสินค้าที่มีคุณภาพ และราคาถูก มุ่งสร้างรายได้ให้กับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนไร่เจริญ

พันธกิจ

1. สร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้า
2. ผลิตสินค้าให้มีคุณภาพ
3. เพิ่มกำลังการผลิตภายในกลุ่ม
4. เพิ่มช่องทางการจำหน่ายไปยังชุมชนอื่น

การจัดการตลาดของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนไร่เจริญ

1. ด้านผลิตภัณฑ์

การแปรรูปข้าวเหนียว กข 6 เป็นผลิตภัณฑ์สุรากลั่น 35 ดีกรี เพื่อสามารถให้ลูกค้าเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ได้ตามร้านขายของชำ ในชุมชน

2. ด้านการกำหนดราคา

- สุรากลั่นชุมชนนาล้อม ขนาด 625 มิลลิลิตร ราคาขวดละ 70 บาท
- สุรากลั่นชุมชนนาล้อม ขนาด 625 มิลลิลิตร ราคาโหลละ 700 บาท

3. ด้านสถานที่จัดจำหน่าย

จะมีลูกค้าขาประจำที่รับไปขายภายในตำบล และอำเภอใกล้เคียง รับสั่งทำสำหรับงานเลี้ยงในงานพิธีต่าง ๆ เช่น งานเลี้ยง งานชาวดำ

วิเคราะห์ SWOT

จุดแข็ง (Strength)

1. มีแหล่งวัตถุดิบที่มีคุณภาพเพียงพออยู่ในท้องถิ่น
2. ผลิตภัณฑ์มีคุณภาพได้ผ่านการรับรองกลุ่มวิเคราะห์สินค้าและของกลาง กรมสรรพสามิต
3. ผลิตภัณฑ์มีราคาถูก
4. ผลิตภัณฑ์ตอบสนองความต้องการของลูกค้าได้ทุกเพศทุกวัย

จุดอ่อน (Weakness)

1. ข้าวเหนียว กข 6 มีราคาจำหน่ายไม่คงที่
2. ใช้ระยะเวลาในการหมักนาน

โอกาส (Opportunity)

1. เป็นแหล่งเรียนรู้ดูงาน
2. สินค้ามีความปลอดภัย เป็นที่ยอมรับของลูกค้า

อุปสรรค(Threat)

1. สภาพแวดล้อมและอุณหภูมิ อากาศร้อน เย็น ส่งผลกระทบต่อการกลั่นเหล้า
2. ขาดความรู้ด้านการตลาด ยังใช้แอปพลิเคชันต่างๆ ในการเผยแพร่ผลิตภัณฑ์ไม่เป็น

เอกลักษณ์โดดเด่นของผลิตภัณฑ์

1. เป็นผลิตภัณฑ์ที่ทำมาจากข้าวเหนียว กข 6 มีกลิ่นหอมของข้าว ทำให้เหล้ากลั่นไม่ฉุน
2. มีการเอาภูมิปัญญาดั้งเดิมมาปรับใช้ให้เข้ากับยุคปัจจุบันทำให้มีความทันสมัย

การศึกษาตามวัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์ที่ 1 บริบท สภาพปัญหา ความต้องการ และต้นทุนการผลิตของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน

บริบท (Context)

สุรากลั่นชุมชนนาล้อม เป็นผลิตภัณฑ์ที่มาจากภูมิปัญญาชาวบ้าน ในการนำข้าวเหนียวที่เหลือจากการรับประทาน นำมาหมักกับลูกแป้ง แล้วนำไปกลั่นเป็นสุรา สำหรับบริโภคภายในครัวเรือน

สภาพแวดล้อมทางสังคมและเศรษฐกิจ ชาวบ้านส่วนใหญ่ที่อยู่ในพื้นที่บ้านไร่ หมู่ 2 และบ้านทุ่งรวงทอง หมู่ 15 โดยปกติแล้วมักจะบริโภคสุรากลั่นในครัวเรือนเป็นประจำ ซึ่งหากไปซื้อก็จะมีราคาแพง และไม่มั่นใจในคุณภาพของสุรากลั่นว่าจะปลอดภัยหรือไม่ จึงรวมกลุ่มเพื่อผลิตสุรา 35 ดีกรี เพื่อใช้สำหรับบริโภคในครัวเรือน และเป็นอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้ให้กับชุมชน

ตลาดเป้าหมาย ผลิตภัณฑ์นี้สามารถขายได้ในตลาดท้องถิ่น และพื้นที่อำเภอใกล้เคียง

สภาพปัญหา (Challenges)

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนสุรากลั่นประสบปัญหาการจัดหาข้าวเหนียว 6 นอกฤดูกาลที่ทำให้ต้นทุนสูง การเข้าถึงตลาดใหม่และขยายฐานลูกค้ากลายเป็นความท้าทาย เนื่องจากต้องแข่งขันกับผลิตภัณฑ์อื่น ๆ นอกจากนี้ยังขาดทักษะในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้ทันสมัยและการเข้าถึงตลาดที่กว้างขวาง รวมถึงการแข่งขันจากผู้ผลิตรายใหญ่

ความต้องการในการพัฒนา (Developmental Needs)

มีความต้องการพัฒนาการออกแบบขวดบรรจุภัณฑ์ให้ทันสมัยและหลากหลาย การเข้าถึงตลาดผ่านช่องทางออนไลน์หรือช่องทางการขายใหม่ และการใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต เช่น การใช้สื่อโฆษณาและซอฟต์แวร์ออกแบบผลิตภัณฑ์

ต้นทุนการผลิต (Production Costs)

ผลิตภัณฑ์สุรากลั่นชุมชนนาล้อมประกอบด้วย วัตถุดิบ ค่าใช้จ่ายหลักมาจากการซื้อข้าวเหนียว 6 (ข้าวสาร) ที่ใช้ในการผลิตสุรา ในแต่ละช่วงเวลาทำการผลิต มีราคาไม่เท่ากัน

ขั้นตอนการคำนวณต้นทุนวัตถุดิบ

ตารางสรุปต้นทุนการผลิตสุรากลั่นชุมชนนาล้อม (ต่อครั้งการผลิต 100 ขวด)

รายการต้นทุน	รายละเอียด	จำนวน	หน่วยละ (บาท)	รวม (บาท)
1. วัตถุดิบ				
ข้าวเหนียว กข 6	2 กระสอบ	2	950	1,900
ลูกแป้ง	45 ลูก	45	5	225
ขวดบรรจุภัณฑ์	100 ขวด	100	0.83	83
ฝาปิดขวดบรรจุภัณฑ์	100 ชิ้น	100	0.575	57.50
โลโก้	100 ชิ้น	100	1.00	100

รวมต้นทุนวัตถุดิบ				2,365.50
-------------------	--	--	--	----------

รายการต้นทุน	รายละเอียด	รวม (บาท)
1. วัตถุดิบ		
2. ค่าแรงงาน		
เตรียมและหมัก	2 คน × 1 วัน × 345 บาท	690
กลั่นและบรรจุ	2 คน × 2 วัน × 345 บาท	1,380
รวมต้นทุนค่าแรงงาน		2,070
3. ค่าขนส่ง	1 ครั้ง/การผลิต	200
4. ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	ค่าฟันเฉลี่ยต่อเดือน ÷ 3 ครั้ง	277.78
5. ต้นทุนรวมต่อครั้ง	รวมข้อ 1-4	4,913.28
6. ต้นทุนต่อขวด	$4,913.28 \div 100$ ขวด	49.13

สรุปต้นทุนการผลิตสุราต่อเดือน (3 ครั้ง × 100 ขวด)

รายการ	จำนวน	รวม (บาท)
จำนวนครั้งที่ผลิตต่อเดือน	3 ครั้ง	
ปริมาณผลิตรวม	300 ขวด	
ต้นทุนรวมต่อเดือน	$4,913.28 \times 3$	14,739.84
ต้นทุนเฉลี่ยต่อขวด	$14,739.84 \div 300$	49.13 บาท

ข้อควรพิจารณา

การตรวจสอบและวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายอย่างสม่ำเสมอเพื่อหาวิธีลดต้นทุน
การวางแผนการตลาดที่มีประสิทธิภาพเพื่อลดค่าใช้จ่ายในการโปรโมท
การเลือกบรรจุภัณฑ์ที่มีคุณภาพดีแต่มีต้นทุนต่ำ

วัตถุประสงค์ที่ 2 แนวทางการลดต้นทุนการผลิต เพื่อยกระดับผลผลิตภาพของวิสาหกิจชุมชนสุรากลั่น สามารถช่วยยกระดับผลผลิตภาพของวิสาหกิจชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสามารถดำเนินการได้ในหลายวิธีดังนี้

1. การจัดหาวัตถุดิบอย่างมีประสิทธิภาพ

การซื้อวัตถุดิบในช่วงฤดูการ การรวมกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเพื่อจัดซื้อวัตถุดิบในช่วงฤดูการเก็บเกี่ยวข้าว จะทำให้ข้าวสารมีราคาถูกกว่า ซื้อตอนที่ไม่ใช่ฤดูเก็บเกี่ยว สามารถลดต้นทุนต่อหน่วยได้

การซื้อข้าวเปลือกจะมีราคาถูกกว่าซื้อข้าวสาร การซื้อข้าวเปลือกในช่วงฤดูการเก็บเกี่ยวด้วยจำนวนข้าวที่มากจะทำให้ข้าวเปลือกมีราคาถูกกว่าในช่วงที่ไม่มีการเก็บเกี่ยวข้าว

2. การปรับปรุงกระบวนการผลิต

การนำเทคโนโลยีมาช่วย การใช้เทคโนโลยีมาช่วยในออกแบบโลโก้ หรือการปรี้น โลโก้เองจะช่วยลดค่าใช้จ่ายในการสั่งทำโลโก้

การเพิ่มทักษะและความชำนาญ การฝึกเทคนิคการผสม บ่ม และปรุงแต่งสุรานั้น เป็นศิลปะที่ผู้ผลิตต้องเรียนรู้หาประสบการณ์ด้วยตนเอง แต่เป็นขั้นตอนในการผลิตสุราที่สำคัญมาก สุราที่กลั่นได้ หากไม่มีการผสมหรือบ่ม ก็จะไม่มีความคมไปกว่าแอลกอฮอล์เซ็ดแผลไปได้เลย

3. การจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ

การจัดการเวลาและแรงงาน การวางแผนการใช้แรงงานอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การแบ่งงานเป็นส่วนๆ ให้เหมาะสมกับความสามารถของแต่ละคน หรือการหมุนเวียนงานเพื่อลดความเหนื่อยล้าและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต

การลดของเสียในกระบวนการผลิต การตรวจสอบและปรับปรุงกระบวนการผลิตในการหมักข้าวเพื่อนำมากลั่นเป็นสุรา

4. การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดจำหน่าย

การจัดส่งสินค้าเพื่อลดค่าใช้จ่าย การจัดส่งสินค้าให้กับร้านค้าต่างๆ ในชุมชน 3 ครั้ง ต่อเดือนเพื่อ จะช่วยลดค่าขนส่งต่อหน่วยได้

การใช้ช่องทางการจัดจำหน่ายออนไลน์ การขายสินค้าออนไลน์สามารถลดค่าใช้จ่ายในการจัดส่งให้ร้านค้าและการจัดเก็บสินค้าได้ โดยใช้แพลตฟอร์มต่างๆ ที่มีค่าใช้จ่ายต่ำในการโปรโมทผลิตภัณฑ์

5. การจัดการการเงินอย่างมีประสิทธิภาพ

การวางแผนการเงินอย่างรอบคอบ การบริหารเงินทุนหมุนเวียนอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการใช้สินเชื่อดอกเบี้ยต่ำจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาจช่วยลดต้นทุนการผลิต

การลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น การตรวจสอบค่าใช้จ่ายที่ไม่เกี่ยวข้องกับการผลิตโดยตรง เช่น ค่าโฆษณา หรือค่าสาธารณูปโภคที่ไม่จำเป็น และพยายามลดหรือตัดออก

การพัฒนาแนวทางเหล่านี้ไม่เพียงแต่ช่วยลดต้นทุนการผลิตได้เท่านั้น แต่ยังส่งผลให้วิสาหกิจชุมชนมีความสามารถในการแข่งขันสูงขึ้น มีการจัดการทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพ และมีความสามารถในการผลิตที่เพิ่มขึ้น

การสร้างผลิตภาพ (Productivity) สามารถทำได้ด้วยวิธีการต่างๆ ดังนี้

เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต

การนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้หม้อต้มแบบสแตนเลสจะช่วยลดค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาหรือการจัดซื้ออุปกรณ์ใหม่ เนื่องจากมีความทนทาน สามารถใช้งานได้ในระยะเวลายาวนาน มีวางแผนการผลิตและจัดการเวลาทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อเพิ่มปริมาณผลิตภัณฑ์ในเวลาที่กำหนด

พัฒนาคุณภาพของผลิตภัณฑ์

การควบคุมคุณภาพ ตั้งมาตรฐานการควบคุมคุณภาพที่เข้มงวดและตรวจสอบอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้แน่ใจว่าผลิตภัณฑ์ที่ออกมาไม่มีข้อบกพร่อง มีการวิธีการบ่ม และปรุงแต่งสุราเพื่อให้มีความน่าสนใจและมีคุณค่ามากขึ้น เพื่อดึงดูดลูกค้าใหม่และรักษาลูกค้าเก่า

เพิ่มทักษะและความรู้ของแรงงาน

การฝึกอบรมให้กับสมาชิกของวิสาหกิจชุมชนเพื่อเพิ่มทักษะทางเทคนิคและการจัดการผสม บ่ม และปรุงแต่งสุรานั้นช่วยเพิ่มความสามารถในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ

การจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ

วางแผนการใช้วัตถุดิบและทรัพยากรอื่นๆ ให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยการลดการสูญเสีย และจัดการคลังสินค้าให้มีการหมุนเวียนของสินค้าที่มีประสิทธิภาพ เพื่อลดความเสี่ยงจากการมีสินค้าค้างคลังหรือเสียหาย

การตลาดและการกระจายสินค้า

ขยายช่องทางการจำหน่าย หาช่องทางใหม่ๆ ในการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ เช่น ผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์หรือขยายตลาดไปยังพื้นที่อื่นๆ เพิ่มความน่าสนใจและดึงดูดลูกค้า

วัตถุประสงค์ที่ 3 การเสริมสร้างองค์ความรู้และทักษะด้านการลดต้นทุนให้กับผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนที่ผลิตภัณฑ์สุรากลั่น สามารถทำได้ผ่านวิธีการต่าง ๆ ดังนี้

1. การฝึกอบรมด้านการจัดการต้นทุน

การอบรมเชิงปฏิบัติการเน้นไปที่การวิเคราะห์ต้นทุนการผลิต การจัดการวัตถุดิบ การประเมินและการควบคุมต้นทุน การฝึกอบรมนี้จะช่วยให้ผู้ประกอบการสามารถระบุจุดที่สามารถลดต้นทุนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ใช้เครื่องมือในการวิเคราะห์ต้นทุน เช่น การใช้ Excel ในการคำนวณต้นทุนต่อหน่วย หรือโปรแกรมซอฟต์แวร์อื่นๆ ที่สามารถช่วยในการจัดการต้นทุนได้

2. การให้คำปรึกษาและพี่เลี้ยง

การมีผู้เชี่ยวชาญหรือพี่เลี้ยงที่มีประสบการณ์ในด้านการผลิตและการลดต้นทุนมาช่วยให้คำปรึกษาเฉพาะด้าน การส่งเสริมให้ผู้ประกอบการร่วมมือกันในเครือข่ายเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลความรู้ และวิธีการลดต้นทุน จะช่วยให้เกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง

3. การเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาและตัวอย่างที่ประสบความสำเร็จ

การจัดโปรแกรมเยี่ยมชมสถานที่ผลิตที่มีการบริหารจัดการต้นทุนอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้ผู้ประกอบการได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง

4. การจัดทำคู่มือและสื่อการเรียนรู้

จัดทำคู่มือที่รวบรวมเทคนิคและวิธีการลดต้นทุนในการผลิตสุรากลั่นที่เข้าใจง่ายและนำไปปฏิบัติได้จริง การเสริมสร้างองค์ความรู้และทักษะเหล่านี้จะช่วยให้ผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนสามารถลดต้นทุนการผลิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันและความยั่งยืนของธุรกิจในระยะยาว

วัตถุประสงค์ที่ 4 การเปรียบเทียบต้นทุนการผลิตสุรากลั่น ก่อนและหลังการพัฒนาหรือปรับปรุงกระบวนการผลิต

โดยการวิเคราะห์รายละเอียดของค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องในแต่ละช่วงเวลา วิธีการเปรียบเทียบนี้จะช่วยให้เห็นภาพชัดเจนถึงประสิทธิผลของการลดต้นทุน โดยสามารถแบ่งการเปรียบเทียบเป็นสองส่วนหลักๆ ดังนี้

จากการวิเคราะห์นี้จะเห็นได้ว่าต้นทุนการผลิตลดลงจากขวดละ 49.13 บาท เป็น 42.63 บาท ต่อขวด ซึ่งเท่ากับการลดลง 13.23 % ของต้นทุนทั้งหมด การเปรียบเทียบนี้แสดงให้เห็นถึงประสิทธิผลของการปรับปรุงและการจัดการที่ดีขึ้นในการลดต้นทุนการผลิต

ตารางเปรียบเทียบต้นทุนการผลิตสุรากลั่นชุมชนนาล้อม (ต่อ 100 ขวด)

รายการต้นทุน	ก่อนปรับปรุง (บาท)	หลัง ปรับปรุง (บาท)	ความ แตกต่าง (บาท)	หมายเหตุการ ปรับปรุง
วัตถุดิบรวม	2,365.50	1,715.50	-650.00	ผลิตลูกแป้งเอง ซื้อ ข้าวช่วงฤดูเก็บเกี่ยว ส่งโลโก้จำนวนมาก
- ข้าวเหนียว กข 6	1,900.00	1,500.00	-400.00	
- ลูกแป้ง	225.00	0.00	-225.00	ผลิตเอง
- ขวดบรรจุภัณฑ์	83.00	83.00	0.00	ไม่เปลี่ยนแปลง
- ฝาขวด	57.50	57.50	0.00	ไม่เปลี่ยนแปลง
- โลโก้	100.00	75.00	-25.00	ส่งผลิตจำนวนมาก
แรงงาน	2,070.00	2,070.00	0.00	มีประสิทธิภาพมากขึ้นแต่ต้นทุนรวมเท่าเดิม
ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	477.78	477.78	0.00	เช่น ค่าน้ำ ค่าไฟ ขนส่ง
ต้นทุนรวม	4,913.28	4,263.28	-650.00	ลดลง 13.23%
ต้นทุนต่อขวด	49.13	42.63	-6.50	

ผู้สัมภาษณ์และรวบรวมข้อมูล

นางสาวพลอยนภา ชติยศ	รหัสนักศึกษา	652890006
นางสาวอมรรัตน์ มงคล	รหัสนักศึกษา	652890014

บทสัมภาษณ์

ผู้ให้การสัมภาษณ์ : นายประเสริฐ พรหมทะนันท์

ตำแหน่ง : ประธานกลุ่ม

วันที่สัมภาษณ์ : 25 ธันวาคม 2567

ชื่อกลุ่ม : วิสาหกิจชุมชนก้านสุราสายรุ่ง

ที่อยู่ : 214 หมู่ที่ 13 ตำบลป่าแดด อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย

ประวัติความเป็นมาของกลุ่ม

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนสายรุ้ง หมู่ที่ 13 ตำบลป่าแดด อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 8 กรกฎาคม 2551 เริ่มต้นจากการรวมกลุ่มของผู้ผลิตสุราที่มีหลายกลุ่ม ซึ่งแต่ละกลุ่มมีการลงทุนโดยการแบ่งหุ้นในสัดส่วนที่เท่าเทียมกัน อย่างไรก็ตาม สมาชิกแต่ละคนมีความต้องการแยกตัวไปทำการผลิตสุราเป็นของตนเอง จึงจำเป็นต้องยื่นขอจดทะเบียนโรงกลั่นตามแต่ละกลุ่ม

โรงกลั่นสุราทุกแห่งจะต้องมีการจัดตั้งกลุ่มผู้บริหารหรือคณะกรรมการขึ้น โดยทั่วไปจะประกอบด้วยสมาชิกประมาณ 7-8 คน โดยมีหนึ่งคนทำหน้าที่เป็นประธานกลุ่มมีหน้าที่รับผิดชอบหลักในการบริหารจัดการ ขณะที่สมาชิกคนอื่น ๆ จะมีบทบาทสนับสนุนและช่วยเหลือในการดำเนินงานต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ การทำงานร่วมกันในลักษณะนี้จึงเป็นการสื่อถึงความร่วมมือและความมุ่งมั่นในการพัฒนากลุ่มผลิตสุรากลั่นชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

วัตถุประสงค์ของจะจัดตั้งกลุ่ม

1. สร้างรายได้ให้แก่คนในชุมชน วิสาหกิจชุมชนสายรุ้งมีเป้าหมายในการสร้างโอกาสในการสร้างรายได้ให้แก่ประชาชนในชุมชนบ้านสันกลาง โดยการสร้างกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่มีความยั่งยืน
2. เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนและท้องถิ่น การจัดตั้งวิสาหกิจจะช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนและท้องถิ่น ผ่านการมีส่วนร่วมและการพัฒนาศักยภาพของสมาชิกในชุมชน
3. เพื่อสร้างอาชีพให้กับชุมชนในเขตพื้นที่ วิสาหกิจนี้มุ่งเน้นในการสร้างอาชีพและเพิ่มโอกาสในการประกอบอาชีพให้แก่ประชาชนในเขตพื้นที่ ซึ่งจะช่วยลดปัญหาการว่างงานและส่งเสริมการพัฒนาทางเศรษฐกิจ
4. เกิดการรวมตัวกันในชุมชน การจัดตั้งวิสาหกิจจะเป็นแรงกระตุ้นให้เกิดการรวมตัวและสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างสมาชิกในชุมชน โดยการทำงานร่วมกันจะเสริมสร้างความสามัคคีและความเป็นหนึ่งเดียวในชุมชน

การเงินและการบัญชีของกลุ่ม

แหล่งที่มาของเงินทุน ระดมทุนจากชาวบ้านที่เข้าร่วมวิสาหกิจชุมชน ตำบลป่าแดด อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย และรายได้จากการขายสินค้า

การจัดทำบัญชีของกลุ่มเป็นการดำเนินการที่ง่ายและชัดเจน โดยมีการบันทึกข้อมูลด้านรายรับและรายจ่ายลงในสมุดบัญชีเมื่อมีการทำธุรกรรมทางการเงิน ทั้งในกรณีที่มีการรับเงินเข้าและการจ่ายเงินออก

กลุ่มใช้เงินทุนหมุนเวียนในการดำเนินงาน โดยจะนำรายได้ที่ได้จากการขายผลิตภัณฑ์กลับไปใช้ในการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นสำหรับกระบวนการผลิต เช่น ค่าข้าวสาร ค่าลูกแป้ง ค่าน้ำตาลทราย และค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่จำเป็นต่อการดำเนินงานของกลุ่มอย่างต่อเนื่อง

การจัดการทางการเงินในลักษณะนี้ ทำให้กลุ่มสามารถควบคุมต้นทุนและประเมินผลการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ การจัดทำบัญชีในรูปแบบนี้จึงเป็นส่วนสำคัญในการส่งเสริมความโปร่งใสและการบริหารจัดการที่ดี

การวิเคราะห์ SWOT Analysis

จุดแข็งของกลุ่ม (Strengths)

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีการเลือกใช้วัตถุดิบทางการเกษตรที่มาจากชุมชนในการผลิตสินค้า ซึ่งส่งผลให้ผลิตภัณฑ์ที่มีความสดใหม่และมีคุณภาพ ตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคภายในชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ กลุ่มมีประสบการณ์ในการผลิตสุรามากกว่า 100 ปี ซึ่งสอดคล้องกับวิถีชีวิตของชาวบ้าน ทำให้ผลิตภัณฑ์ที่ได้มีคุณภาพสูง และเป็นที่ยอมรับในชุมชน กลุ่มมีการจัดจำหน่ายสินค้าผ่านร้านค้าของวิสาหกิจชุมชน รวมถึงแหล่งจำหน่ายในละแวกใกล้เคียง ส่งผลให้สามารถเข้าถึงลูกค้าได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว

จุดอ่อนของกลุ่ม (Weaknesses)

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเป็นธุรกิจที่เพิ่งจัดตั้งขึ้น ทำให้ยังไม่เป็นที่รู้จักในวงกว้าง ส่งผลให้การสร้างตลาดและการดึงดูดลูกค้าทำได้ยาก ต้นทุนการลงทุนที่สูง การเข้ามาในตลาดใหม่จำเป็นต้องมีการลงทุนในด้านต่าง ๆ ที่ค่อนข้างมาก ทำให้กลุ่มต้องเผชิญกับความเสี่ยงทางการเงิน

โอกาสของกลุ่ม (Opportunities)

แนวโน้มความสนใจในสินค้าของกลุ่มที่มีอัตราการเติบโตดีขึ้น ส่งผลให้มีโอกาสในการขยายตลาดและเพิ่มยอดขายได้อย่างต่อเนื่อง สินค้าของกลุ่มได้รับการยอมรับจากลูกค้าจำนวนน้อย

อุปสรรคของกลุ่ม (Threats)

ช่วงเศรษฐกิจที่มีความยากลำบาก ลูกค้าจะมีกำลังซื้อลดลง ส่งผลให้ความต้องการบริโภคสินค้าลดลง และหาสินค้าที่ราคาถูกกว่า ลูกค้ามีความต้องการที่ไม่แน่นอนและหาทางเลือกที่หลากหลาย

การวิเคราะห์ด้านการตลาด

กำหนดกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนสายรุ้ง (สุรากลั่นชุมชน) มีความมุ่งมั่นในการให้บริการลูกค้าอย่างทั่วถึงและมีประสิทธิภาพ โดยได้เลือกใช้กลยุทธ์การตลาดแบบแตกต่าง (Differentiated Marketing) ที่

เน้นการตอบสนองความต้องการของกลุ่มลูกค้าเฉพาะกลุ่ม โดยเฉพาะกลุ่มวัยทำงาน ซึ่งถือเป็นกลุ่มที่มีศักยภาพในการบริโภคสูง มีความต้องการผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพและมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว

การกำหนดตำแหน่งทางการตลาด

การเปิดหน้าร้านของกลุ่มฯ ถือเป็นการสร้างเอกลักษณ์ที่โดดเด่น ช่วยให้ผู้บริโภคและประชาชนทั่วไปสามารถมองเห็นและรับรู้ถึงผลิตภัณฑ์ได้อย่างชัดเจน การสร้างภาพลักษณ์ที่มีความโดดเด่นของร้านจะส่งผลให้เกิดการจดจำและสร้างประสบการณ์อันน่าประทับใจต่อลูกค้า

รายการผลิตภัณฑ์และราคา (Product and Price Strategy) แสดงชนิดและราคาสินค้าของกลุ่ม

ลำดับที่	รายการสินค้า	รายละเอียดสินค้า	จำนวน (ขวด)	ราคา
1.	ขายส่ง	บริโภค	12	650 : ลัง
2.	ขายปลีก	บริโภค	1	60 : ขวด

กลยุทธ์ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (Place Strategy)

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนสายรุ้ง (สุรากลั่นชุมชน) ได้กำหนดช่องทางการจัดจำหน่ายหลักที่มีความสำคัญต่อการเข้าถึงลูกค้า นั่นคือ การตั้งหน้าร้านที่บ้านสันกลาง หมู่ 13 ตำบลป่าแดด อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย การมีหน้าร้านเป็นกลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพในการสร้างการรับรู้และความสัมพันธ์กับลูกค้า ซึ่งช่วยเสริมสร้างภาพลักษณ์และสร้างความเชื่อมั่นในผลิตภัณฑ์ที่จำหน่าย

กลยุทธ์การส่งเสริมการตลาด (Promotion Strategy)

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนสายรุ้งมีการดำเนินกลยุทธ์การส่งเสริมการตลาดหลากหลายรูปแบบเพื่อกระตุ้นการรับรู้และสร้างความสนใจในผลิตภัณฑ์ของตน ซึ่งประกอบด้วยการจัดทำแผ่นประชาสัมพันธ์ และการเข้าร่วมงานแสดงสินค้า

การจัดทำบัญชีของกลุ่มผลิตภัณฑ์จากการกลั่นสุรา

การจัดทำบัญชีของกลุ่มผลิตภัณฑ์จากการกลั่นสุรากลั่นสุราในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสายรุ้งถือเป็นขั้นตอนที่สำคัญในการบริหารจัดการทรัพยากรทางการเงินและการดำเนินงานของกลุ่ม จัดทำการวิเคราะห์ขั้นตอนและรูปแบบการจัดทำบัญชีอย่างมีระเบียบ

การบันทึกรายได้และค่าใช้จ่ายของผลิตภัณฑ์จากการกลั่นสุรา

การบันทึกรายได้ กลุ่มวิสาหกิจฯ มีการรับเงินจากการขายสุรากลั่น กลุ่มไม่ได้นำเสนอการออกใบเสร็จรับเงินให้แก่ผู้ซื้อ ส่งผลให้ขาดการบันทึกข้อมูลที่มีหลักฐานชัดเจนและถูกต้อง ซึ่งอาจส่งผลต่อความโปร่งใสในการดำเนินงานเข้าใจผิดเกี่ยวกับการทำธุรกรรมทางการเงิน

ข้อเสนอแนะในการออกใบเสร็จรับเงิน ให้มีหลักฐานชัดเจนแสดงว่าได้มีการรับเงินจากการขายอย่างถูกต้องและครบถ้วน การมีใบเสร็จจะเป็นการช่วยในการตรวจสอบและติดตามข้อมูลทางการเงินภายในกลุ่ม อีกทั้งยังช่วยเพิ่มความเชื่อมั่นและความน่าเชื่อถือจากผู้ซื้อ

การบันทึกค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน กลุ่มรวมถึงทุกต้นทุนที่เกิดขึ้นในการกลั่นสุรา เช่น ค่าวัตถุดิบ ค่าแรงงาน และค่าใช้จ่ายในการจัดจ้างต่างๆ ควรมีการบันทึกค่าใช้จ่ายเหล่านี้้อย่างละเอียดเพื่อนำมาใช้ในการวิเคราะห์ต้นทุนที่เกิดขึ้นและการวางแผนทางการเงินในอนาคต

ข้อเสนอแนะการจัดทำบัญชีผลิตภัณฑ์จากการกลั่นสุรา

การบันทึกข้อมูลทางการเงินมีความชัดเจน จึงได้มีการจำแนกหมวดหมู่ของรายได้และค่าใช้จ่าย เพื่อให้สามารถติดตามและควบคุมสถานะทางการเงินได้โดยง่าย โดยเฉพาะในกรณีที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์สุรากลั่นชุมชน ซึ่งได้แก่ ค่าซื้อวัตถุดิบต่างๆ เช่น ค่าซื้อแป้ง ค่าซื้อข้าว ค่าซื้อน้ำตาล และค่าซื้อแสมป์สำหรับติดตามผลิตภัณฑ์สินค้า

การบันทึกลงในสมุดเงินสดจะช่วยให้สามารถติดตามการรับเงินและจ่ายเงินในแต่ละวันได้อย่างเป็นระบบ ทำให้ผู้บริหารและสมาชิกในวิสาหกิจชุมชนสามารถเข้าถึงข้อมูลที่ต้องการได้ตลอดเวลา อีกทั้งยังสามารถนำข้อมูลดังกล่าวไปใช้ในการวิเคราะห์เพื่อหากลยุทธ์ในการพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพของการดำเนินงานต่อไป

การศึกษาตามวัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์ที่ 1 บริบท สภาพปัญหา ความต้องการ และต้นทุนการผลิตของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน

บริบท

สุรากลั่นมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวจากการใช้ข้าวเหนียวเป็นวัตถุดิบหลักร่วมกับลูกแป้งและน้ำตาล ซึ่งทำให้ได้รสชาติและกลิ่นที่โดดเด่น ผลิตภัณฑ์มีความหลากหลายทั้งขนาดและรูปแบบบรรจุภัณฑ์ เพื่อตอบสนองกลุ่มลูกค้าที่หลากหลาย เช่น ผู้บริโภคทั่วไป นักท่องเที่ยว และผู้ที่ชื่นชอบสินค้าพื้นเมือง

กลุ่มลูกค้าหลักคือผู้บริโภคทั่วไปและนักท่องเที่ยวที่กำลังซื้อสูง โดยพฤติกรรมผู้บริโภคแสดงให้เห็นถึงช่องทางการซื้อที่หลากหลายและความคาดหวังในรสชาติและคุณภาพของผลิตภัณฑ์

สภาพปัญหา

ปัญหาด้านการผลิตที่เกี่ยวข้องกับการคัดเลือกและจัดหาวัตถุดิบที่มีคุณภาพสม่ำเสมอ กระบวนการผลิตที่ซับซ้อน และการขาดระบบการควบคุมคุณภาพที่เข้มงวด ส่งผลต่อรสชาติและคุณภาพผลิตภัณฑ์ ด้านการตลาดและการจัดจำหน่ายก็ประสบจากการแข่งขันที่สูงและข้อจำกัดในการเข้าถึงช่องทางจำหน่าย ส่วนปัญหาการเงินมาจากต้นทุนการผลิตสูงและการขาดระบบการจัดการเงินที่มีประสิทธิภาพ

ความต้องการของผู้ประกอบการ

ผู้ประกอบการต้องการพัฒนาทรัพยากรบุคคลในด้านการผลิต การควบคุมคุณภาพ และการบริหารจัดการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตและบริหารจัดการธุรกิจ รวมถึงการได้รับการสนับสนุนทางเทคนิคในการพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการผลิต ส่วนตลาดต้องการการศึกษาและวิเคราะห์แนวโน้มการบริโภคอย่างต่อเนื่อง การวิเคราะห์คู่แข่ง และการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่หรือปรับปรุงผลิตภัณฑ์เดิมเพื่อให้ตอบสนองความต้องการของตลาด

ต้นทุนการผลิต

การคำนวณต้นทุนวัตถุดิบ เป็นขั้นตอนสำคัญช่วยให้ผู้ประกอบการสามารถวางแผนการผลิตและกำหนดราคาขายได้อย่างเหมาะสม โดยทั่วไปแล้ว ต้นทุนวัตถุดิบจะคิดเป็นสัดส่วนที่ค่อนข้างสูงของต้นทุนการผลิตทั้งหมด

ขั้นตอนการคำนวณต้นทุนวัตถุดิบ มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

รายการ	จำนวน	ราคา/หน่วย (บาท)	ต้นทุนรวม (บาท)
ต้นทุนวัตถุดิบ			5,600
ข้าวเหนียว (200 กิโลกรัม)	200	19	3,800
น้ำตาล (25 กิโลกรัม)	25	32	800
วัสดุอื่น ๆ			1,000
ต้นทุนแรงงาน			3,000
ต้นทุนพลังงาน			500
ค่าไฟฟ้า			300
ค่าน้ำ			100
พลังงานอื่น ๆ			100
ต้นทุนบรรจุภัณฑ์			13,250
ขวดบรรจุ	650	1	650
อากรแสตมป์ (300 ชิ้น)	300	42	12,600
ต้นทุนการขนส่ง			700
การขนส่งวัตถุดิบ			200
การขนส่งผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป			300
ค่าใช้จ่ายเพิ่มเติม			200

รวมต้นทุนทั้งหมด			23,150
------------------	--	--	--------

คำนวณต้นทุนต่อหน่วย:

รายการ	จำนวนหน่วย	ต้นทุนรวม (บาท)	ต้นทุนต่อหน่วย (บาท)
รวมต้นทุนทั้งหมด	650 ขวด	23,150	35.61

การคำนวณกำไรและอัตรากำไร:

รายการ	ค่า (บาท)
ราคาขายต่อหน่วย	60
กำไรต่อหน่วย	24.39
อัตรากำไร	68.49%
กำไรทั้งหมด	15,853.50

วัตถุประสงค์ที่ 2 แนวทางการลดต้นทุนการผลิต เพื่อยกระดับผลผลิตภาพของวิสาหกิจชุมชน สามารถดำเนินการได้ในหลายวิธีดังนี้

1. วิเคราะห์ต้นทุนปัจจุบัน ด้วยการรวบรวมข้อมูลต้นทุนทุกด้าน คำนวณต้นทุนต่อหน่วย และวิเคราะห์จุดต้นทุนสูงเพื่อหาแนวทางลด
2. พัฒนากระบวนการผลิต ด้วยการ ปรับใช้เทคโนโลยีและเครื่องจักรที่ทันสมัย ลดความสูญเสีย และเพิ่มประสิทธิภาพ รวมถึงใช้วัตถุดิบให้คุ้มค่าที่สุด
3. จัดการต้นทุนแรงงาน ด้วยการฝึกอบรมเพิ่มทักษะแรงงานและวางแผนการใช้แรงงานอย่างเหมาะสม
4. บริหารจัดการพลังงาน ด้วยการใช้อุปกรณ์ที่ประหยัดพลังงานและวิเคราะห์และลดการใช้พลังงานในทุกขั้นตอน
5. ลดต้นทุนการบรรจุภัณฑ์ ด้วยการเลือกวัสดุที่คุ้มค่าและรักษาคุณภาพและใช้เครื่องบรรจุที่เร็วและมีประสิทธิภาพ
6. ควบคุมคุณภาพการผลิต ด้วยการจัดระบบตรวจสอบคุณภาพตามมาตรฐานและใช้เทคโนโลยีในการควบคุมคุณภาพ
7. จัดการการขนส่ง ด้วยการเลือกวิธีขนส่งที่ต้นทุนต่ำและปรับปรุงระบบโลจิสติกส์ให้มีประสิทธิภาพ

8. จัดทำแผนลดต้นทุนอย่างเป็นระบบ ด้วยการตั้งเป้าหมายการลดต้นทุนที่ชัดเจนและติดตามและประเมินผลเพื่อปรับปรุงแผนการลดต้นทุนตามความจำเป็น

การดำเนินการในแต่ละขั้นตอนนี้จะช่วยให้อาจารย์วิสาหกิจชุมชนสายรุ้งสามารถลดต้นทุนการผลิตและยกระดับผลผลิตภาพได้อย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์ที่ 3 การเสริมสร้างองค์ความรู้และทักษะด้านการลดต้นทุนให้กับผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน สามารถทำได้ผ่านวิธีการต่าง ๆ ดังนี้

การเสริมสร้างองค์ความรู้และทักษะด้านการลดต้นทุนของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนในการผลิตสุรากลั่น

1. มีการจัดฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างความรู้ด้านการวิเคราะห์ต้นทุน การจัดทำงบประมาณ และการใช้เทคโนโลยีเพื่อลดต้นทุนอย่างมีประสิทธิภาพ
2. มีการจัดกิจกรรมศึกษาดูงานและสัมมนาเพื่อเรียนรู้แนวทางการพัฒนาจากผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้อง
3. มีการพัฒนาทักษะด้านการบริหารจัดการทรัพยากร เช่น การบริหารวัตถุดิบ แรงงาน และการวางแผนการผลิตเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ
4. จัดอบรมเพื่อพัฒนาทักษะในการตรวจสอบและควบคุมคุณภาพ เช่น การกำหนดมาตรฐาน การตรวจสอบวัตถุดิบ และการจัดทำแผนควบคุม
5. ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายระหว่างผู้ประกอบการ เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์และแนวทางปฏิบัติผ่านกิจกรรมร่วมต่าง ๆ
6. มีการให้คำปรึกษาอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับการจัดการต้นทุน พร้อมทั้งตรวจสอบและประเมินผลตามคำแนะนำที่ให้ไป

วัตถุประสงค์ที่ 4 การเปรียบเทียบต้นทุนการผลิตสุรากลั่นชุมชนนาล้อม ก่อนและหลังการพัฒนาหรือปรับปรุงกระบวนการผลิต

แนวทางการดำเนินการเพื่อวิเคราะห์และเปรียบเทียบต้นทุนการผลิตก่อนและหลังการปรับปรุงวิสาหกิจชุมชนประกอบด้วย การรวบรวมข้อมูลต้นทุนเดิมอย่างเป็นระบบ การสร้างฐานข้อมูลที่สามารถเปรียบเทียบได้ การดำเนินการปรับปรุงกระบวนการผลิตตามแผนที่วางไว้พร้อมการบันทึกและติดตามการเปลี่ยนแปลง หลังจากนั้นจึงรวบรวมข้อมูลต้นทุนการผลิตใหม่และสร้างฐานข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบกับข้อมูลเดิม จากนั้นทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบต้นทุนโดยใช้เทคนิคเชิงวิเคราะห์เพื่อประเมินผลกระทบจากการปรับปรุง เช่น การลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต รวมถึงจัดทำรายงานสรุปผล พร้อมเสนอแนวทางการปรับปรุงเพิ่มเติมที่เหมาะสม โดยกระบวนการทั้งหมดนี้จะช่วยเสริมสร้างศักยภาพในการพัฒนาอย่างยั่งยืนให้กับวิสาหกิจชุมชนในระยะยาว

ตารางการเปรียบเทียบต้นทุน ราคาขาย และกำไรของสุรากลั่นชุมชน

รายการ	มูลค่า	หมายเหตุ
ต้นทุนการผลิตต่อหน่วย	35.61 บาท/ขวด	ต้นทุนรวมทั้งหมดหารด้วยจำนวนหน่วยผลิต
ราคาขายต่อหน่วย	60.00 บาท/ขวด	ราคาจำหน่ายผลิตภัณฑ์
กำไรต่อหน่วย	24.39 บาท/ขวด	60 - 35.61
อัตรากำไรต่อหน่วย	68.49%	$(24.39 \div 35.61) \times 100$
จำนวนหน่วยที่ผลิต	650 ขวด	ผลิตภายในรอบการผลิต
กำไรทั้งหมด	15,853.50 บาท	24.39×650

ผู้สัมภาษณ์และรวบรวมข้อมูล

นางสาวเขมิสรา สุวรรณวิไลวัฒนา รหัสนักศึกษา 642890001

นางสาววารุณี แสงศรีจันทร์ รหัสนักศึกษา 642890011

บทสัมภาษณ์

ผู้ให้การสัมภาษณ์ : นายนายสุทัศน์ มีชัย

ตำแหน่ง : ประธานกลุ่ม

วันที่สัมภาษณ์ : 2 มกราคม 2568

ชื่อกลุ่ม : วิสาหกิจชุมชนดอนทองการสุรา

รหัสทะเบียน

ที่อยู่ : 15 หมู่ 7 ตำบลป่าแดด อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย

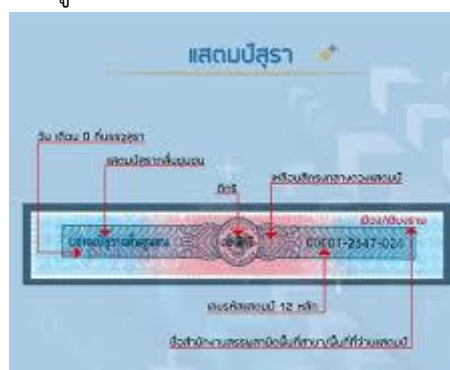

ประวัติความเป็นมาของกลุ่ม

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนดอนทองการสุรา หมู่ 7 ตำบลป่าแดด อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 25 กันยายน 2560 กลุ่มวิสาหกิจชุมชนดอนทองการสุรา เริ่มต้นจากการรวมตัวกัน 7 คน ประชุมและจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนดอนทองการสุรา เพื่อสร้างรายได้ให้กับคนในครอบครัว และคนในชุมชน

วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกลุ่ม

1. เพื่อให้เกษตรกรมีรายได้
2. เพื่อให้สมาชิกในกลุ่มมีความสามัคคีกันและรู้จักรับผิดชอบในหน้าที่ของตน

ขั้นตอนการกลั่นสุรา

นำข้าวเหนียวไปนึ่ง 20 นาที แล้วผึ่งให้เย็นลง บรรจุข้าวลงไปในถัง 100 ลิตร ถึงละ 20 กิโลกรัม เติมน้ำตาลลงไป 10 กิโลกรัม นำลูกแป้งหรือหัวเชื้อหมักผสมกันทิ้งไว้ประมาณ 7 วัน หลังจากนั้นให้เติมน้ำลงไปให้ได้ 90 ลิตร หลังจากนั้น 15 วัน นำไปต้มกลั่น บรรจุขวดพร้อมติดฉลาก แสตมป์

การเงินและการบัญชีของกลุ่ม

การจัดทำบัญชีของเป็นการจัดทำบัญชีอย่างง่ายโดยจดบันทึกด้านรายรับและรายจ่าย ลงในสมุดบัญชีเมื่อมีการรับจ่ายเงิน

กลุ่มฯ มีการใช้จ่ายเงินในรูปแบบเงินทุนหมุนเวียน ส่วนใหญ่นำเงินที่ขายได้แล้วนำมาซื้อวัสดุอุปกรณ์ในการกลั่นสุราและเป็นค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการดำเนินงาน เช่น ค่าอากรแสตมป์ ค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าขนส่ง เป็นต้น

แหล่งที่มาของทุน รายได้จากการขายสินค้า

รายการผลิตภัณฑ์และราคา(Product and Price Strategy)

สุรา ราคา 60 บาท/ขวด

ลำดับที่	รายการสินค้า	ราคา(บาท)
1	สุรากลั่น (เหล้าขาว)	60 / ขวด

กลยุทธ์ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย(Place Strategy)

กลุ่มฯมีช่องทางการจัดจำหน่ายหลักคือ ขายส่ง

ขั้นตอนการบริการแบบขายส่ง

1. รอคำสั่งซื้อสินค้าจากลูกค้า
2. รอกำรับชำระเงินจากลูกค้า ในกรณีที่ลูกค้าไม่ได้ชำระเงินภายในเวลาที่กำหนดจะทำการยกเลิกคำ สั่งซื้อสินค้าทันที
3. เมื่อได้รับชำระเงินแล้วจัดเตรียมสินค้าเพื่อทำการส่งของ

ข้อเสนอแนะการจัดทำบัญชีกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตอนทองการสุรา

เพื่อให้การจัดทำบัญชีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตอนทองการสุรา เป็นไปด้วยความสะดวกในการปฏิบัติและสามารถรับรู้รายรับและรายจ่าย เพื่อนำไปปรับปรุงในการบริหารหรือปรับเปลี่ยนแนวการปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง ดังนั้นจึงได้จัดทำเอกสารและการลงบัญชีเกี่ยวกับการดำเนินงานมาแบบทั่วไป คือ การบันทึกลงสมุดเงินสด

เนื่องจากกลุ่มวิสาหกิจชุมชนตอนทองการสุรา มีการบันทึกรายรับและรายจ่ายอยู่แล้ว ผู้จัดทำจึงได้จัดหมวดหมู่รายได้และค่าใช้จ่ายให้สะดวกและเข้าใจง่ายมากยิ่งขึ้น

การศึกษาตามวัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์ที่ 1 บริบท สภาพปัญหา ความต้องการ และต้นทุนการผลิตของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน

บริบท สภาพปัญหา ความต้องการ และต้นทุนการผลิตของผู้ประกอบการ

การศึกษาบริบทของผลิตภัณฑ์สุรากลั่น เป็นผลิตภัณฑ์ที่ได้รับความนิยมจากการใช้ข้าวเหนียวเป็นวัตถุดิบหลักในการหมักร่วมกับน้ำตาล ซึ่งกระบวนการผลิตที่เป็นเอกลักษณ์ทำให้ได้รสชาติที่แตกต่างจากผลิตภัณฑ์อื่นๆ ในตลาด สภาพแวดล้อมการผลิตต้องได้รับการวิเคราะห์ในด้านสถานที่ผลิต การเข้าถึงวัตถุดิบคุณภาพ และการจัดการปัญหาด้านสุขาภิบาล อีกทั้งยังต้องพิจารณาปัจจัยภายนอก เช่น สภาพอากาศและข้อกำหนดทางกฎหมายที่อาจมีผลต่อการผลิต บทบาทของวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่มีความสำคัญในการสร้างงานให้กับชาวบ้าน การพัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่น และการส่งเสริมการอนุรักษ์วัฒนธรรมการผลิตสุรากลั่นดั้งเดิมตามภูมิปัญญาชาวบ้าน

สภาพปัญหา

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนสุรากลั่นประสบปัญหาด้านการผลิต เช่น การจัดหาวัตถุดิบคุณภาพที่สม่ำเสมอ กระบวนการผลิตที่ต้องการการควบคุมอุณหภูมิที่ถูกต้อง และการควบคุมคุณภาพที่ยังไม่มั่นคง ด้านการตลาดและการจัดจำหน่ายมีปัญหาเรื่องการแข่งขันจากผู้ผลิตรายอื่นและการเข้าถึงช่องทางการจัดจำหน่ายที่จำกัด ส่วนด้านการเงินและการบริหารจัดการพบปัญหาต้นทุนการผลิตสูงและการขาดระบบการจัดการการเงินที่มีประสิทธิภาพ

ความต้องการ

ผู้ประกอบการต้องการการฝึกอบรมด้านการผลิต การควบคุมคุณภาพ และการบริหารจัดการ รวมถึงการสนับสนุนทางเทคนิคในการพัฒนาเทคโนโลยีการผลิต ขณะที่ตลาดต้องการการศึกษาความต้องการและแนวโน้มการบริโภคสุรากลั่น รวมถึงการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่และการปรับปรุงผลิตภัณฑ์เดิม

ต้นทุนการผลิต

การคำนวณต้นทุนการผลิต:

ต้นทุนวัตถุดิบ ค่าใช้จ่ายในการซื้อข้าว น้ำตาล ลูกแป้ง และวัสดุอื่นๆ

การคำนวณต้นทุนวัตถุดิบสำหรับการผลิตสุรากลั่นสามารถทำได้ตามขั้นตอนนี้

ตารางสรุปต้นทุนการผลิตสุรากลั่น (จำนวนผลิต 750 ขวด)

หมวดต้นทุน	รายละเอียด	จำนวนเงิน (บาท)
------------	------------	-----------------

1. วัตถุดิบ	ข้าวเหนียว (150 กก. x 25 บาท)	3,750
	น้ำตาล (75 กก. x 22 บาท)	1,650
	วัสดุอื่น ๆ (ลูกแป้งหมัก, น้ำดื่ม ฯลฯ)	395
	รวมต้นทุนวัตถุดิบ	5,795
2. แรงงาน	พนักงาน 1 คน เดือนละ 4,000 บาท	4,000
3. พลังงาน	ค่าไฟฟ้า	250
	ค่าน้ำประปา	102
	ค่าใช้จ่ายพลังงานอื่น ๆ	70
	รวมต้นทุนพลังงาน	422
4. บรรจุภัณฑ์	ขวด (750 ขวด x 1 บาท)	750
	อากรแสตมป์ (750 ชิ้น x 20 บาท)	15,000
	รวมต้นทุนบรรจุภัณฑ์	15,750
5. การขนส่ง	ขนส่งวัตถุดิบ	200
	ขนส่งผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป	500
	ค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมในการจัดเตรียม/บรรจุ	200
	รวมต้นทุนการขนส่ง	900
รวมต้นทุนทั้งหมด	รวมจากทุกหมวด	26,867
จำนวนขวดที่ผลิตได้		750 ขวด
ต้นทุนต่อหน่วย (ขวด)	$26,867 \div 750$	35.82 บาท

ตารางเปรียบเทียบกำไรต่อขวด จากราคาขายต่าง ๆ (จำนวน 750 ขวด)

ราคาขายต่อขวด (บาท)	ต้นทุนต่อขวด (บาท)	กำไรต่อขวด (บาท)	กำไรรวม (บาท)
50	35.82	14.18	10,635
55	35.82	19.18	14,385
60	35.82	24.18	18,135
65	35.82	29.18	21,885
70	35.82	34.18	25,635

ยิ่งราคาขายต่อขวดเพิ่มขึ้น กำไรต่อหน่วยและกำไรรวมก็เพิ่มตามไปด้วย จุดคุ้มทุน (Break-even point) จะอยู่ที่ประมาณ 35.82 บาท ซึ่งต่ำกว่าราคาตลาดทั่วไปมาก ทำให้มีโอกาสนในการทำกำไรสูง

วัตถุประสงค์ที่ 2 แนวทางการลดต้นทุนการผลิต เพื่อยกระดับผลผลิตภาพของวิสาหกิจชุมชนสุรากลั่น สามารถช่วยยกระดับผลผลิตภาพของวิสาหกิจชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสามารถดำเนินการได้ในหลายวิธีดังนี้

1. วิเคราะห์ต้นทุนปัจจุบัน โดยรวบรวมข้อมูลต้นทุนในทุกด้าน คำนวณต้นทุนต่อหน่วย และวิเคราะห์หาจุดที่สามารถลดต้นทุนได้
2. พัฒนาระบบการผลิต ด้วยการปรับปรุงเทคโนโลยี ลดความสูญเสีย และเพิ่มประสิทธิภาพการใช้วัตถุดิบ
3. จัดการต้นทุนแรงงาน ผ่านการฝึกอบรมทักษะและการวางแผนแรงงานให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด
4. บริหารพลังงาน โดยใช้พลังงานอย่างประหยัดและวิเคราะห์การใช้พลังงานในแต่ละขั้นตอน
5. ลดต้นทุนบรรจุภัณฑ์ ด้วยการเลือกวัสดุที่คุ้มค่าและปรับปรุงกระบวนการบรรจุให้มีประสิทธิภาพ
6. ควบคุมคุณภาพ เพื่อป้องกันการสูญเสียจากสินค้าที่ไม่ได้มาตรฐาน และใช้เทคโนโลยีตรวจสอบคุณภาพ
7. จัดการขนส่ง ด้วยวิธีที่ประหยัดและการวางแผนโลจิสติกส์ให้มีประสิทธิภาพ
8. วางแผนการลดต้นทุน ด้วยการตั้งเป้าหมาย ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

วัตถุประสงค์ที่ 3 การเสริมสร้างองค์ความรู้และทักษะด้านการลดต้นทุนให้กับผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนที่ผลิตผลิตภัณฑ์สุรากลั่น สามารถทำได้ผ่านวิธีการต่าง ๆ ดังนี้

การเสริมสร้างองค์ความรู้และทักษะในการลดต้นทุนของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ มีแนวทางที่สำคัญ

1. การจัดฝึกอบรมและให้ความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์ต้นทุน การวางแผนงบประมาณ และเทคนิคการลดต้นทุน รวมถึงการศึกษกรณีตัวอย่างที่ประสบความสำเร็จและการจัดสัมมนาหรือดูงานเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้
2. การพัฒนาทักษะด้านการบริหารจัดการ โดยเน้นการเสริมสร้างความรู้ในการบริหารทรัพยากร เช่น วัตถุดิบ แรงงาน และเวลา พร้อมทั้งส่งเสริมการนำเทคโนโลยีและซอฟต์แวร์มาใช้เพื่อลดต้นทุนการผลิต
3. มีการส่งเสริมแนวทางปฏิบัติที่ดี โดยให้ความรู้เกี่ยวกับการผลิตที่ยั่งยืน การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ และการจัดทำคู่มือปฏิบัติงาน พร้อมทั้งนำเสนอแนวทางที่ประสบความสำเร็จ
4. มีการสร้างเครือข่ายและระบบสนับสนุนผู้ประกอบการ เพื่อให้สามารถแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างกัน และมีการให้คำปรึกษา ตรวจสอบประเมิน รวมถึงสนับสนุนข้อมูลด้านแหล่งเงินทุนและทรัพยากรที่จำเป็นในการผลิต

วัตถุประสงค์ที่ 4 การเปรียบเทียบต้นทุนการผลิตภัตตาคารกลุ่มชนนาล้อม ก่อนและหลังการพัฒนาหรือปรับปรุงกระบวนการผลิต

การวิเคราะห์เปรียบเทียบต้นทุนการผลิตก่อนและหลังการดำเนินการเพื่อปรับปรุงวิสาหกิจชุมชนในตำบลเป็นกระบวนการสำคัญที่ช่วยให้สามารถประเมินผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงในการผลิตและการจัดการต้นทุนได้อย่างเป็นระบบ โดยเริ่มจากการรวบรวมข้อมูลต้นทุนการผลิตเดิมและจัดทำฐานข้อมูลต้นทุนเพื่อใช้เป็นข้อมูลเปรียบเทียบ จากนั้นจึงดำเนินการปรับปรุงตามแผนที่วางไว้ พร้อมบันทึกและติดตามการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในกระบวนการผลิต เมื่อดำเนินการแล้วเสร็จ จะมีการรวบรวมข้อมูลต้นทุนใหม่และสร้างฐานข้อมูลใหม่เพื่อใช้ในการวิเคราะห์เปรียบเทียบต้นทุนการผลิตก่อนและหลังการดำเนินการ โดยใช้เทคนิคเชิงวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบประสิทธิภาพและผลกระทบจากการปรับปรุง เช่น การลดต้นทุนหรือเพิ่มคุณภาพผลิตภัณฑ์ สุดท้ายจึงจัดทำรายงานผลการวิเคราะห์ พร้อมเสนอแนวทางการปรับปรุงเพิ่มเติมเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพและลดต้นทุนอย่างต่อเนื่องให้กับวิสาหกิจชุมชนในระยะยาว

รายการ	ค่าที่ใช้คำนวณ	ผลลัพธ์
ต้นทุนการผลิตต่อหน่วย	-	35.82 บาท
ราคาขายต่อหน่วย	-	60 บาท
กำไรต่อหน่วย	$60 - 35.82$	24.18 บาท
อัตรากำไร (%)	$(24.18 \div 35.82) \times 100$	ประมาณ 67.5%
จำนวนหน่วยที่ผลิต	-	750 ขวด
กำไรทั้งหมด	24.18×750	18,135 บาท

ผู้สัมภาษณ์และรวบรวมข้อมูล

นางสาวเมวิกา กิตติชัยกุล	รหัสนักศึกษา	652890008
นางสาวทักษิณา ใจผ่อง	รหัสนักศึกษา	652890013

บทสัมภาษณ์

ผู้ให้การสัมภาษณ์ : นายสมพงษ์ อินตะชัยวงศ์

ตำแหน่ง : ประธานโครงการ

วันที่สัมภาษณ์ : 10 มกราคม 2568

ชื่อกลุ่ม : วิสาหกิจชุมชนผู้เลี้ยงโค-กระบือ ตำบลป่าแดด

ที่อยู่ : 113 หมู่ 10 ตำบลป่าแดด อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย 57180

ประวัติความเป็นมาของกลุ่ม

การจัดตั้งกลุ่มผู้เลี้ยงโคกระบือ จัดตั้งครั้งแรกเมื่อปี 2530 ใช้ชื่อกลุ่มว่า “กลุ่ม 12 สิงหา” โดยมีนายธวัชชัย อินตะชัยวงศ์ เป็นประธานคนแรก วัตถุประสงค์เพื่อเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ต่อมาในปี พ.ศ. 2555 ได้เปลี่ยนชื่อกลุ่มเป็น กลุ่มธนาคารโค-กระบือบ้านหัวฝาย เนื่องจากได้จัดตั้งธนาคารโค-กระบือบ้านหัวฝาย มีนายจอนสันต์ เสนาโพธิ์ เป็นประธาน คนที่ 2 โดยได้รับคำแนะนำจากสำนักงานปศุสัตว์อำเภอแม่สรวย และในปี พ.ศ. 2564 ได้เปลี่ยนชื่อกลุ่มใหม่ ชื่อว่า กลุ่มวิสาหกิจชุมชน 2020 ได้จดทะเบียนวิสาหกิจชุมชนกับสำนักงานเกษตรอำเภอแม่สรวย ทางกลุ่มวิสาหกิจชุมชน 2020 ไม่ได้ไปจดทะเบียนกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ทำให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชน 2020 ถูกยกเลิกไป แต่กลุ่มฯ ยังได้ดำเนินกิจการอย่างต่อเนื่อง

จากสถานการณ์ราคาโค-กระบือตกต่ำ แต่เนื้อสดในตลาดยังมีราคาสูง ไม่สัมพันธ์กัน ทำให้เกษตรกรผู้เลี้ยงโค-กระบือหรือสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน 2020 ได้มีการประชุมปรึกษาหารือเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาโค-กระบือราคาถูก จะช่วยเหลือสมาชิกกลุ่มอย่างไร จึงมีมติว่าเห็นควรจัดประชุมและขอมติจากสมาชิกกลุ่ม เพื่อไปขอจดทะเบียนกลุ่มวิสาหกิจชุมชนใหม่ และในวันที่ 13 สิงหาคม 2567 ได้จัดตั้งขึ้นเป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้เลี้ยงโค - กระบือตำบลป่าแดด จนถึงปัจจุบัน

วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกลุ่ม

1. เพื่อเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้เลี้ยงโค-กระบือตำบลป่าแดด
2. เพื่อให้เกษตรกร และคนในชุมชนมีรายได้
3. เพื่อให้สินค้าที่ส่งออกไปขายมีคุณภาพ และมีที่มาอย่างชัดเจน

ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มได้แก่ เนื้อสดและส่วนต่าง ๆ ของสัตว์

แหล่งที่มาของทุน

เงินค่าธรรมเนียมแรกเข้า เงินบำรุงประจำปีจากสมาชิก เงินสัจจะรายเดือนหรือเงินหุ้นของสมาชิก เงินอุดหนุนจากหน่วยงานราชการและเอกชน เงินที่มีผู้มีจิตศรัทธาบริจาค เงินที่เกิดจากการจัดกิจกรรมและดอกผลจากบัญชีเงินฝากธนาคารของกลุ่มฯ เงินกู้ยืมจากสถาบันการเงิน (ธนาคาร) ภาครัฐ เงินทุนสำรอง และเงินอื่น ๆ

การเงินและการบัญชีของกลุ่ม

การจัดทำบัญชีของเป็นการจัดทำบัญชีอย่างง่ายโดยจดบันทึกด้านรายรับและรายจ่าย ลงในสมุดบัญชีเมื่อมีการรับ - จ่ายเงิน

กลุ่มฯ มีการใช้จ่ายเงินในรูปแบบเงินทุนหมุนเวียน ส่วนใหญ่นำเงินที่ขายได้แล้วนำมาซื้อสัตว์เพื่อเป็นวัตถุดิบในการผลิต และเป็นค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการดำเนินงาน เช่น ค่าขนส่ง ค่าเช่าหะและและตัดแต่ง เป็นต้น

รายการผลิตภัณฑ์และราคา (Product and Price Strategy)

ลำดับที่	รายการสินค้า	จำนวน	ราคา (บาท)
1.	เนื้อสดและส่วนต่าง ๆ ของสัตว์	1 ตัว	23,500

กลยุทธ์ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย (Place Strategy)

กลุ่มฯ มีช่องทางการจัดจำหน่ายหลัก คือ ขายส่ง

ขั้นตอนการบริการแบบขายส่ง

1. ทำการขนส่งสัตว์ไปยังโรงฆ่าสัตว์ (สัตว์ที่ส่งไปต้องเป็นสัตว์ที่ตกลงซื้อกันตามมติในที่ประชุม)
2. เมื่อโรงฆ่าสัตว์ชำแหละตัดแต่งสัตว์ และทำการจัดสรรเรียบร้อยแล้ว ทางกลุ่มฯ ทำการแจ้งให้เลี้ยงชุมชนแต่ละเลี้ยงเข้าไปรับเนื้อสดและส่วนต่าง ๆ ของสัตว์เพื่อนำไปจำหน่ายที่เลี้ยงชุมชนของตน

ข้อเสนอแนะการจัดทำบัญชีกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้เลี้ยงโค - กระบือตำบลป่าแดด

เนื่องจากกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้เลี้ยงโค - กระบือตำบลป่าแดด เป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ยังตั้งขึ้นได้ไม่นาน กลุ่มฯ จึงได้จัดทำเอกสารและการลงบัญชีเกี่ยวกับการดำเนินงานแบบทั่วไป คือ การบันทึกผลกำไร - ขาดทุน เพื่อให้สะดวกแก่เจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติ และสามารถนำข้อมูลไปปรับปรุงในการบริหารหรือปรับเปลี่ยนแนวทางการปฏิบัติงานได้ตั้งนั้น กลุ่มฯ ควรจัดทำสมุดเงินสด ทะเบียนคุมเงินฝากธนาคาร ทะเบียนคุมใบเสร็จรับเงิน ทะเบียนคุมเบิกเงิน และเอกสารฝาก - ถอน เพื่อให้ทางกลุ่มฯ จัดทำบัญชีได้สะดวกและเข้าใจมากยิ่งขึ้น

การศึกษาตามวัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์ที่ 1 บริบท สภาพปัญหา ความต้องการ และต้นทุนการผลิตของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน

บริบท

ผลิตภัณฑ์เนื้อสดและส่วนต่างๆ ของสัตว์เป็นอาหารที่ได้รับความนิยมในพื้นที่ โดยมีการผลิตที่ถูกสุขลักษณะภายใต้การกำกับของปศุสัตว์จังหวัด ซึ่งกลุ่มเป้าหมายหลักคือผู้บริโภคในท้องถิ่น และพื้นที่ใกล้เคียง สภาพแวดล้อมการผลิตยังคงต้องพัฒนาในด้านสถานที่จัดการขยะและสุขาภิบาล รวมถึงมีปัจจัยภายนอกอย่างสภาพอากาศ การขนส่ง และกฎหมายที่ส่งผลต่อการผลิต วิสาหกิจชุมชนมีบทบาทสำคัญในการสร้างรายได้ พัฒนาเศรษฐกิจ และส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่น

สภาพปัญหา

ปัญหาในด้านกระบวนการผลิตที่ยังไม่มีโรงฆ่าสัตว์ที่เป็นของกลุ่มฯ และการควบคุมคุณภาพที่ยังไม่เป็นระบบ ด้านการตลาดยังเผชิญกับการแข่งขันสูงและช่องทางจัดจำหน่ายที่จำกัด ขณะที่ด้านการเงินยังประสบปัญหาทุนไม่เพียงพอและการจัดทำบัญชีที่ไม่มีระบบแน่นอน ผู้ประกอบการมีความต้องการในการฝึกอบรมด้านการควบคุมคุณภาพและการบริหารจัดการ ในขณะที่ตลาดมีแนวโน้ม

ความต้องการ

ความต้องการบริโภคเนื้อสดและส่วนต่างๆ ของสัตว์ที่เพิ่มขึ้น ซึ่งควรได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่องเพื่อตอบสนองต่อความต้องการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ต้นทุนการผลิต การคำนวณต้นทุนวัตถุดิบ

ตารางสรุปต้นทุนการผลิตเนื้อสดและส่วนต่างๆ ของสัตว์

รายการต้นทุน	รายละเอียด	จำนวนเงิน (บาท)
1. ต้นทุนวัตถุดิบ	ควาย 600 กก. × 60 บาท/กก.	36,000
2. ต้นทุนแรงงาน (จำหน่าย)	300 บาท × 1 คน × 2 รอบ × 6 เชียง	3,600
3. ต้นทุนการผลิต (ฆ่าแหละและตัดแต่ง)	1,000 บาท × 1 ตัว × 2 รอบ	2,000
4. ต้นทุนการขนส่งสัตว์	300 บาท × 2 รอบ	600
5. ต้นทุนการดำเนินงาน	มิด + ป้าย + สติกเกอร์ + ถังน้ำ/ ฝ้ายาง = 630+1720+670+700	3,720
	รวมต้นทุนทั้งหมด	45,920
	จำนวนสัตว์ที่ผลิตได้ (ตัว)	2 ตัว
	ต้นทุนต่อหน่วย (ต่อตัว)	22,960 บาท

แยกต้นทุนเป็นรายรอบการผลิต

รายการต้นทุน	ต่อรอบ (บาท)	รวม 2 รอบ (บาท)	หมายเหตุ
1. ต้นทุนวัตถุดิบ	18,000	36,000	ควาย 600 กก. × 60 บาท (แบ่งรอบละครึ่งตัว)
2. ต้นทุนแรงงาน (จำหน่าย)	1,800	3,600	300 × 1 คน × 6 เดือน
3. ต้นทุนการผลิต (ข้าแหละ)	1,000	2,000	1 ตัว × 1,000 บาท
4. ต้นทุนขนส่งสัตว์	300	600	300 บาท/รอบ
5. ต้นทุนดำเนินงาน	1,860	3,720	แบ่งครึ่งค่าใช้จ่ายรวม (เช่น ค่ามีด, ป้าย ฯลฯ)
รวมต้นทุนต่อรอบ	22,960	45,920	

เปรียบเทียบกับราคาขายเพื่อคำนวณกำไรต่อหน่วย

การตั้งราคาขายเนื้อสดและส่วนต่างๆ ต่อควาย 1 ตัว (หลังหักสูญเสีย) = 30,000 บาท

รายการ	จำนวน (บาท)
ราคาขายต่อหน่วย	30,000
ต้นทุนต่อหน่วย	22,960
กำไรต่อหน่วย	7,040 บาท
กำไรรวม 2 รอบ = 14,080 บาท	

สรุปต้นทุนและกำไรจากการผลิตเนื้อสดและส่วนต่างๆ ของสัตว์

รายการ	ข้อมูล
ต้นทุนการผลิตต่อหน่วย	22,960 บาท/ตัว
ราคาขายต่อหน่วย	23,500 บาท/ตัว
กำไรต่อหน่วย	540 บาท/ตัว
อัตรากำไรต่อหน่วย	ประมาณ 2.35%
จำนวนหน่วยที่ผลิตได้	2 ตัว
กำไรทั้งหมด (2 ตัว)	1,080 บาท

วัตถุประสงค์ที่ 2 แนวทางการลดต้นทุนการผลิต เพื่อยกระดับผลิตภาพของวิสาหกิจชุมชน

แนวทางการลดต้นทุนการผลิต

1. วิเคราะห์ต้นทุนปัจจุบัน รวบรวมข้อมูลต้นทุนทั้งหมด เช่น วัตถุดิบ แรงงาน ขนส่ง การดำเนินงาน คำนวณต้นทุนต่อหน่วยเพื่อประเมินภาพรวมและวิเคราะห์จุดต้นทุนสูง
2. พัฒนาระบบการผลิต ปรับปรุงเทคโนโลยีและเครื่องจักรให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ลดความสูญเสียในกระบวนการผลิตและใช้วัตถุดิบอย่างคุ้มค่าและลดของเสีย
3. จัดการต้นทุนแรงงาน ฝึกอบรมเพื่อเพิ่มทักษะการทำงานและวางแผนการใช้แรงงานอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การจัดตารางงานที่เหมาะสม
4. จัดการระบบขนส่ง พัฒนาระบบขนส่งที่ปลอดภัย เช่น อุปกรณ์กันสัดรถบรรทุก และใช้วิธีขนส่งที่ประหยัด เช่น ขนส่งหลายตัวต่อเที่ยว
5. ลดต้นทุนการดำเนินงาน เลือกว่าวัสดุ/อุปกรณ์ที่ราคาคุ้มค่าแต่ยังมีคุณภาพและเน้นการใช้ของที่ทนทานและประหยัดต้นทุนระยะยาว
6. ควบคุมคุณภาพการผลิต จัดระบบตรวจสอบคุณภาพในทุกขั้นตอน และรักษามาตรฐานเพื่อป้องกันความสูญเสียจากสินค้าชำรุด
7. การจัดการการขนส่ง เลือกวิธีการขนส่งที่มีต้นทุนต่ำ เช่น การขนส่งครั้งละหลายตัว
8. จัดทำแผนการลดต้นทุน ตั้งเป้าหมายชัดเจน เช่น ลดต้นทุนแรงงาน 10% ลดค่าวัสดุ 15% และติดตามผลและประเมินอย่างต่อเนื่อง เพื่อปรับปรุงแผนให้ดีขึ้น

วัตถุประสงค์ที่ 3 การเสริมสร้างองค์ความรู้และทักษะด้านการลดต้นทุนให้กับผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน สามารถทำได้ผ่านวิธีการต่าง ๆ ดังนี้

การเสริมสร้างองค์ความรู้และทักษะในการลดต้นทุนของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนกลุ่มผู้เลี้ยงโค-กระบือตำบลป่าแดด ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพและยกระดับผลิตภาพ โดยเริ่มจากการจัดฝึกอบรมและการศึกษาเกี่ยวกับการจัดการต้นทุน เช่น การคำนวณต้นทุน การจัดทำงบประมาณ และการวิเคราะห์กรณีศึกษาที่ประสบความสำเร็จ พร้อมทั้งส่งเสริมการศึกษาดูงานเพื่อเรียนรู้แนวทางที่เหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญ

พัฒนาทักษะการบริหารจัดการทรัพยากร เช่น วัตถุดิบ เวลา และการวางแผนการผลิต รวมถึงการใช้เทคโนโลยีช่วยลดต้นทุน ยังมีการจัดการและควบคุมคุณภาพผ่านการฝึกทักษะ การตรวจสอบและการรายงานผล เพื่อรักษามาตรฐานการผลิต ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ประกอบการผ่านการสร้างเครือข่าย การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การจัดเวิร์คช็อป และการให้คำปรึกษาอย่างต่อเนื่อง

วัตถุประสงค์ที่ 4 การเปรียบเทียบต้นทุนการผลิตก่อนและหลังการพัฒนาหรือปรับปรุงกระบวนการผลิต

การวิเคราะห์เปรียบเทียบต้นทุนการผลิตก่อนและหลังการดำเนินการปรับปรุงของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนผู้เลี้ยงโค-กระบือตำบลป่าแดด เป็นกระบวนการสำคัญที่ใช้ประเมินผลกระทบจากการ

เปลี่ยนแปลงในด้านการผลิตและการจัดการต้นทุน โดยเริ่มจากการรวบรวมข้อมูลต้นทุนเดิม เช่น ต้นทุนวัตถุดิบ ค่าแรงงาน ต้นทุนการผลิต ต้นทุนการขนส่ง และต้นทุนการดำเนินงาน พร้อมสร้างฐานข้อมูลต้นทุนเพื่อใช้เปรียบเทียบในภายหลัง

หลังจากนั้นดำเนินการปรับปรุงตามแผนที่วางไว้ เช่น การนำเทคโนโลยีมาใช้ การปรับกระบวนการผลิต และการจัดการทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมบันทึกและติดตามการเปลี่ยนแปลงของต้นทุนในแต่ละด้าน

ต่อมาได้มีการรวบรวมข้อมูลต้นทุนใหม่หลังการดำเนินการ พร้อมจัดทำฐานข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบกับข้อมูลเดิม จากนั้นวิเคราะห์เปรียบเทียบต้นทุนการผลิตก่อนและหลังการดำเนินการ โดยใช้เทคนิคเชิงเปรียบเทียบ เช่น การวิเคราะห์ต้นทุนต่อหน่วย และการวิเคราะห์ส่วนต่างของต้นทุน เพื่อประเมินประสิทธิภาพและผลของการปรับปรุง

สุดท้าย มีการจัดทำรายงานสรุปผลการวิเคราะห์พร้อมข้อดีข้อเสียของการปรับปรุง และเสนอแนวทางการพัฒนาเพิ่มเติม เช่น การปรับกระบวนการผลิตที่ยังมีต้นทุนสูง และแนวทางการลดต้นทุนในระยะยาว

ผู้สัมภาษณ์และรวบรวมข้อมูล

นางสาวธนัชพร แก้วคำ	รหัสนักศึกษา	652890004
นายณพนธ์ ไชยลังกา	รหัสนักศึกษา	652890005

บทสัมภาษณ์

ผู้ให้การสัมภาษณ์ : นายพนม นามสกุล

ตำแหน่ง : ประธานโครงการ

วันที่สัมภาษณ์ : 10 มกราคม 2568

ชื่อกลุ่ม : วิสาหกิจชุมชนน้ำส้มควันไม้และถ่าน

ที่อยู่ : เลขที่ 138 หมู่บ้านสันโค้ง หมู่ 12 ตำบลป่าแดด อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย

ประวัติความเป็นมาของกลุ่ม

ประชาชนตำบลป่าแดด อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย ส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพ การเกษตร ทั้งทำนา ทำสวน และพืชผัก หลังจากสิ้นสุดฤดูกาลเก็บเกี่ยวแล้วทำให้เกิดภาวะว่างงาน ประกอบกับสภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ และค่าครองชีพสูงขึ้น หนึ่งในแกนนำชุมชนซึ่งมีความ ขยันหมั่นเพียร มีความกระตือรือร้น แสวงหาความรู้ตลอดเวลา ทั้งจากผู้รู้ด้านต่างๆ และเรียนรู้ด้วย ตัวเอง เกิดกระบวนการความคิดที่ต้องการจัดตั้งวิสาหกิจชุมชนบ้านสันโค้ง จึงเกิดแนวคิดในการทำน้ำส้ม ควันไม้จากไม้ในท้องถิ่นเพื่อสร้างรายได้ น้ำส้มควันไม้ คือ ผลผลิตที่ได้จากกระบวนการเผาถ่าน มี ลักษณะเหลวสีน้ำตาลแดงหรือสีเหลืองอมน้ำตาล ได้จากการควบแน่นของควันไฟที่เกิดจากการเผา ถ่านในช่วงอุณหภูมิเผา 300 – 400 องศาเซลเซียส อุณหภูมิดังกล่าวทำให้สารประกอบต่างๆ ในไม้ ฟินสลายตัวด้วยความร้อน เกิดเป็นสารประกอบขึ้นใหม่ซึ่งมีประโยชน์มากมาย เช่น กำจัดแมลงศัตรู มะนาวได้ตลอดปี บังคับมะนาวให้มีผลผลิตนอกฤดู ใช้ป้องกันกำจัดหนอนและแมลงศัตรูข้าว-ข้าวไร่ ใช้ป้องกันแมลงสี แมลงบั่ว เพลี้ยไฟ เพลี้ยกระโดด และ แมลงปากดูดอื่นๆ ในนาข้าว กำจัดเชื้อโรค และแมลงศัตรูพืชที่ตกค้างในดินปลูก

วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกลุ่ม

1. เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรมีการรวมกลุ่มช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการประกอบกิจการด้าน การผลิต/การบริการ
2. เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรรวมกันแก้ไขปัญหาหารเลิศ การแปรรูป และการตลาด
3. เพื่อเป็นศูนย์กลางรับความรู้ในการถ่ายทอดวิชาการไปสู่เกษตรกร
4. เพื่อใช้กระบวนการกลุ่มในการพัฒนาเกษตรกรให้มีความมั่นคงในการประกอบอาชีพ สามารถพึ่งพาตนเองได้

ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มได้แก่ น้ำส้มควันไม้และ ถ่าน

วัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำน้ำส้มควันไม้และถ่าน ถึง 200 ลิตร (ถังแก๊สลอนน้ำมัน) สังกะสี ท่อ เหล็กและฟืน (ไม้)

ขั้นตอนการทำน้ำส้มควันไม้และถ่าน

น้ำส้มควันไม้เป็นผลพลอยได้จากการเผาถ่าน ซึ่งกระบวนการเผาถ่านประกอบด้วย 4 ขั้นตอนหลัก ได้แก่

1. ขั้นตอนไล่ความชื้น เมื่อเริ่มจุดไฟหน้าเตาเป็นช่วงไล่ความชื้น อุณหภูมิจะสูงขึ้นเรื่อย ๆ เมื่ออุณหภูมิปากปล่องประมาณ 50-60 องศาเซลเซียส และภายในเตาประมาณ 150 องศาเซลเซียส ควันเริ่ม มีกลิ่นเหม็น และเมื่ออุณหภูมิที่ปากปล่องจะสูงขึ้นไปอีกประมาณ 70-75 องศาเซลเซียส และอุณหภูมิ ภายในเตาประมาณ 200-250 องศาเซลเซียส ควันมีกลิ่นเหม็นฉุน ในช่วงนี้เป็นการไล่ ความชื้นออกจาก เนื้อไม้ใช้เวลาประมาณ 2-3 ชั่วโมงนับจากเมื่อไฟหน้าเตาติดแล้ว

2. ขั้นตอนเปลี่ยนไม้เป็นถ่าน เมื่อปล่อยให้ไฟหน้าเตาติดไปเรื่อยๆ อุณหภูมิปากปล่องจะสูง เพิ่มขึ้นประมาณ 80-85 องศาเซลเซียส 0 อุณหภูมิภายในเตาประมาณ 300-400 องศาเซลเซียส ควัน จะรวมตัวกันหนาแน่น พุ่งขึ้นมีสีขาวขุ่นและมีกลิ่นเหม็นฉุนอย่างรุนแรงหรือที่เรียกว่า “ควันบ้า” ช่วง นี้ไม้เริ่มกลายเป็นถ่านหรือเกิดปฏิกิริยาคายความร้อน ซึ่งอุณหภูมิในเตาจะสูงขึ้นเรื่อยๆ สามารถลด เชื้อเพลิงหน้า เตาหรือไม่ต้องเติมฟืนหน้าเตาได้ หากใช้กระเบื้องแผ่นเรียบสีขาวอังบนปากปล่องควัน แล้วสังเกตดูหยด น้ำที่เกาะจะมีสีเหลืองปนน้ำตาล ถือว่าเป็นช่วงที่เริ่มเก็บน้ำส้มควันไม้ได้ โดยนำท่อ ไม้ไผ่ (ท่อทะลุปล้อง ยาวประมาณ 3-5 เมตร) หรือวัสดุทนกรด นำไปวางเหนือปากปล่องเพื่อดักเก็บ ควันซึ่งเมื่อควันถูกความ เย็นก็จะเกิดการควบแน่นรวมกันเป็นหยดน้ำ ทั้งนี้การเก็บน้ำส้มควันไม้จะ นับระยะเวลาการเก็บจากที่ เริ่มต้นเก็บออกไปประมาณ 4 ชั่วโมง หรืออุณหภูมิปากปล่องประมาณ 80-150 องศาเซลเซียส อุณหภูมิ 4 ในเตาประมาณ 300-450 องศาเซลเซียส หรือสังเกตสีควันที่ปาก ปล่องเริ่มเปลี่ยนเป็นสีน้ำเงินก็ให้หยุด เก็บน้ำส้มควันไม้ได้

3. ขั้นตอนทำให้ถ่านบริสุทธิ์ โดยเปิดหน้าเตาให้อากาศไหลเข้าไปได้เพื่อเพิ่มความร้อน สำหรับเผาไล่ไขมันดินให้ออกไปจากถ่าน ไขมันดินในถ่านหากไม่ถูกกำจัดออกไปแล้วนำถ่านไปใช้ก็ จะได้ถ่านที่มีคุณภาพต่ำ และเมื่อนำไปประกอบอาหารปิ้งย่าง ไขมันดินที่ค้างอยู่ในถ่านเมื่อถูกเผาไหม้ ด้วยอุณหภูมิ สูงกว่า 425 องศาเซลเซียสแล้ว จะเกิดเป็นสารประกอบใหม่ซึ่งเป็นสารก่อมะเร็งที่เป็น อันตรายต่อผู้บริโภค อุณหภูมิที่ปากปล่องในช่วงนี้จะสูงขึ้นมากกว่า 150 องศาเซลเซียส ซึ่งไม่ควร เก็บน้ำส้มควันไม้ในช่วงนี้ ด้วยเนื่องจากมีสารประกอบที่เป็นโทษต่อการนำไปใช้ ในช่วงนี้เมื่อสังเกต ควันจะเปลี่ยนจากสีน้ำเงินเป็น ควันใส ให้ทำการปิดหน้าเตารวมทั้งปากปล่องควัน

4. ขั้นตอนทำให้ถ่านเย็น เป็นช่วงที่ปล่อยให้เตาเย็นลง ก่อนที่จะนำถ่านไม้ออกจากเตามาใช้งาน ซึ่งก่อนเปิดเตาต้องให้อุณหภูมิในเตาต่ำกว่า 50 องศาเซลเซียส0 เพราะหากสูงกว่านั้นจะทำให้ถ่านลุกติดได้ ในที่นี้อาจจะทดลองเอามือแตะที่ปล่องควันเมื่อปล่องควันเย็นตัวจนเอามือสัมผัสได้ แสดงว่าสามารถเปิดเตาได้และการเปิดเตาต้องเปิดที่ปล่องก่อนเพื่อระบายความร้อนและแก๊สที่ยังคงค้างอยู่ในเตาให้หมดหลังจากนั้นจึงเปิดหน้าเตา

การศึกษาตามวัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์ที่ 1 บริบท สภาพปัญหา ความต้องการ และต้นทุนการผลิตของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน

บริบท

น้ำส้มควันไม้และถ่าน เป็นผลิตภัณฑ์ที่ได้รับความนิยม โดยมีการใช้กระบวนการผลิตที่เป็นเอกลักษณ์ น้ำส้มควันไม้ใช้ป้องกันและกำจัดศัตรูพืช โดยผสมน้ำตามอัตราส่วนที่แนะนำ ใช้ฉีดพ่นที่ใบหรือที่พื้นรอบๆ ต้นพืช ทุกๆ 7-15 วัน เพื่อขับไล่แมลง และถ่านช่วยดูดซับกลิ่นที่ไม่พึงประสงค์ ทำให้ต้นไม้แข็งแรง โตไว ไม่มีโรคแมลงรบกวน ช่วยลดกลิ่นอับดับความชื้น ช่วยเพิ่มออกซิเจนในดินและน้ำ ช่วยดูดซับสารพิษในร่างกาย และในดิน

วิเคราะห์สิ่งแวดล้อมการผลิต เช่น สถานที่ผลิต การเข้าถึงวัสดุ อุปกรณ์ ตรวจสอบปัจจัยภายนอกที่อาจมีผลต่อการผลิต เช่น สภาพอากาศ และข้อกำหนดด้านกฎหมาย

สภาพปัญหา

ปัญหาด้านการผลิต คุณภาพวัสดุ การจัดหาวัสดุที่มีคุณภาพอาจเป็นปัญหา เช่น ชนิดของไม้ (พืน) ที่จะนำมาเผาที่ใช้ในการผลิต และสภาพอากาศในการผลิต ปัญหาในการควบคุมคุณภาพผลิตภัณฑ์ เช่น การรักษามาตรฐาน

ปัญหาด้านการตลาดและการจัดจำหน่าย การแข่งขันจากผู้ผลิตรายอื่นๆ หรือผลิตภัณฑ์ทดแทน

ปัญหาในการเข้าถึงตลาดหรือช่องทางการจัดจำหน่ายที่ไม่เพียงพอ

ปัญหาด้านการเงินและการบริหารจัดการ ต้นทุนการผลิตที่สูงกว่าที่คาดการณ์ เช่น ต้นทุนวัตถุดิบ ค่าแรง

ความต้องการ

ความต้องการฝึกอบรมเกี่ยวกับการผลิต การควบคุมคุณภาพ และการบริหารจัดการการพัฒนาเทคโนโลยีการผลิต ศึกษาความต้องการของตลาด เช่น บรรจุภัณฑ์ที่เป็นที่สนใจ

ต้นทุนการผลิต

ผลิตภัณฑ์น้ำส้มควันไม้และถ่าน วัตถุดิบ ค่าใช้จ่ายหลักมาจากการทอนไม้แห้ง ที่ใช้ในการผลิตน้ำส้มควันไม้และถ่าน ในแต่ละช่วงเวลาที่ทำการผลิต มีราคาไม่เท่ากัน

ตารางสรุปต้นทุนการผลิตน้ำส้มควันไม้ รายการต้นทุนวัตถุดิบ

ประเภทวัตถุดิบ	ราคาต่อหน่วย	ปริมาณที่ใช้	ต้นทุนรวม (บาท)
ทอนไม้แห้ง	500 บาท/คันรถ	1 คันรถ	500 บาท
ขวดบรรจุภัณฑ์	0.50 บาท/ขวด	100 ขวด	50 บาท
ฝาปิดขวด	0.20 บาท/ชิ้น	100 ชิ้น	20 บาท
โลโก้	0.30 บาท/ชิ้น	100 ชิ้น	30 บาท
รวมต้นทุนวัตถุดิบ			600 บาท

รายการต้นทุนแรงงาน

กิจกรรม	จำนวนคน	ค่าแรงต่อคน/วัน	วันทำงาน	ต้นทุนรวม (บาท)
การเตรียมไม้และขวดบรรจุภัณฑ์	1 คน	300 บาท	1 วัน	300 บาท
การกลั่น บรรจุ และติดโลโก้	1 คน	300 บาท	1 วัน	300 บาท
รวมต้นทุนแรงงาน				600 บาท

รายการต้นทุนการขนส่งและค่าใช้จ่ายอื่น ๆ

ประเภทค่าใช้จ่าย	ต้นทุนรวม (บาท)	หมายเหตุ
ค่าขนส่ง	300 บาท/ครั้ง	เฉลี่ย 3 บาท/ขวด
ค่าใช้จ่ายอื่น (เตา, ฟืน ฯลฯ)	27.78 บาท/ครั้ง	เฉลี่ยจาก 138.88 บาท/เดือน หาร 5 ครั้ง

ต้นทุนรวมการผลิต

รายการ	จำนวน	ต้นทุนรวม (บาท)
ต้นทุนวัตถุดิบ	100 ขวด	600 บาท
ต้นทุนแรงงาน	100 ขวด	600 บาท
ค่าขนส่ง	100 ขวด	300 บาท
ค่าใช้จ่ายอื่น	เฉลี่ยต่อครั้ง	27.78 บาท

รวมต้นทุนการผลิตต่อครั้ง		1,527.78 บาท
--------------------------	--	--------------

ต้นทุนรวมต่อเดือน (ผลิต 5 ครั้ง)

รายการ	จำนวนครั้ง	ต้นทุนรวมต่อเดือน (บาท)
ต้นทุนรวมการผลิตต่อเดือน	5 ครั้ง	7,638.90 บาท

หากต้องการคำนวณ ต้นทุนต่อขวดเฉลี่ยต่อเดือน, สามารถคำนวณได้เพิ่มเติม
 $7,638.90 \div (100 \text{ ขวด} \times 5 \text{ ครั้ง}) = 15.28 \text{ บาท/ขวด}$

หากต้องการใส่ ราคาขาย และคำนวณกำไร, ยินดีช่วยคำนวณและสรุปไว้ในตารางต่อไป
 ครับ

ตารางสรุปต้นทุนการผลิตน้ำส้มควั่นไม้ พร้อมราคาขายและกำไร

รายการต้นทุนการผลิต (ต่อ 1 ขวด)

หมวดค่าใช้จ่าย	ต้นทุนต่อหน่วย (บาท)	หมายเหตุ
ต้นทุนวัตถุดิบ	6.00	จากต้นทุน $600 \div 100$ ขวด
ค่าแรงงาน	6.00	จากค่าแรง $600 \div 100$ ขวด
ค่าขนส่ง	3.00	จากค่าส่ง $300 \div 100$ ขวด
ค่าใช้จ่ายอื่น	0.28	จาก $27.78 \div 100$ ขวด
รวมต้นทุนต่อขวด	15.28	

รายการคำนวณราคาขายและกำไร

รายการ	จำนวน (หน่วย)	บาท/หน่วย	รวม (บาท)	หมายเหตุ
ราคาขายต่อขวด	1 ขวด	25.00	25.00	ราคาขายสมมุติ
ต้นทุนรวมต่อขวด	1 ขวด	15.28	15.28	จากตารางต้นทุน
กำไรต่อขวด			9.72	$25.00 - 15.28$ บาท
อัตรากำไร (%)			63.60%	$(9.72 \div 15.28) \times 100$
จำนวนขวดที่ผลิตต่อเดือน	500 ขวด			$100 \text{ ขวด} \times 5 \text{ ครั้ง}$
กำไรรวมต่อเดือน			4,860 บาท	9.72×500 ขวด

วัตถุประสงค์ที่ 2 แนวทางการลดต้นทุนการผลิต เพื่อยกระดับผลผลิตภาพของวิสาหกิจชุมชน

การลดต้นทุนการผลิตเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตของวิสาหกิจชุมชน โดยมีแนวทางหลักดังนี้

1. วิเคราะห์ต้นทุนปัจจุบัน รวบรวมข้อมูลต้นทุนทุกด้าน คำนวณต้นทุนต่อหน่วย และวิเคราะห์จุดที่สามารถลดได้

2. พัฒนาระบบการผลิต ปรับปรุงเครื่องจักรและเทคโนโลยี ลดความสูญเสีย และใช้วัตถุดิบอย่างมีประสิทธิภาพ
3. จัดการต้นทุนแรงงาน ฝึกอบรมเพิ่มทักษะแรงงาน และวางแผนการใช้แรงงานให้เหมาะสม
4. บริหารจัดการพลังงาน ใช้พลังงานอย่างประหยัด และวิเคราะห์การใช้พลังงานเพื่อลดต้นทุน
5. ลดต้นทุนบรรจุภัณฑ์ เลือกวัสดุที่ราคาถูกและรีไซเคิลได้ พร้อมปรับปรุงกระบวนการบรรจุให้เร็วและมีประสิทธิภาพ
6. ควบคุมคุณภาพ จัดระบบตรวจสอบคุณภาพอย่างเข้มงวด เพื่อลดของเสียและรักษามาตรฐาน
7. จัดการขนส่ง เลือกวิธีขนส่งที่คุ้มค่า และวางแผนโลจิสติกส์อย่างมีประสิทธิภาพ
8. วางแผนการลดต้นทุน ตั้งเป้าหมายชัดเจน ติดตามผล และประเมินเพื่อปรับปรุงแนวทางอย่างต่อเนื่อง

วัตถุประสงค์ที่ 3 การเสริมสร้างองค์ความรู้และทักษะด้านการลดต้นทุนให้กับผู้ประกอบการวิสาหกิจ ดังนี้

1. การฝึกอบรมและศึกษา จัดอบรมเรื่องการวิเคราะห์ต้นทุน เทคนิคการลดต้นทุน และศึกษาดูงานเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้
2. พัฒนาทักษะการบริหารจัดการ ให้ความรู้ด้านการจัดการวัตถุดิบ แรงงาน เวลา และการใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ
3. การควบคุมคุณภาพ ถ่ายทอดเทคนิคการตรวจสอบและควบคุมคุณภาพตั้งแต่วัตถุดิบจนถึงผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป
4. ส่งเสริมการมีส่วนร่วม สร้างเครือข่ายผู้ประกอบการ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ และเข้าถึงแหล่งทุนสนับสนุนเทคโนโลยีใหม่

วัตถุประสงค์ที่ 4 การเปรียบเทียบต้นทุนการผลิตก่อนและหลังการปรับปรุงกระบวนการผลิต

การวิเคราะห์เปรียบเทียบต้นทุนการผลิตก่อนและหลังการดำเนินการเพื่อปรับปรุงวิสาหกิจชุมชน โดยเริ่มจากการรวบรวมและจัดทำข้อมูลต้นทุนการผลิตเดิมในด้านต่างๆ เช่น วัตถุดิบ ค่าแรง พลังงาน บรรจุภัณฑ์ และขนส่ง จากนั้นดำเนินการปรับปรุงตามแผนที่วางไว้ พร้อมทั้งบันทึกและติดตามการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น แล้วจึงรวบรวมข้อมูลต้นทุนใหม่ภายหลังการดำเนินการ และจัดทำฐานข้อมูลต้นทุนเพื่อใช้ในการเปรียบเทียบ วิเคราะห์ต้นทุนต่อหน่วยและผลต่างของต้นทุน พร้อมประเมินผลกระทบ เช่น การลดต้นทุนหรือเพิ่มประสิทธิภาพ สุดท้ายจัดทำรายงานสรุปผลการวิเคราะห์ พร้อมเสนอแนวทางการปรับปรุงเพิ่มเติมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและลดต้นทุนต่อไป

ผู้สัมภาษณ์และรวบรวมข้อมูล

นางสาวกัญญาลักษณ์ ยอดวงศ์ รหัสนักศึกษา 652890001
นางสาวนุชนาฏ ยอดวงศ์ รหัสนักศึกษา 652890012

บทสัมภาษณ์

ผู้ให้การสัมภาษณ์ : นายธีระศาสตร์ สุกุล

ตำแหน่ง : ประธานโครงการ

วันที่สัมภาษณ์ : 15 มกราคม 2568

ชื่อกลุ่ม : วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่สรวยส่งเสริมการเกษตร

ที่อยู่ : เลขที่ 20 หมู่ 12 ตำบลป่าแดด อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย

ประวัติความเป็นมาของกลุ่ม

วิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่สรวยส่งเสริมการเกษตรเกิดจากการรวมกลุ่มของเกษตรกรที่ทำนาทำสวนลำไย ลิ้นจี่ ข้าวโพด ภายในชุมชนหมู่ที่ 12 ตำบลป่าแดด อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย เกิดการขาดทุนเนื่องจากภาวะเศรษฐกิจของประเทศตกต่ำ ราคาผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำลงไปด้วย ทำให้เกษตรกรเกิดการท้อถอยและไม่อยากทำเกษตรอีกต่อไป นายธีระศาสตร์ สุกุล และนายมานิตย์ สมใจ ได้ชักชวนเกษตรกรในชุมชนที่ประสบปัญหาขาดทุนจากการทำนา ทำสวน มาประชุมวางแผนรวมกลุ่มกันจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนขึ้นมาตามนโยบายช่วยเหลือเกษตรกรของรัฐบาลและทำตามรอยทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 เพื่อให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นและมีอาชีพที่มั่นคงสามารถพึ่งพาตนเองได้ อีกทั้งยังช่วยพัฒนาชุมชนและยกระดับชุมชนให้มีความเจริญ

มากขึ้น คนในท้องถิ่นหันมาศึกษาและสนใจในการทำเกษตรมากขึ้น โดยกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่สรวยส่งเสริมการเกษตร จัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2563 มีสมาชิกเริ่มก่อตั้ง 11 คน ได้ยื่นจดทะเบียนวิสาหกิจเมื่อวันที่ 18 มิถุนายน 2563

ผลิตภัณฑ์กลุ่มได้แก่ ฮอร์โมนพืช

การจัดการการเงิน

แหล่งที่มาของทุน รับเงินค่าหุ้น เงินอุดหนุนจากส่วนราชการ องค์กรเอกชน และผู้มีจิตศรัทธา ฯลฯ และรายได้จากการขายผลิตภัณฑ์

การเงินและการบัญชีของกลุ่ม

การทำบัญชีของกลุ่ม ในระหว่างเดือนจะไม่มีการจัดบันทึกบัญชีรับจ่ายมีแต่การประมาณการ

การวิเคราะห์ SWOT Analysis

จุดแข็ง (Strength) ผลิตภัณฑ์มีส่วนประกอบของธาตุอาหารหลักและธาตุอาหารรองที่สำคัญต่อพืช ผลิตภัณฑ์มีให้เลือกตามความต้องการของเกษตรกร

จุดอ่อน (Weakness) ขาดการโฆษณา ผลิตภัณฑ์ยังไม่เป็นที่รู้จัก (รู้จักเฉพาะกลุ่ม) ผลิตภัณฑ์ยังไม่มี การขึ้นทะเบียนกับกรมวิชาการเกษตร ไม่มีหน้าร้านสำหรับวางขายสินค้า

โอกาส (Opportunity) ผลิตภัณฑ์สามารถใช้ได้กับพืชหลากหลายชนิดทั้งพืชผลและไม้ผล

อุปสรรค(Threat) ผลิตภัณฑ์มีคู่แข่งเยอะ แหล่งเงินทุนไม่เพียงพอ ขาดเครื่องมือที่ทันสมัย ขาดแรงงาน

แผนการส่งเสริมการตลาด

กำหนดกลุ่มลูกค้าเป้าหมาย

ทางกลุ่มฯ มีความมุ่งมั่นที่จะให้ผลิตภัณฑ์เป็นที่รู้จักมากขึ้นในหลายๆพื้นที่ ทั้งนี้ผลิตภัณฑ์ของกลุ่มฯสามารถใช้ได้กับพืชหลากหลายชนิดทั้งพืชผลและไม้ผล ลูกค้ากลุ่มเป้าหมายจึงเน้นไปที่กลุ่มเกษตรกรที่ปลูกลำไย ลิ้นจี่ และผักสวนครัว เป็นต้น

การกำหนดตำแหน่งทางการตลาด

การเปิดหน้าร้านเป็นการทำให้เกษตรกรและประชาชนทั่วไปสามารถเห็นและเป็นการสร้างการจดจำให้กับผลิตภัณฑ์ได้ดี รวมทั้งเป็นการสร้างประสบการณ์ตรงให้กับลูกค้า

การจัดส่งเอกสารแนะนำร้านไปยังสื่อออนไลน์ต่างๆ เป็นอีกช่องทางหนึ่งที่ทำให้สื่อรู้จักผลิตภัณฑ์ของทางกลุ่มฯ ได้โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

ในส่วนของการออกร้านตามงานต่างๆ จะเป็นการเปิดตัวผลิตภัณฑ์ของทางกลุ่มฯ ให้ผู้ที่ยังไม่รู้จักให้รู้จักมากขึ้น โดยกลุ่มลูกค้ามีโอกาสเลือกผลิตภัณฑ์ตามความต้องการด้วยตนเอง

รายการผลิตภัณฑ์และราคา(Product and Price Strategy)

ลำดับที่	รายการสินค้า	รายละเอียดผลิตภัณฑ์	ขนาด	ราคา(บาท)
1.	ซีพลัส	กระตุ้นการเจริญเติบโต	5 ลิตร	1,500
2.	ซีพลัส	กระตุ้นการเจริญเติบโต	1 ลิตร	350
3.	ซีพลัส	กระตุ้นการเจริญเติบโต	500 ซีซี	220
4.	อาโทนิค	ช่วยส่งเสริมการออกดอก	500 ซีซี	450
5.	แคลโบรอน	ช่วยให้ดอกแข็งแรง	1 ลิตร	250
6.	จัมโบ้ AAA	ขยายขนาดผล	1 ลิตร	350

ข้อเสนอแนะการจัดทำบัญชีกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแม่สรวยส่งเสริมการเกษตร

เพื่อให้การจัดทำบัญชีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแม่สรวยส่งเสริมการเกษตร เป็นไปด้วยความสะดวกในการปฏิบัติและสามารถรับรู้รายรับและรายจ่าย เพื่อนำไปปรับปรุงในการบริหารหรือปรับเปลี่ยนแนวการปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง ดังนั้นจึงได้จัดทำเอกสารและการลงบัญชีเกี่ยวกับการดำเนินงานมาแบบทั่วไป คือ การบันทึกลงสมุดเงินสด

เนื่องจากกลุ่มวิสาหกิจชุมชนแม่สรวยส่งเสริมการเกษตรไม่มีการบันทึกรายรับและรายจ่าย

ผู้สัมภาษณ์และรวบรวมข้อมูล

นางสาวเมวิกา กิตติชัยกุล

รหัสนักศึกษา 652890008

นางสาวทักษิณา ใจผ่อง

รหัสนักศึกษา 652890013

บทสัมภาษณ์

ผู้ให้การสัมภาษณ์ : นางสาวอนันตยา ธนิกกุล

ตำแหน่ง : ประธานโครงการ

วันที่สัมภาษณ์ : 10 ธันวาคม 2567

ชื่อกลุ่ม : วิสาหกิจชุมชนไผบูลย์ฟาร์ม

ที่อยู่ : เลขที่ 104 หมู่10 ตำบลป่าแดด อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย 57180

ประวัติความเป็นมาของกลุ่ม

วิสาหกิจชุมชนเป็นองค์กรเกษตรกรที่ดำเนินการโดยคณะบุคคลที่รวมตัวกันเพื่อประกอบกิจการ เพื่อสร้างรายได้และเพื่อการพึ่งพาตนเองของครอบครัวชุมชนและระหว่างชุมชน อีกทั้งเป็นการรวมตัวกัน เพื่อช่วยแก้ไขปัญหของเกษตรกรในการประกอบอาชีพ วิสาหกิจชุมชนไผบูลย์ฟาร์ม มีสมาชิกทั้งหมด 7 ราย ที่ผ่านมาสมาชิกฯ ทำการเกษตร ได้แก่ ทำนา ทำสวน แต่เนื่องจากเกษตรกรซึ่งเป็นสมาชิกวิสาหกิจฯ มีการทำการเกษตรที่ไม่ได้มาตรฐาน ราคาพืชผลการเกษตรตกต่ำ จึงมีความประสงค์รวมกลุ่มเพื่อปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ เพื่อการจำหน่าย ซึ่งเป็นพืชรายได้ดี ต่อยอดให้มีมาตรฐานและคุณภาพดีเพื่อการส่งออกในอนาคตต่อไป

ปัญหา พื้นที่ส่วนใหญ่ของอำเภอป่าแดด เป็นพื้นที่ทางการเกษตร อาชีพหลักคือ ทำไร่ ทำนา ทำสวน และเกษตรกรยากจน บางครัวเรือนไม่มีรายได้ และไม่มีพื้นที่การทำเกษตร และส่วนใหญ่พื้นที่เป็นเกษตรเชิงเดี่ยวที่อาศัยปริมาณน้ำฝนเป็นหลัก ราคาผลผลิตตามกลไกทางการตลาด และถูกกดราคาจากพ่อค้าคนกลาง อีกทั้งกลุ่มเกษตรกรมักขาดโอกาสเข้าถึงแหล่งเงินทุนเพื่อใช้ในการฟื้นฟูและปรับเปลี่ยนอาชีพให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของท้องถิ่นนั้นส่งผลกับภาพรวมของเศรษฐกิจรากหญ้าของประเทศ ดังนั้นการทำอาชีพเสริมที่เหมาะสมและควบคู่กับการทำไร่ ทำนา ทำสวน สามารถสร้างความยั่งยืนให้กับเกษตรกรได้เป็นอย่างดี ซึ่งการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ให้ได้คุณภาพดีจะช่วยเพิ่มมูลค่าทางการเกษตรให้กับกลุ่ม และถือว่าเป็นอาชีพที่ทำมาตั้งแต่อดีตเหมาะสมกับสภาพอากาศและความต้องการของผู้บริโภค

ความจำเป็น เพื่อให้สมาชิกของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนไผบูลย์ฟาร์ม ในการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ที่มีคุณภาพของกลุ่มวิสาหกิจฯ ให้เป็นสินค้าชุมชน เป็นการเพิ่มศักยภาพอาชีพของกลุ่มวิสาหกิจฯ และคนในชุมชนให้เข้มแข็งและมั่นคง และเกษตรกรในชุมชนสามารถมาเรียนรู้เพื่อนำไปเป็นอาชีพเสริมหรืออาชีพหลักได้ด้วย แต่ยังขาดเงินทุน ในการทำการเกษตรและต่อยอดขยายการตลาด การพัฒนาคุณภาพและผลผลิตให้เพียงพอต่อความต้องการทางการตลาด

ผลิตภัณฑ์กลุ่มได้แก่ ข้าวโพดเมล็ด ข้าวโพดบด ข้าวโพดบดละเอียด

ขั้นตอนการผลิตและการพัฒนา

ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ซึ่งได้เพาะปลูกที่บ้านโป่ง และได้แปรรูปโดยการรวมตัวของประชาชนในพื้นที่ โดยมีการคิดค้นและแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์

แหล่งที่มาของทุน

1. รวมหุ้นครั้งแรกคนละ 30,000 บาท/คน
2. เงินสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบลป่าแดด โครงการเศรษฐกิจชุมชน
3. รายได้จากการซื้อ - ขายสินค้า และวัตถุดิบ

การเงินและการบัญชีของกลุ่ม

การทำบัญชีของกลุ่ม

ในระหว่างเดือนจะไม่มีการจดบันทึกบัญชีรับ-จ่ายในแต่ละวันไว้ แต่จะเก็บบิลค่าใช้จ่ายไว้ พอสิ้นเดือนจะมีการสรุปยอดรายได้และค่าใช้จ่าย กำไร/ขาดทุน ลงบัญชีสรุปไว้เป็นเดือนๆ

ผู้ประกอบการมีการวางแผนการใช้เงินในรูปแบบเงินทุนหมุนเวียน จะนำเงินที่ขายได้นำมาซื้อเมล็ดพันธุ์ และค่าใช้จ่ายต่างๆ เช่น ค่าปุ๋ยเคมี ค่าสารเคมี ค่าแรงงาน ค่าน้ำมัน

ผู้ประกอบการได้คาดการณ์ว่าในอนาคตยอดขายจะมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากผลตอบรับจากลูกค้ากลับมาเป็นไปในทางที่ดี มียอดสั่งซื้อเข้ามาจนผลิตสินค้าแทบไม่ทัน เนื่องจากผลิตภัณฑ์มีคุณภาพดี ราคาถูก และได้ผ่าน อ.ย. เรียบร้อยแล้ว

กลยุทธ์ทางการตลาด

วิสัยทัศน์

มุ่งสร้างรายได้ให้กับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในหมู่บ้านโป่ง และชาวบ้านได้บริโภคสินค้าที่มีประโยชน์และคุณภาพที่ดีต่อร่างกายทำให้ร่างกายแข็งแรง และยังทำให้สินค้าเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง

พันธกิจ

1. สร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้า
2. ผลิตสินค้าให้มีคุณภาพ
3. เพิ่มกำลังการผลิตภายในกลุ่ม
4. เพิ่มช่องทางการจำหน่ายไปยังชุมชนอื่น และต่างประเทศ

การจัดการตลาดของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนไพบูลย์ฟาร์ม

1.1 ด้านผลิตภัณฑ์

การแปรรูปข้าวโพดเป็นผลิตภัณฑ์ เช่น ข้าวโพดบด เพื่อสามารถให้ลูกค้าเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ได้ตามที่ลูกค้าต้องการ

1.2 ด้านการกำหนดราคา

- เมล็ดข้าวโพด 30 กิโลกรัม ราคากระสอบละ 400 บาท
- ข้าวโพดบด 30 กิโลกรัม ราคากระสอบละ 450 บาท
- ข้าวโพดบดละเอียด 30 กิโลกรัม ราคากระสอบละ 600 บาท

1.3 ด้านสถานที่จัดจำหน่าย

- โรงงานอุตสาหกรรมตามจังหวัดต่าง ๆ เพื่อแปรรูปในลำดับต่อไป

วิเคราะห์ SWOT

จุดแข็ง (Strength)

1. มีแหล่งวัตถุดิบที่มีคุณภาพเพียงพออยู่ในท้องถิ่น
2. ผลิตภัณฑ์มีราคาถูก
3. ผลิตภัณฑ์ตอบสนองความต้องการของลูกค้า

จุดอ่อน (Weakness)

1. ข้าวโพดไม่สามารถปลูกได้ทั้งปี
2. ขาดแคลนเครื่องจักร

โอกาส (Opportunity)

1. เป็นแหล่งเรียนรู้ดูงาน
2. มีความแข็งแกร่งของมาตรฐานสินค้าที่ได้รับ เป็นที่ยอมรับของลูกค้า

อุปสรรค(Threat)

1. เมล็ดข้าวโพดไม่สามารถเก็บไว้ได้นาน

เอกลักษณ์โดดเด่นของผลิตภัณฑ์

1. เป็นผลิตภัณฑ์ที่ทำมาจากข้าวโพดที่ปลูกในท้องถิ่น
2. มีการเอาภูมิปัญญาดั้งเดิมมาปรับใช้ให้เข้ากับยุคปัจจุบันทำให้มีความทันสมัย

การศึกษาตามวัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์ที่ 1 บริบท สภาพปัญหา ความต้องการ และต้นทุนการผลิตของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชน

บริบท

การผลิตเมล็ดข้าวโพดในชุมชน รวมถึงพัฒนาการและประสบการณ์ที่ผ่านมา ได้ตรวจสอบวิธีการผลิตเมล็ดข้าวโพดที่ใช้ในปัจจุบัน รวมถึงการใช้วัตถุดิบและเทคโนโลยีการผลิต ตลาดเป้าหมายที่กลุ่มไพบูลย์ฟาร์มตั้งอยู่ เช่น ตลาดในท้องถิ่น ตลาดภูมิภาค หรือตลาดออนไลน์

สภาพปัญหา

ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการผลิต คุณภาพของวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตเมล็ดข้าวโพด เช่น ความสะดวกของเมล็ดข้าวโพด การจัดเก็บและการขนส่ง เทคโนโลยีการผลิตที่ใช้ รวมถึงอุปกรณ์และเครื่องมือที่มีอยู่ และปัญหาทางการตลาด มีการแข่งขันกับผู้ผลิตรายอื่น การตั้งราคา และกลยุทธ์การตลาด

ความต้องการทางด้านการผลิตและการตลาด

ความต้องการในการพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการผลิต เช่น การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การลดต้นทุน ต้องการขยายตลาด เช่น การเข้าสู่ตลาดใหม่ การเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่าย รวมถึง การสร้างและพัฒนาแบรนด์ เช่น การออกแบบบรรจุภัณฑ์และการสร้างความแตกต่าง

ต้นทุนการผลิต

ตารางสรุปต้นทุนการผลิตเมล็ดข้าวโพดของกลุ่มไพบูลย์ฟาร์ม

ลำดับ	รายการต้นทุน	รายละเอียด	จำนวนเงิน (บาท)
1	ต้นทุนวัตถุดิบ	เมล็ดข้าวโพด 100 กก. × 30 บาท/กก.	3,000
	พลังงาน (ไฟฟ้า + ก๊าซ/ น้ำมัน)	ไฟฟ้า 1,500 + ก๊าซ/น้ำมัน 500	2,000
	วัสดุอื่น ๆ	เช่น บำรุงรักษาเครื่องจักร, วัสดุ เสริม ฯลฯ	700
	รวมต้นทุนวัตถุดิบ		5,700
2	ต้นทุนแรงงาน	พนักงาน 5 คน × 5,000 บาท/คน + ค่าล่วงเวลา 400 บาท	25,400
3	ต้นทุนพลังงาน	ไฟฟ้า (600 kWh × 6 บาท) = 3,600 บาท	3,600
		น้ำมัน (90 ลิตร × 32.94 บาท) = 2,964.60 บาท	2,964.60
	พลังงานอื่น ๆ (เช่น บำรุงรักษาเครื่องจักร)		2,000
	รวมต้นทุนพลังงาน		8,564.60
4	ต้นทุนการบรรจุภัณฑ์	กระสอบ 100 ใบ × 20 บาท/ใบ	2,000
5	ต้นทุนการขนส่ง	ขนส่งวัตถุดิบ = 5,000 บาท	5,000
	ขนส่งผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป		3,000
	ค่าใช้จ่ายเพิ่มเติม (จัดเตรียม, ตรวจสอบ ฯลฯ)		1,500
	รวมต้นทุนการขนส่ง		9,500

สรุปรวมต้นทุนทั้งหมด

ประเภทต้นทุน	รายละเอียด	จำนวน (บาท)
วัตถุดิบ	เมล็ดข้าวโพด, พลังงาน, วัสดุอื่น ๆ	5,700.00
แรงงาน	ค่าแรงประจำ + ค่าล่วงเวลา	25,400.00
พลังงาน	ไฟฟ้า, น้ำมัน, บำรุงรักษาเครื่องจักร	8,564.60
บรรจุภัณฑ์	กระสอบ 100 ใบ ใบละ 20 บาท	2,000.00
การขนส่ง	วัตถุดิบ + ผลิตภัณฑ์ + ค่าเตรียมจัดส่ง	9,500.00
รวมต้นทุนทั้งหมด		51,164.60

คำนวณต้นทุนต่อหน่วย (ต่อกระสอบ)

จำนวนกระสอบที่ผลิตได้ = 100 กระสอบ

ดังนั้น ต้นทุนต่อกระสอบ = ต้นทุนรวม ÷ จำนวนกระสอบ

ต้นทุนต่อกระสอบ = $51,164.60 \div 100 = 511.65$ บาท/กระสอบ

วิเคราะห์กำไรต่อหน่วย (ตั้งราคาขาย) สมมติคุณตั้งราคาขายดังนี้:

ราคาขายต่อกระสอบ (บาท)	กำไรต่อกระสอบ (บาท)	กำไรรวม (บาท)
550	38.35	3,835.00
600	88.35	8,835.00
650	138.35	13,835.00

วัตถุประสงค์ที่ 2 แนวทางการลดต้นทุนการผลิต เพื่อยกระดับผลิตภาพของวิสาหกิจชุมชน

การพัฒนาแนวทางการลดต้นทุนการผลิตเพื่อยกระดับผลิตภาพของกลุ่มไพบูลย์ฟาร์ม มุ่งเน้นการวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตปัจจุบันทั้งด้านวัตถุดิบ แรงงาน พลังงาน และการบำรุงรักษา พร้อมคำนวณต้นทุนการผลิตต่อหน่วยอย่างเป็นระบบ จากนั้นจึงพัฒนาแนวทางการลดต้นทุนผ่านการปรับปรุงกระบวนการผลิต การจัดการวัตถุดิบ แรงงาน และพลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ ควบคู่กับการจัดการด้านการเงิน งบประมาณ และการติดตามประเมินผล เพื่อให้สามารถควบคุมต้นทุนได้ดีขึ้นและเพิ่มผลตอบแทนจากการผลิต

วัตถุประสงค์ที่ 3 การเสริมสร้างองค์ความรู้และทักษะด้านการลดต้นทุนให้กับผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนที่ผลิตภัณฑ์ สามารถทำได้ผ่านวิธีการ ดังนี้

การเสริมสร้างองค์ความรู้และทักษะด้านการลดต้นทุนของผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนกลุ่มไพบูลย์ฟาร์มมุ่งเน้นไปที่การพัฒนาองค์ความรู้ การฝึกอบรม การให้คำปรึกษา และการใช้เทคโนโลยีในการจัดการต้นทุนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยจัดการฝึกอบรมและเวิร์กช็อปที่เน้นการเรียนรู้เชิงปฏิบัติ ศึกษากรณีตัวอย่างที่ประสบความสำเร็จ และส่งเสริมการใช้เทคนิคที่พิสูจน์แล้วว่าช่วยลดต้นทุนได้ ฝึกอบรมการใช้ซอฟต์แวร์จัดการต้นทุนและเทคนิคการผลิต ตลอดจนการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม การแบ่งปันทรัพยากรในชุมชน และการติดตามผลเพื่อประเมินประสิทธิภาพในการนำความรู้ไปใช้จริง พร้อมให้ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

วัตถุประสงค์ที่ 4 การเปรียบเทียบต้นทุนการผลิตก่อนและหลังการพัฒนาหรือปรับปรุงกระบวนการผลิต

การวิเคราะห์เปรียบเทียบต้นทุนการผลิตก่อนและหลังของวิสาหกิจชุมชนกลุ่มไพบูลย์ฟาร์ม โดยเริ่มจากการรวบรวมข้อมูลต้นทุนก่อนและหลังการปรับปรุง ทั้งในด้านวัตถุดิบ แรงงาน พลังงาน และการบำรุงรักษา จากนั้นจึงทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบต้นทุนรวมและต้นทุนต่อหน่วย เพื่อวัดความคุ้มค่าของการปรับปรุงที่เกิดขึ้น

ช่วงเวลา	ต้นทุนรวม (บาท)	ต้นทุนการผลิต ต่อหน่วย (บาท/กิโลกรัม)	การ เปลี่ยนแปลง ต้นทุนรวม (บาท)	การ เปลี่ยนแปลง ต้นทุนการผลิต ต่อหน่วย (บาท/กิโลกรัม)
ช่วงเวลา 1 (กรกฎาคม)	51,164.60	5.12	-	-
ช่วงเวลา 2 (สิงหาคม)	65,000	6.50	เพิ่มขึ้น 13,835.40	เพิ่มขึ้น 1.38 บาท (5.72%)

			(5.72%)	
ช่วงเวลา 3 (กันยายน)	60,000	6.00	ลดลง 5,000 บาท (11.11%)	ลดลง 0.50 บาท (11.11%)

สรุปผลการเปรียบเทียบต้นทุน

ต้นทุนรวม การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นระหว่างแต่ละช่วงเวลาในการผลิต

การพิจารณาต้นทุนที่ซ่อนอยู่

กลุ่มโพลีฟาร์มต้นทุนที่ไม่ชัดเจน ตรวจสอบต้นทุนที่ไม่สามารถคำนวณได้ง่าย เช่น ต้นทุนโอกาส ต้นทุนการบำรุงรักษา

ต้นทุนเหล่านี้อาจไม่สามารถคำนวณได้ง่าย แต่ก็ยังมีความสำคัญในการทำทำความเข้าใจผลกระทบต่อการผลิต

1. ต้นทุนค่าเสียโอกาส เช่น ถ้าเมล็ดข้าวโพดที่ใช้ในการผลิตสามารถใช้ในการผลิตผลิตภัณฑ์อื่นที่ให้ผลกำไรสูงกว่า การเลือกที่จะใช้เมล็ดข้าวโพดในการผลิตจะมีต้นทุนโอกาสที่เป็นผลจากการขาดรายได้จากผลิตภัณฑ์ทางเลือกอื่น ใช้วิธีการประเมินด้วยการคำนวณต้นทุนค่าเสียโอกาสมักจะอิงตามการวิเคราะห์ทางการเงิน เช่น การเปรียบเทียบกำไรที่คาดหวังจากการใช้ทรัพยากรในทางเลือกที่ดีที่สุด

2. ต้นทุนการบำรุงรักษา เช่น การบำรุงรักษาเครื่องจักรในการผลิตเมล็ดข้าวโพด เช่น การเปลี่ยนชิ้นส่วนที่สึกหรอ การตรวจสอบและซ่อมแซมเครื่องจักร การทำความสะอาดและการตรวจสอบระบบต่างๆ ใช้วิธีการประเมินจากค่าบำรุงรักษาประจำ อาจเป็นการบันทึกค่าใช้จ่ายในการบำรุงรักษาตามระยะเวลา เช่น การบำรุงรักษาประจำปี ค่าใช้จ่ายในการซ่อมแซม การคำนวณจากประวัติการซ่อมแซมและค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจริง และค่าใช้จ่ายการบำรุงรักษาทั่วไป ประเมินการค่าใช้จ่ายจากการศึกษากระบวนการบำรุงรักษาและการใช้เครื่องจักร

เปรียบเทียบต้นทุนโอกาสและต้นทุนการบำรุงรักษาในบริบทของต้นทุนรวมเพื่อทำความเข้าใจผลกระทบต่อผลกำไรและการตัดสินใจในการลงทุน

ผู้สัมภาษณ์และรวบรวมข้อมูล

นางสาวชลธิชา	ปัญญา	รหัสนักศึกษา	652890002
นางสาวปณณวีร์	ช่างเขียน	รหัสนักศึกษา	652890009

ประวัตินักวิจัย

1. หัวหน้าโครงการ

ชื่อ – สกุล (ภาษาไทย) นายธนภัทร กันทาวงศ์
ชื่อ – สกุล (ภาษาอังกฤษ) Mr. Thanaphat Kuntawong
ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
หน่วยงานและ สำนักงานวิชาบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย 80 หมู่ 9 ตำบลบ้านดู่
สถานที่อยู่ติดต่อดีสะดวก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย
โทรศัพท์ 0-5377-6429 โทรสาร 0-5377-6429
e-mail : Thanaphat.kun@gmail.com

ประวัติการศึกษา

ปริญญาโท บช.ม. (การบัญชี) มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย พ.ศ.2560
ปริญญาตรี บธ.บ. (การบัญชี) มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย พ.ศ.2552

ผลงานวิชาการที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่

ธนภัทร กันทาวงศ์ กัสมา กาซ็อน และเอกชัย อุตสาหะ. (2564). การส่งเสริมอัตลักษณ์ผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่นของผู้ประกอบการผลิตและจำหน่ายธุรกิจเกษตรแปรรูป ตำบลเมืองพาน อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย. *การประชุมวิชาการระดับชาติ “ราชภัฏกรุงเก่า” ครั้งที่ 4 (ARUCON2021)*. 16-17 ธันวาคม 2564 พระนครศรีอยุธยา : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

ธนภัทร กันทาวงศ์ กัสมา กาซ็อน และนิรุทธิ์ ชัยโชค. (2564). การส่งเสริมเทคนิคการบริหารต้นทุนสินค้าของผู้ประกอบการผลิตและจำหน่ายธุรกิจเกษตรแปรรูป อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย. *การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ครั้งที่ 1 “วิถีชีวิตใหม่กับการพัฒนาท้องถิ่น”*. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. เชียงราย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

ประวัตินักวิจัย (ต่อ)

ธนภัทร กันทาวงศ์ กัสมา กาซ็อน และพัทธมน บุญยราศรัย. (2564). ส่งเสริมและพัฒนาทักษะการเรียนรู้อย่างสร้างสรรค์ของผู้สูงอายุรุ่นใหม่เพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในตำบลสันสลี อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย. *The 4th National Conference on*

Business Transformation”, 12 กุมภาพันธ์ 2564 สำนักวิชาบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏ
เชียงใหม่. เชียงราย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.

นิรุทธิ์ ชัยโชค กัสมา กาซ็อน ปานฉัตร อาการักษ์ และธนภัทร กันทาวงศ์. (2564). การส่งเสริม
ความคิดสร้างสรรค์ของผู้ประกอบการในการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์จากสมุนไพรท้องถิ่นใน
ตำบลสันสลี อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย. *The 4th National Conference on
Business Transformation*”, 12 กุมภาพันธ์ 2564 สำนักวิชาบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏ
เชียงใหม่. เชียงราย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.

กัสมา กาซ็อน และธนภัทร กันทาวงศ์. (2562). การพัฒนาจุลินทรีย์และผลิตภัณฑ์จากจุลินทรีย์เป็น
สารเสริมในอาหารโคเนื้อในจังหวัดตาก. *การประชุมวิชาการด้านมนุษยศาสตร์และ
สังคมศาสตร์ ครั้งที่ 2 “มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ นวัตกรรมสร้างสรรค์สังคม”*, 5-6
สิงหาคม 2562 มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา. สงขลา : มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.

ธนภัทร กันทาวงศ์ กัสมา กาซ็อน และพัทธมน บุญยาศรัย. (2562). การยกระดับอาชีพพัฒนา
ผลิตภัณฑ์สมุนไพรท้องถิ่นรองรับการท่องเที่ยวโฮมสเตย์บ้านปางมะขามป้อม ตำบลสันสลี
อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย. *การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 2 Nation
Conference on Business Transformation “Business Management in the
Digital Transformation”*, 23 สิงหาคม 2562 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
นครสวรรค์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

2. ทีมวิจัย

2.1

ชื่อ – สกุล (ภาษาไทย)	นางกัสมา กาซ็อน
ชื่อ – สกุล (ภาษาอังกฤษ)	Ms. Kasama Kasorn
ตำแหน่งปัจจุบัน	รองศาสตราจารย์ ดร. สำนักวิชาบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
หน่วยงานและ	สำนักวิชาบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ 80 หมู่ 9 ตำบลบ้านดู่
สถานที่อยู่ติดต่อได้สะดวก	อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย
	โทรศัพท์ 0-5377-6429 โทรสาร 0-5377-6429
	e-mail : kasama_kaw@yahoo.co.th

ประวัตินักวิจัย (ต่อ)

ประวัติการศึกษา

ปริญญาเอก	บริหารธุรกิจดุษฎีบัณฑิต (บธ.ด.) มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต พ.ศ. 2556
ปริญญาโท	บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (บธ.ม.) มหาวิทยาลัยพายัพ พ.ศ. 2539
ปริญญาตรี	บริหารธุรกิจบัณฑิต (บธ.บ) สถาบันเทคโนโลยีสังคม (เกริก) พ.ศ. 2534

ผลงานวิชาการที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่

- นิรุทธิ์ ชัยโชค ปานฉัตร อารักษ์ และกัสม่า กาซ็อน. (2564). การออกแบบการวางระบบบัญชีของผู้ประกอบการผลิตและจำหน่ายธุรกิจเกษตรแปรรูป ตำบลเมืองพาน อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย. *การประชุมวิชาการระดับชาติ “ราชภัฏกรุงเก่า” ครั้งที่ 4 (ARUCON2021)*. 16-17 ธันวาคม 2564. พระนครศรีอยุธยา : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- ธนภัทร กันทาวงศ์ กัสม่า กาซ็อน และเอกชัย อุตสาหะ. (2564). การส่งเสริมอัตลักษณ์ผลิตภัณฑ์จากภูมิปัญญาท้องถิ่นของผู้ประกอบการผลิตและจำหน่ายธุรกิจเกษตรแปรรูป ตำบลเมืองพาน อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย. *การประชุมวิชาการระดับชาติ “ราชภัฏกรุงเก่า” ครั้งที่ 4 (ARUCON2021)*. 16-17 ธันวาคม 2564 พระนครศรีอยุธยา : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- ธนภัทร กันทาวงศ์ กัสม่า กาซ็อน และนิรุทธิ์ ชัยโชค. (2564). การส่งเสริมเทคนิคการบริหารต้นทุนสินค้าของผู้ประกอบการผลิตและจำหน่ายธุรกิจเกษตรแปรรูป อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย. *การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ครั้งที่ 1 “วิถีชีวิตใหม่กับการพัฒนาท้องถิ่น”*. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. เชียงราย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- ปานฉัตร อารักษ์ และกัสม่า กาซ็อน. (2564). การบริหารจัดการโฮมสเตย์บ้านปางมะขามป้อมให้เป็นสถานวิถีการใช้ชีวิตด้วยการสร้างสมดุลกาย ใจ และจิตวิญญาณ ด้วยการบริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในตำบลสันสลี อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย*. 14(2). 50-63.

ประวัตินักวิจัย (ต่อ)

- กัสม่า กาซ็อน ปานฉัตร อารักษ์ นิรุทธิ์ ชัยโชค และนิศารัตน์ ไชยวงศ์ศักดิ์ดา. (2564). แผนพัฒนาประสิทธิภาพของจุลินทรีย์และอาหารอินทรีย์เพื่อจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้โคเนื้อของชุมชนในจังหวัดตาก. *The 4th National Conference on Business Transformation*, 12 กุมภาพันธ์ 2564 สำนักวิชาบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. เชียงราย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- กัสม่า กาซ็อน ปานฉัตร อารักษ์ และเอกชัย อุตสาหะ. (2564). ส่งเสริมการสร้างคามเข้มแข็งให้โฮมสเตย์บ้านปางมะขามป้อมเป็นสถานวิถีการใช้ชีวิตด้วยการสร้างสมดุล กาย ใจ และจิตวิญญาณด้วยการบริการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของตำบลสันสลี อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย. *The 4th National Conference on Business Transformation*, 12 กุมภาพันธ์ 2564 สำนักวิชาบัญชี. เชียงราย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- ธนภัทร กันทาวงศ์ กัสม่า กาซ็อน และพัทธมน บุญยราศรัย. (2564). ส่งเสริมและพัฒนาทักษะการเรียนรู้สร้างสรรค์ของผู้สูงอายุรุ่นใหม่เพื่อรองรับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในตำบล

สันสลิ อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย. *The 4th National Conference on Business Transformation*, 12 กุมภาพันธ์ 2564 สำนักวิทยานุชี มหาวิทยาลัยราชภัฏ เชียงราย. เชียงราย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

นิรุติ์ ชัยโชค กัสมา กาซ็อน ปานฉัตร อาการักษ์ และธนภัทร กันทาวงศ์. (2564). การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของผู้ประกอบการในการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์จากสมุนไพรท้องถิ่นในตำบลสันสลิ อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย. *The 4th National Conference on Business Transformation*, 12 กุมภาพันธ์ 2564 สำนักวิทยานุชี มหาวิทยาลัยราชภัฏ เชียงราย. เชียงราย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

กัสมา กาซ็อน ปานฉัตร อาการักษ์ และพัทธมน บุญยราศรัย. (2562). ส่งเสริมและพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นด้วยการนำนวัตกรรมสังคมถ่ายทอดองค์ความรู้สู่ชุมชน ในการบริการท่องเที่ยว ของตำบลบ้านสันสลิ อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย. *การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 15 "การขับเคลื่อนพลังชุมชนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้"*, 25 มกราคม 2562 มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. เชียงราย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

กัสมา กาซ็อน และธนภัทร กันทาวงศ์. (2562). การพัฒนาจุลินทรีย์และผลิตภัณฑ์จากจุลินทรีย์เป็นสารเสริมในอาหารโคเนื้อในจังหวัดตาก. *การประชุมวิชาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 2 "มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ นวัตกรรมสร้างสรรค์สังคม"*, 5-6 สิงหาคม 2562 มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา. สงขลา : มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา..

ประวัตินักวิจัย (ต่อ)

กัสมา กาซ็อน, วรลักษณ์ วรรณโล และนิรุติ์ ชัยโชค. (2562). การบริหารจัดการการนวดแผนไทยของกลุ่มพัฒนาสตรีเพื่อส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุ ตำบลดงมะดะ อำเภอมะลาว จังหวัดเชียงราย. *การประชุมวิชาการราชภัฏรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์แห่งชาติครั้งที่ 2*, 21-22 มีนาคม 2562 มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. เชียงราย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

จิรภา ศักดิ์กิตติมาลัย กัสมา กาซ็อน และสุภมล ดวงตา. (2562). การส่งเสริมเพิ่มผลผลิตระบบการเลี้ยงสุกรด้วยอาหารเสริมจุลินทรีย์ของตำบลแม่กา อำเภอมือง จังหวัดพะเยา. *การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 2 Nation Conference on Business Transformation "Business Management in the Digital Transformation"*, 23 สิงหาคม 2562 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์. นครสวรรค์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

ธนภัทร กันทาวงศ์, กัสมา กาซ็อน และพัทธมน บุญยราศรัย. (2562). การยกระดับอาชีพพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพรท้องถิ่นรองรับการท่องเที่ยวโฮมสเตย์บ้านปางมะขามป้อม ตำบลสันสลิ อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย. *การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 2 Nation Conference on Business Transformation "Business Management in the Digital Transformation"*, 23 สิงหาคม 2562 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์. นครสวรรค์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

นิรุทธิ์ ชัยโชค พัทธมน บุญยาศรัย และกัสม่า กาซ็อน. (2562). การวิเคราะห์ต้นทุนผลิตภัณฑ์โล่เยุงจากสมุนไพร ตำบลสันสลี อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย. *การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 5 ครุศาสตร์วิจัย 2562: NACE 2019 “การวิจัยเพื่อความอยู่ดีมีสุขอย่างยั่งยืนและสังคมอัจฉริยะ” Research for Sustainable Wellbeing and Smart Society*, 13 กรกฎาคม 2562 มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง. ลำปาง : มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.

นิรุทธิ์ ชัยโชค และกัสม่า กาซ็อน. (2562). ส่งเสริมเยาวชนยุคไทยแลนด์ 4.0 ในการพัฒนาและประยุกต์ใช้สมุนไพรพื้นบ้านต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบล สันสลี อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย. *การประชุมวิชาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 2 “มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ นวัตกรรมสร้างสรรค์สังคม”*, 5-6 สิงหาคม 2562 มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา. สงขลา : มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.

ประวัตินักวิจัย (ต่อ)

นิศารัตน์ ไชยวงศ์ศักดิ์ และกัสม่า กาซ็อน. (2562). การส่งเสริมการนำภูมิปัญญาแห่งนวัตกรรมด้วยการวางแผนโบราณรองรับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของโฮมสเตย์บ้านปางมะขามป้อม ตำบลสันสลี อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย. *การประชุมวิชาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 2 “มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ นวัตกรรมสร้างสรรค์สังคม”*, 5-6 สิงหาคม 2562 มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา. สงขลา : มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.

ปานฉัตร อากาธิก กัสม่า กาซ็อน และเอกชัย อุตสาหะ. (2562). การเสริมสร้างศักยภาพด้านการบริหารต้นทุนตามการขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานรากของตำบลนางแล อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย. *การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 5 ครุศาสตร์วิจัย 2562: NACE 2019 “การวิจัยเพื่อความอยู่ดีมีสุขอย่างยั่งยืนและสังคมอัจฉริยะ” Research for Sustainable Wellbeing and Smart Society*, 13 กรกฎาคม 2562 มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง. ลำปาง : มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.

ปานฉัตร อากาธิก และกัสม่า กาซ็อน. (2562). เสริมสร้างวัฒนธรรมนวัตกรรมของเกษตรกรผู้เลี้ยงโคเนื้อตามเกษตรทฤษฎีใหม่ บ้านสันป่าปวย ตำบลบ้านนา อำเภอสามเงา จังหวัดตาก. *การประชุมวิชาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 2 “มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ นวัตกรรมสร้างสรรค์สังคม”*, 5-6 สิงหาคม 2562 มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา. สงขลา : มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.

ปานฉัตร อากาธิก เอกชัย อุตสาหะ และกัสม่า กาซ็อน. (2562). การเสริมสร้างการจัดทำแผนชีวิตด้วยบัญชีครัวเรือนของตำบลแม่กา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา. *การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 2 Nation Conference on Business Transformation “Business Management in the Digital Transformation”*, 23 สิงหาคม 2562 มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์. นครสวรรค์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

2.2

ชื่อ – สกุล (ภาษาไทย) นาง วิไลลักษณ์ วงศ์ชัย
 ชื่อ – สกุล (ภาษาอังกฤษ) Miss Wilailak Wongchai
 ตำแหน่งปัจจุบัน ผู้ช่วยนักวิจัย
 หน่วยงานและ สำนักวิชาบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย 80 หมู่ 9 ตำบลบ้านดู่
 สถานที่อยู่ติดต่อได้สะดวก อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย
 โทรศัพท์ 0-5377-6429 โทรสาร 0-5377-6429

ประวัตินักวิจัย (ต่อ)**ประวัติการศึกษา**

ปริญญาโท บช.ม. (การบัญชี) มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย พ.ศ.2560
 ปริญญาตรี บธ.บ. (การบัญชี) มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย พ.ศ.2552

ผลงานวิชาการที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่

วิไลลักษณ์ วงศ์ชัย. (2560). การวิเคราะห์ต้นทุนและผลตอบแทนจากการปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ของเกษตรกรในตำบลสถาน อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย. *วารสารบัญชีปริทัศน์ มหาวิทยาลัย ราชภัฏเชียงราย*, 2(1), 25-35.

2.3

ชื่อ – สกุล (ภาษาไทย) นายนิรุทธิ์ ชัยโชค
 ชื่อ – สกุล (ภาษาอังกฤษ) Mr. Nirut Chaichok
 ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์ประจำ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
 หน่วยงานและ คณะบัญชี สำนักวิชาบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย 80 หมู่ 9
 สถานที่อยู่ติดต่อได้สะดวก ตำบลบ้านดู่ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย
 โทรศัพท์ 0-5377-6429 โทรสาร 0-5377-6429
 e-mail : ning.chai@hotmail.com

ประวัติการศึกษา

ปริญญาโท บช.ม. (การบัญชี) มหาวิทยาลัยพายัพ 2555
 ปริญญาตรี บช.บ. (การบัญชี) มหาวิทยาลัยนเรศวร 2549

ผลงานวิชาการที่ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่

นิรุทธิ์ ชัยโชค ปานฉัตร อาการักษ์ และกัสมมา กาซ็อน. (2564).การออกแบบการวางระบบบัญชีของผู้ประกอบการผลิตและจำหน่ายธุรกิจเกษตรแปรรูป ตำบลเมืองพาน อำเภอพาน จังหวัด

เชียงราย. การประชุมวิชาการระดับชาติ “ราชภัฏกรุงเก่า” ครั้งที่ 4 (ARUCON2021). 16-17 ธันวาคม 2564. พระนครศรีอยุธยา : มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

ประวัตินักวิจัย (ต่อ)

- ธนภัทร กันทวงศ์ กัสมา กาซ็อน และนิรุทธิ์ ชัยโชค. (2564). การส่งเสริมเทคนิคการบริหารต้นทุนสินค้าของผู้ประกอบการผลิตและจำหน่ายธุรกิจเกษตรแปรรูป อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย. การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ครั้งที่ 1 “วิถีชีวิตใหม่กับการพัฒนาท้องถิ่น”. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. เชียงราย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- กัสมา กาซ็อน ปานฉัตร อากาธิษ นิรุทธิ์ ชัยโชค และนิศารินทร์ ไชยวงศ์ศักดิ์. (2564). แผนพัฒนาประสิทธิภาพของจุลินทรีย์และอาหารอินทรีย์เพื่อจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้โคเนื้อของชุมชนในจังหวัดตาก. *The 4th National Conference on Business Transformation*, 12 กุมภาพันธ์ 2564 สำนักวิชาบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. เชียงราย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- นิรุทธิ์ ชัยโชค กัสมา กาซ็อน ปานฉัตร อากาธิษ และธนภัทร กันทวงศ์. (2564). การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของผู้ประกอบการในการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์จากสมุนไพรท้องถิ่นในตำบลสันสลี อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย. *The 4th National Conference on Business Transformation*, 12 กุมภาพันธ์ 2564 สำนักวิชาบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. เชียงราย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- กัสมา กาซ็อน, วรลักษณ์ วรรณโล และนิรุทธิ์ ชัยโชค. (2562). การบริหารจัดการ การวางแผนไทยของกลุ่มพัฒนาสตรีเพื่อส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุ ตำบลดงมะดะ อำเภอแม่ลาว จังหวัดเชียงราย. การประชุมวิชาการราชภัฏรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์แห่งชาติครั้งที่ 2, 21-22 มีนาคม 2562 มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย. เชียงราย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.
- นิรุทธิ์ ชัยโชค พัทธมน บุญยราศรี และกัสมา กาซ็อน. (2562). การวิเคราะห์ต้นทุนผลิตภัณฑ์ไถ่จากสมุนไพร ตำบลสันสลี อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย. การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ ครั้งที่ 5 ครุศาสตร์วิจัย 2562: NACE 2019 “การวิจัยเพื่อความอยู่ดีมีสุขอย่างยั่งยืนและสังคมอัจฉริยะ” *Research for Sustainable Wellbeing and Smart Society*, 13 กรกฎาคม 2562 มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง. ลำปาง : มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.

ประวัตินักวิจัย (ต่อ)

นิรุตต์ ชัยโชค และกัสม่า กาซ็อน. (2562). ส่งเสริมเยาวชนยุคไทยแลนด์ 4.0 ในการพัฒนาและประยุกต์ใช้สมุนไพรพื้นบ้านต่อยอดภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบล สันสลี อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย. *การประชุมวิชาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 2 “มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ นวัตกรรมสร้างสรรค์สังคม”*, 5-6 สิงหาคม 2562 มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา. สงขลา : มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.

ผู้ช่วยนักวิจัย

ลำดับที่	ชื่อ	รหัสนักศึกษา
1	นางสาวพลอยนภา ขัติยศ	652890006
2	นางสาวอมรรัตน์ มงคล	652890014
3	นางสาวเขมิสรา สุวรรณวิไลวัฒนา	642890001
4	นางสาววารุณี แสงศรีจันทร์	642890011
5	นางสาวเมวิกา กิตติชัยกุล	652890008
6	นางสาวทักษิณา ใจผ่อง	652890013
7	นางสาวธนัชพร แก้วคำ	652890004
8	นายณพนธ์ ไชยลังกา	652890005
9	นางสาวกัญญาลักษณ์ ยอดวงศ์	652890001
10	นางสาวนุชนาฏ ยอดวงศ์	652890012
11	นางสาวเมวิกา กิตติชัยกุล	652890008
12	นางสาวทักษิณา ใจผ่อง	652890013
13	นางสาวชลธิชา ปัญญา	652890002
14	นางสาวปณยวีร์ ช่างเขียน	652890009